

Proti- tuberkulozni teden 1967

Z dosedanjim uspehom zatiranja tuberkuloze smo lahko zadovoljni: kljub intenzivnemu iskanju odkrivamo vsako leto manj novih bolnikov in med temi tudi z vedno manj razširjenimi obolenji. Razširjenost tuberkuloze je vedno manjša, deloma zato, ker večina znanih bolnikov ozdravi, deloma pa zato, ker manj novih bolnikov odkrijemo. Dandanes nam zaradi tuberkuloze prav redko kdo umre. Največkrat umirajo bivši tuberkulozni bolniki v visoki starosti ali pa zaradi drugih bolezni, ki so posredno pogojene s tuberkulozo. Tuberkuloza pri mladih ljudeh je prava redkost, umiranja zaradi tuberkuloze pri mladini pa že dolgo ni več pri nas. Ne smemo pa prezreti važnega dejstva, da bi v borbi s tuberkulozo delali nepopravljivo napako, če bi skrbeli samo za tiste osebe, ki so že bolne. Od okužbe s tuberkuloznimi bacili pa do bolezni navadno mine precej časa in se telo okužene osebe že samo s svojimi obrambnimi močmi sprime z bacili in se otrasa povzročitelja, da ne pride do bolezni, katera pa se prej ali slej le razvije, če telo ne obvlada okužbe. Tej borbi telesa sedaj lahko pomagamo s sodobnimi zdravili in s strokovnim nadzorovanjem okuženih oseb. Ker s temi sredstvi razpolagamo, jih moramo sistematično uporabljati. Sedaj iščemo med zdravim prebivalstvom ne samo bolnike, ampak tudi osebe, ki so okužene, pa še niso bolne. Za vse take osebe vsestransko skrbimo.

Globoko sem prepričan, da bi dejavnost zdravstvene službe, socialno-skrbne službe in materialna ter vzgojna pomoč RK bili še bolj uspešni v boju proti tuberkulozi, če bi prebivalstvo, ki je z nevarnostmi tuberkuloze seznanjeno, pri tem sodelovalo. Ali je prav, če se oseba, ki ve, da ima tuberkulozo in da izloča bacile, ne zdravi, dokler je pač to potrebno? Saj je to v njenem interesu, zdravljenje pa je vrh tega brezplačno! Ali je prav, da se taka oseba giblje med

(Nadaljevanje na 2. str.)

Neuradna ocena 800 milijonov!

Ta teden so ocenili še vedno v vinogradih na Bizeljskem. Uradnih podatkov za škodo, ki jo je napravila zadnja toča v nasadih vinske trte, še nismo dobili. Ljudje cenijo, da je toča uničila za 200 vagonov vinskega pridelka. To znaša v številkah blizu 800 milijonov Sdin. Zraven moramo prišteti še škodo v sadovnjakih in na vrtovih, ki tudi ni majhna.

OD 21. SEP. DO 1. OKT.

Padavine med 21. in 24. septembrom, okrog 28. septembra in 1. oktobra. V ostalem suho oziroma lepo vreme.

Dr. V. M.

Leopold Krese, ljudski poslanec črnomaljske občine, je bil pretekli teden izvoljen za novega predsednika gospodarske zbornice Slovenije

(Foto: M. Svabič)

Bo treba nekatera zdravilišča zapreti?

Posledice omejenega zdraviliškega zdravljenja se bodo pokazale šele čez nekaj let — V Dobrni bodo odpustili 89 zaposlenih — Zdravilišča ne bi smela odpuščati zdravstvenega osebja

Na seji upravnega in nadzornega odbora Zveze naravnih zdravilišč in zdraviliških krajev, ki je bila v petek, 15. septembra, v Dolenjskih Toplicah, so razpravljali predvsem o težavah, ki jih je povzročil zakon o omejenem zdraviliškem zdravljenju, ter o nadaljnjem razvoju slovenskih toplic. Ugotovili so, da

se bodo prave posledice pokazale šele čez nekaj let, ko bo naraslo število invalidnih oseb in pacientov, ki bodo

morali imeti zdravniški dopust.

Iz poročila posameznih zdravilišč se vidi, da se je skoraj povsod povečal obisk samoplačnikov in tujemskih gostov, vendar to še vedno ni dovolj, da bi se lahko ne-

(Nadaljevanje na 2. str.)

Bogo Gorjan gre v New York

Sevniški poslanec, član doma narodov in zunanje-političnega odbora zvezne skupščine Bogo Gorjan je bil določen, da te dni kot član jugoslovanske delegacije odputuje na zasedanje organizacije Združenih narodov. S predstavniki občinske skupščine se je dogovoril, da bo spotoma še enkrat obiskal Sevnico in imel po možnosti tam še eno predavanje.

NA REPUBLIŠKEM TEKMOVANJU ZMAGALI BREŽIČANI

Tudi Krpan je vzel kobilu s seboj!

Ekipe AGRARIE iz Brežic je v Murski Soboti častno zastopala Spodnje Posavje — Tudi med posamezniki je osvojil prvo mesto brežiški tekmovalc Franc Frigelj, ki bo sodeloval na zveznem tekmovanju v Vel. Gorici

Na tekmovanju traktoristov Slovenije v Murski Soboti je ekipa AGRARIE iz Brežic zasedla prvo mesto. Sestavljali

so jo Franc Frigelj, Ivan Slopšek in Ivan Glogovšek. Tekmovalci so zastopali Spodnje Posavje. 20. avgusta so zma-

gali na izbirnem tekmovanju med občinami Sevnica, Krško in Brežice.

(Nadaljevanje na 3. str.)

Dva pokala v rokah zmagovalcev. Na republiškem tekmovanju traktoristov v Murski Soboti je zmagala ekipa iz Brežic. Naslov slovenskega prvaka je osvojil Franc Frigelj (na sliki levo spodaj). Družbo mu delata Ivan Slopšek in Ivan Glogovšek, ki sta se kot posameznika prav tako plasirala na prvih šest mest. (Foto: Jožica Teppey)

NAJSTAREJŠI LJUDJE NE POMNIJO

Kostanjevica in Šentjernejska bela od toče

Uničeni vinogradi, sadovnjaki in poljski pridelki — Prizadete v okolici Kostanjevice obiskal predsednik ObS Krško Stane Nunčič

Hudo neurje s točo je besnelo v ponedeljek, 11. septembra, po 16.30 na območju med Kostanjevico na Krki in Šentjernejem. Toča je uničila ajdo, kolerabo, proso, zelenjavo in oklestila vinograde ter sadovnjake. V Brezovici pri Šentjerneju je uničenih okoli 100 ton jabolk v združnem sadovnjaku; na Golobnjaku in drugod so bili ljudje pohiteli s trgatvijo. V šentjernejski okolici je neurje

najbolj prizadelo Gručo, Lečevo vas, Brezje, Dol. Staro vas, Šmarje in Dol. Brezovico. Najbolj prizadete vasi v kostanjeviški okolici — Dol. Prekopo, Dobravo in Gornjo Prekopo — je naslednji dan obiskal predsednik ObS Krško Stane Nunčič. Toče je padlo ponekod 10 cm in še več, predtem pa je bil naliv, da je kar zemlja odnašalo. Tudi najstarejši ljudje ne pomnijo takšnega neurja.

DOLENJCI SO ZA SALE IN SMEH! Te dni prihajajo v upravo našega lista mnogi bližnji naročniki, ki sami doplačujejo po 450 S din za razliko naročnine za letošnje drugo polletje. Mnogi med njimi se pošalijo na račun podražitve in nam ponujajo steklenko vina ali sveža jajca, češ »saj ste tudi pred tremi leti pisali, da znaša podražitev manj kot 10 jajč...« — Več o razliki za 1967 berite na 5. strani današnje številke!

Zaradi slabega vremena je bila velika tombola
TURISTIČNEGA DRUŠTVA V KRŠKEM
PRELOŽENA
na nedeljo, 24. septembra

KAM TOREJ V NEDELJO POPOLDNE?

Vsi na

VELIKO TOMBOLO V KRŠKEM,

na kateri bodo razdelili 18 glavnih in 230 manjših dobitkov v skupni vrednosti nad 5 milijonov Sdin.

GLAVNI DOBITKI: avtomobil SKODA, motorna kosilnica, motorna žaga, pralni stroj, moped, TV sprejemnik in vrsta drugih bogatih in dragocenih nagrad!

Gozdove bo prevzelo GG Brežice

V zasebnih gozdovih na območju Trebelnega, Šentruperta, Mokronoga in Mirne bo v prihodnje gospodarilo GG Brežice

Republiško ustavno sodišče je v petek, 15. septembra, zavrnilo predlog trebanjske občinske skupščine, ki je menila, da 4. in 5. člen republiškega zakona o gozdovih nista v skladu z republiško ustavo. Glavna utemeljitev sodišča: Gozdovi so širšega pomena, zato pa so deležni posebnega varstva; odločanje o njih ne more biti prepuščeno občinam.

»Ne ženejo nas pravdarske strasti, marveč prepričanje, da so bile kršene ustavno zagotovljene pravice občine. Lastniki gozdov so se pred štiri leti sklenili kooperacijske pogodbe z GG Novo mesto, bili s tem sodelovanjem zadovoljni in so spontano javno nasprotovali pripojitvi k brežiškemu gozdnogospodarskem območju,« je poudaril na ob-

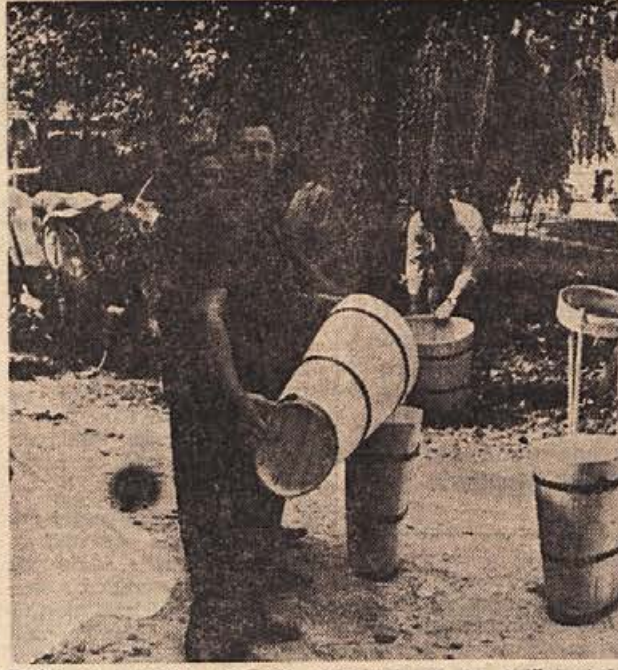
sam republiški zakon pa ne more natančno določiti zahtev pri formiranju gozdnih gospodarstev. To nalogo je skupščina poverila izvršnemu svetu Slovenije, mnenje občin pa ni pogoj za določanje mej gozdnogospodarskih območij.

V razpravi sta sodelovala tudi direktorja GG Brežice Ivan Videnič in direktor GG Novo mesto inž. Penca. Tov. Videnič je obrazložil stališče DS GG Brežice, ki zahteva, da se izvede zakonitost, inž. Penca pa je menil, da bi mejo IS lahko spremenil, ne da bi bila kršena načela o formiranju gozdnogospodarskih območij.

Predstavniki sekretariata za zakonodajo je menil: »Pojmovanje 86. člena ustave ne daje občin takih pravic, kot misli trebanjska občinska skupščina, ker se konkretne pristojnosti določajo z zakoni. Republiški zakon o gozdovih ni v nasprotju z ustavnimi določili.«

Ustavno sodišče je nato zavrnilo predlog občinske skupščine. Občina nima pravice pri odločanju o gozdnogospodarskih območjih, ker imajo gozdovi širši pomen za narodno gospodarstvo. Ustava ni bila kršena, ustavno sodišče pa se ne spušta v pravilnost odločitve IS, ker je to stvar gospodarske politike, je bilo rečeno v obrazložitvi.

M. LEGAN

Bliža se trgatav, najbolj nestrpo pa jo pričakujejo tam, kjer je lanska toča uničila pridelek in je že vse letošnje leto suša v sodih. Kmečki gospodarji štejejo dneve: »Se dvakrat se bom obril, pa bo mošt!« in mislijo pri tem na potrgalko, ki jo bodo kmalu obrali. Seveda pa je treba pred trgatvijo marsikaj postoriti in pripraviti posodo Na Sentjernejskem sejmu so Ribničani prodali precej Brent, da bo v čem nositi grozdje (Foto: Polde Miklič)

Oktoobra — motel in baza

Po pogodbi mora biti Pubnikov motel, ki ga v Trebnjem gradi grosupeljsko gradbeno podjetje, zgrajeno do srede oktobra. Dolgotrajno suho vreme je omogočilo, da so dograjena tudi baza službe Pomoč in informacije, katere velik napis že priteguje pozornost voznikov motornih vozil. V obeh novih zgradbah bo zaposlenih tudi nekaj domačinov.

Osebni dohodki rastejo

Ce primerjamo povprečne skupne osebne dohodke v prvem polletju 1967 v občini Novo mesto, ki so dosegli višino 816 Ndin na zaposlenega, s povprečjem leta 1966, ugotovimo, da so v celoti večji za 7 odst.: v gospodarstvu za 7, v negospodarstvu za 5 odst. V tej primerjavi beležijo dvig vse dejavnosti razen gozdarstva, kjer so osebni dohodki v prvem polletju letos za 11 odst. manjši kot v letu 1966, in v zdravstvu, kjer so za 3% manjši.

PRED OBČNIMI ZBORI SINDIKALNIH SVETOV

O vplivih reforme in o samoupravljanju

Priprave teko od pomladi — Delegati izvoljeni

Občni zbori občinskih sindikalnih svetov v dolenskih, belokranjskih in srednjeposavskih občinah bodo predvidoma v novembru, najkasneje pa v prvi polovici decembra. To so sporočili predsedniki in tajniki ObSS 13. septembra v Novem mestu, kjer so se sešli, da bi se pomislili o pripravah na občne zbere in si povedali misli o organizaciji, vlogi in nalogah sindikatov v prihodnjem obdobju. Po izjavah sindikalnih voditeljev se v posameznih občinah pripravljajo na občne zbere od pomladi. Do zdaj pa so sindikalne podružnice že izvolile delegate, predsedstva pa zbrala problematiko za osrednja poročila na občnih zborih. Na novomeškem posvetu so tudi povedali, da bodo do občnih zborov razmislili, ali bodo imeli poslej v vod-

stvih profesionalce (in koliko jih bodo imeli) ali ne. Pričakujejo, da se bodo na občnih zborih občinskih sindikalnih svetov pogovarjali o izvajanju gospodarske reforme, samoupravljanju in podobnem.

Sejmišča

Na brežiškem sejmu

Precej izbire je bilo v soboto, 16. septembra, na brežiškem prašičjem sejmu. Kmetovalci so imeli naprodaj 840 pujskov, prodali pa so jih samo 478. Manjše so prodali po 650—670 Sdin, večje pa po 650 Sdin kilogram.

Na sejmu v Novem mestu

18. septembra je bil na novomeškem sejmu kar dober promet, čeprav je bil isti dan sejem tudi v Škocjanu. V Novem mestu je bilo naprodaj 901 prašičkov, prodanih pa je bilo 748. Za manjše so zahtevali 8.000 do 14.000 Sdin, za večje pa 15.000 do 28.000 Sdin.

Zahvala in želje prof. Hughja Cummingsa

Prof. Hugh Cummings, vodja mednarodne brigade v Mokronogu, katero so sestavljali mladinci in mladinke iz desetih dežel sveta, je ob vrnitvi v Združene države Amerike poslal podpredsedniku trebanjske občinske skupščine naslednje pismo:

»Srečno sem se vrnil v domovino, zato se ob tej priložnosti prisrčno zahvaljujem ljudem vaše občine za pomoč in prijateljstvo, ki smo ga bili deležni, ko smo živeli v Mokronogu. Ta kraj ima čudovito naravo in smo bili veseli, ko smo lahko v njem prebivali in delali. Upam, da bom imel še kdaj možnost obiskati vašo deželo, vašo občino in vaše ljudi. Prosim, sporočite občanom najboljše želje od mene, moje žene in od naših mladih ljudi. V prihodnje nas bo resnično zanimalo, kako napreduje gradnja vodovoda in kako napreduje vaša celotna občina.«

RAZPIS

Stanovanjsko podjetje KOČEVJE

razpisuje

prosto delovno mesto

HIŠNIKA

v Kočevju, Trg Svobode št. 21 (samski blok)

Prejemki po dogovoru. Na razpolago je komfortno družinsko stanovanje v isti stavbi.

V pošteve pridejo osebe, ki prepuste Stanovanjskemu podjetju stanovanje v Kočevju, v katerem sedaj stanujejo.

Nastop takoj

Razpis velja do zasedbe delovnega mesta.

Tudi Krpan je vzel kobilo s seboj!

(Nadaljevanje s 1. str.)

V Murski Soboti je sodelovalo 9 ekip. V vsaki so bili po trije tekmovalci. Pomerili so se v treh disciplinah. Najprej je komisija preizkusila njihovo obvladanje teorije, nato pa je prišlo na vrsto strniščno oranje z dvobrazdnim plugom in spretnostna vožnja z dvoosno prikolico.

V ekipnem tekmovanju so tekmujoče trojice osvojile sledeče število točk: Brežice — 871,61, Murska Sobota — 820,85, Zalec — 811,16, Ljubljana 770,77, Kranj — 746,74,

Ernest Smajs iz Zalca in Ivan Glogovšek iz Brežic. Vsi trije predstavniki Spodnjega Posavja so se torej uvrstili na prvih šest mest.

Tekmovali so v dežju, zato je bilo tekmovanje še bolj zahtevno. Traktor so pripeljali s seboj, da so se postavili z njim kot nekoč Krpan s svojo kobilico. Ob vrnitvi so jih v podjetju s ponosom sprejeli. Upravni odbor je dal vsakemu izmed njih po 50.000 Sdin nagrade, ker so tako častno zastopali barve AGRA RIE.

J. T

OBIŠČITE D-market v Bršlinu!

V BIFEJU VAM NUDIMO:

- belo vino po 500 Sdin,
- rdeče vino po 600 Sdin;
- vino čez cesto:
- belo po 400 Sdin,
- rdeče po 500 Sdin.

V D-marketu boste postreženi tudi s kvalitetnim mesom. Govedini I. vrste smo znižali ceno od 1260 Sdin na 1200 Sdin.

Obišcite Dolenjkin D-market in prepričajte se o kvalitetnih uslugah!

KLOPOTEC

Ob praznih stojiščih v Martinji vasi

»Ob teh cenah telet in pitane živine ter možnostih prodaje je za naše pitališče boljše, da je delno prazno, četudi moramo tudi od praznega hleva redno odplačevati posojilo. To je mogoče dokazati s številkami,« menijo v KZ Trebnje, če povprašate, zakaj pitališče ni polno. V enem izmed treh lepih hlevov je uskladiščen krompir, v pitališču s čez tisoč stojišči imajo trenutno le okoli 400 pitancev.

S stališča zadruga ta ukrep v sedanjih okoliščinah ni v nasprotju s dobrim gospodarjenjem, s stališča narodnega gospodarstva pa je to, milo rečeno, slabo gospodarstvo in zavravljanje že ustvarjene vrednosti. Zdaj je resnično lažje ocenjevati nastalo stanje, pa vendar ni odveč opozoriti na glavne vzroke, da z gledno urejeno pitališče z visoko delovno storilnostjo zaposlenih posluje tako blizu meje rentabilnosti, da mora v slabših tržnih razmerah opuščati pitanje, če hoče zmanjšati izgubo, ki je neizbežna. Toliko, kot so v svetu sta-

re ekonomske vede, so stari tudi različni pogledi na vlogo velikosti kmetijskega obrata, ne ozirajo se, ali je zasebni ali družbeni. Sele močan razvoj kmetijske tehnike je povzročil, da se je manjši obrat počasi začel umikati večjemu, ki je bolj sposoben življenja. Vendar pa premoč velikega obrata ni tako preprosta in jasna, da bi veliki obrat dal večji dohodek na enoto površine samo zaradi tega, ker je velik. Če cena močno nihajo, kot je to pri nas, so odnosi še bolj zaviti, saj so ob tem možni večji vzponi uspehi, pa tudi večji padci.

Na to so že od nekdaj opozarjali teoretični marksizma, pa vendar se je v miselnosti naših vodstev, tudi gospodarstvenih, uveljavilo prepričanje: večji obrat, večja delovna storilnost, večji mora biti dohodek na enoto površine ali na glavo živine.

Večja delovna storilnost pa ne pomeni samo po sebi za seboj tudi večje ekonomičnosti proizvodnje, če hkrati zanemarjamo stroške.

Znano je, da ni poceni prireje mesa brez osnovnih krmil: trave, detelje, silaže ipd., pa tudi dobre preskrbe zemlje s hranili ni brez hlevskega gnoja. Čim večji je obrat, tem večjo površino zahteva, tem večje so razdalje, od koder je treba pripeljati krmo in kamor je treba odpeljati gnoj, tem večji so prevozniki stroški. Ti pa neusmiljeno požirajo prihranek stroškov pri večji delovni storilnosti, ki jo omogoča večje število živine na enem mestu.

Prav prevozniki stroški so namreč najvažnejši vzrok za nizko rentabilnost pitališča. Da je nesreča večja, zaokrožitev in zgostitev zemljišč okoli pitališča zaradi različ-

nih vzrokov ni bila do kraja izvedena. Njive in travniki so razmetani daleč naokrog, pitališče ni v središču površin in je verjetno tudi preliko. Zdaj ne gre s prstom kazati na staro vodstvo zadruga, ko vemo, da je v takratnih razmerah imelo kaj majhen vpliv na odločanje o velikosti obrata, saj je to določal tisti, ki je denar posojal in si tudi zagotovil vračilo. Prava odgovornost je s tem delno zabrisana, čeprav jo je prevzel kolektiv zadruga. To je bil eden od primerov pisarniškega odločanja o naložbah, ki ni dosti upoštevalo

strokovnega mnenja ali pa je sililo strokovno mnenje, da se je prilagodilo takratnim razmeram, ki so rodile premočno pretehtane naložbe.

Vsaka šola nekaj stane, vendar pitališče v Martinji vasi ne bo moglo vedno samo čakati na ugodnejše tržno stanje, hlevi stojijo in morajo biti izkoriščeni. Treba bo prej ali slej ukreniti, kar je mogoče, da bo krmiljenje cenejše, ustvarjalni dohodek pa večji. Za zgled naj služijo primeri iz razvitih dežel, ko za mnogo manjše obrate izračunajo celo s pomočjo matematičnih metod t. i. linearnega programiranja, kakšen naj bi bil kolobar, kakšne krmne mešanice, kje naj stojijo kmetijski objekti itd., vse z namenom, da bi povečali dohodek.

Inž. M. LEGAN

Zakaj se branijo javnih telefonov?

Na posvetu, katerega so se 16. marca v Novem mestu udeležili predstavniki turističnih in filatelističnih društev, večjih gostinskih obratov, našega podjetja ter upravniki večjih pošt, je bilo sklenjeno, naj bi za potrebe ljudi uredili javne telefone v vseh večjih krajih pri večjih gostinskih organizacijah. Ti telefoni naj bi ne bili na voljo samo gostom v teh gostiščih, marveč tudi drugim ljudem, predvsem v času, ko so pošte zaprte. Na vidnem mestu bi imeli obešeno napisno ploščo, storitve pa bi računavali po ceniku novomeškega PTT podjetja. Gostišča bi imela za uslugo 50-odstotni popust pri mesečni naročnini in za glavni telefon, ki ga uporabljajo tudi za potrebe javnega telefona.

Taki javni telefoni že delajo v hotelu Sremič v Krškem, v hotelu Lahinja v Crnomlju, v gostišču Grad v Crnomlju in v zdravilišču v Cateških Toplicah. Čeravno potrebujejo javne telefone tudi v drugih večjih krajih, nekatera gostinska podjetja niso pristala na to. Dogovori za javni telefon v Sevnici, Brežicah in Novem mestu niso dali sadov, predvsem zaradi tega, ker so gostinske organizacije preklicale prvotno privolitve. V Novem mestu so nekatere že pri prvem pogovoru odklonile take telefone, češ da ne želijo imeti obešenih napisov javni telefona. Bojijo se, da bodo ljudje uporabljali telefone tudi v manj nujnih primerih.

Novomeško PTT podjetje želi s temi telefoni predvsem zapolniti vrzel v času, ko so pošte zaprte, z njimi pa bi tudi razbremenili telefonsko omrežje v največjih konicah. Ker bi bili javni telefoni ljudem v veliko korist, želi pošta, da bi gostinske delovne organizacije spremenile odnos do gostov, turistov in občanov.

MIHAEL VONCINA

Zavarovati se je treba za pravo vrednost

Da bi dobili za poginulo živino večjo odškodnino, jo morajo lastniki čim dražje prodati — Nastale škode ocenijo strokovnjaki

Krška Zavarovalnica je v prvem polletju letos sklenila 1759 zavarovalnih pogojev in pri tem ustvarila 4.161.236 N din bruto dohodka. Kot odškodnino za nastale škode so v tem času izplačali 521.405 N din. Za izplačilo nadaljnjih odškodnin jim je ostalo še 3.374.012 N din.

Nastale škode ocenijo strokovnjaki v sporazumu z oškodovanci. Odškodnino za poginulo živino oziroma za v silo zaklano živino ocenijo predvsem na osnovi dejanske vrednosti, višine zavarovalne vsote in izstrženo ceno. Zato morajo lastniki čimdražje prodati tako živino, da dobijo večjo odškodnino. Na primer: zaklati je treba kravo, vredno 400.000 S din, ki je zavarovana za 200.000 S din. Za to kravo je zavarovanec izstržil 100 tisoč S din. Torej bi morala zavarovalnica plačati še 100 tisoč S din da bi izplačala

celo zavarovalnino. V tem primeru pa bi zavarovalnica na osnovi svojih izračunov izplačala 150.000 S din, tako da bi dobil zavarovanec 250.000 D din in ne le 200.000, za kolikor je bil zavarovan.

Največ težav jim povzroča neskladje med realno vrednostjo zavarovanih objektov in višino zavarovane vsote. Tako na primer nastane na objektu, ki je vreden 4 milijone S din, škode za milijon S din. Ta objekt je zavarovan samo za 2 milijona S din. Vsekakor zavarovanec ne more pričakovati, da bo dobil milijon odškodnine, ampak samo 500.000 S din. Zato bi se morali zavarovanci zavarovati za celotno vrednost določenega objekta in ne samo za del te vrednosti.

Zavarovalnica Krško zavaruje proti požaru, vlomu, telesnim poškodbam, strojelo- mu, naravnim nezgodam itd.

Kaj pokaže obračun v toplém vrelcu?

Zdravilišče v Dolenjskih Toplicah je letos obiskalo več gostov kot lani, povprečna doba bivanja pa se je skrajšala

Letos do avgusta je imelo zdravilišče v Dolenjskih Toplicah 3.241 gostov, ki so prenočili 14.161-krat, oziroma so povprečno ostali v zdravilišču 4 do 5 dni. Lani je bilo v enakem času le 2.183 gostov, ki pa so prenočili 22.698-krat, medtem ko je bila povprečna doba bivanja 10 dni. Zanimivo je, da ima zdravilišče vsako leto več tujih gostov. Lani jih je bilo (v prvih sedmih mesecih) 423,

letos v enakem obdobju pa že 767. Lani so prenočili 2.372-krat, letos pa 3.943-krat. Povprečna doba bivanja tujih gostov je vsako leto približno ista, doba bivanja domačih gostov pa močno niha. Od lani do letos so doživeli največji skok — navzdol, od lanskega povprečja 11 do 12 dni na letošnje 4 dneve. Bivanje se je skrajšalo zlasti po uveljavitvi predpisov o zdravljenju v zdraviliščih.

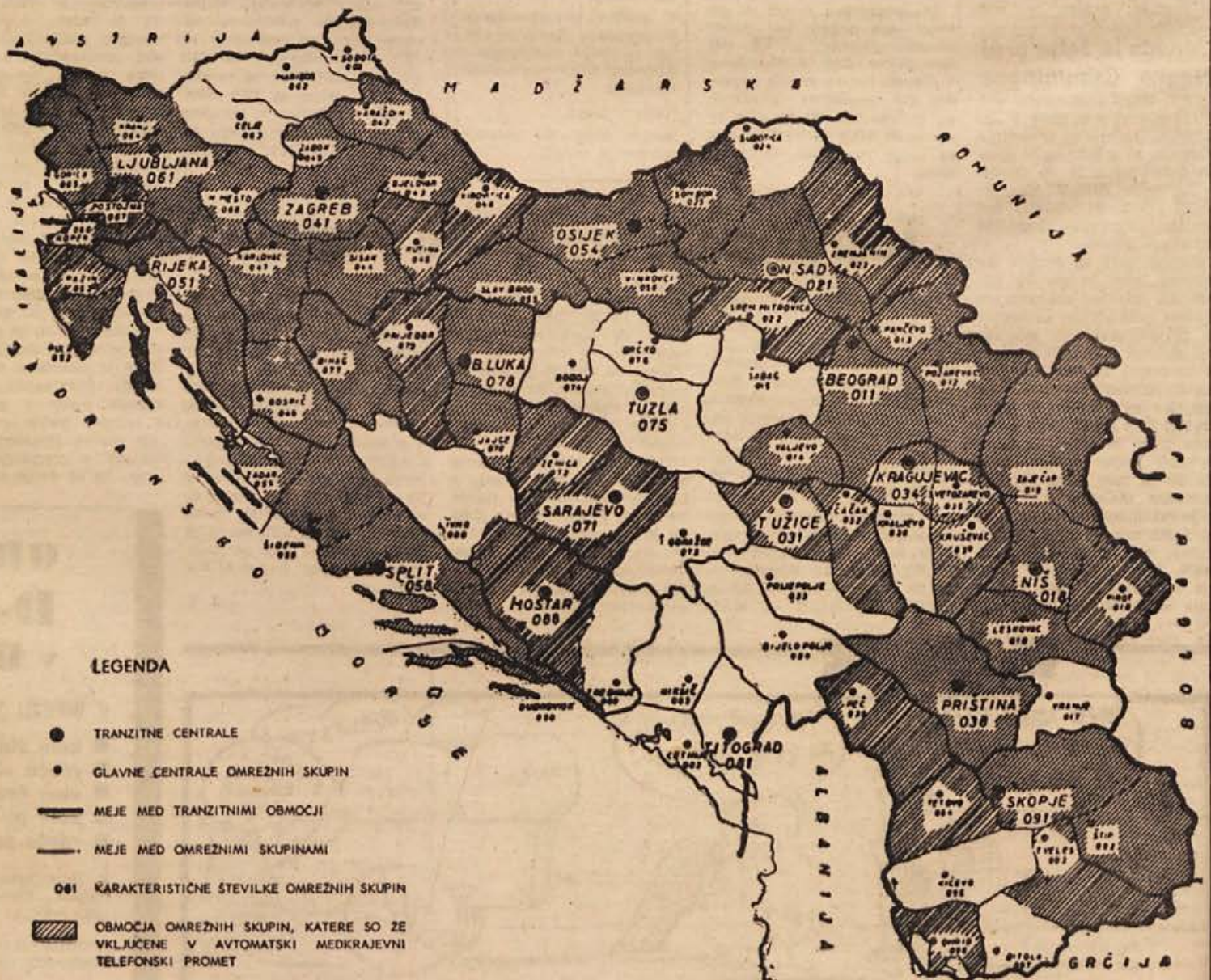
V zdraviliškem turizmu so — kot v turizmu na splošno — sušna in bogata obdobja. Bogata obdobja so v sezoni, poleti. Junij in julij sta bila tudi za zdravilišče v Dolenjskih Toplicah najbolj bogata. Od tega je odvisen tudi promet. Lansko leto je bil nekoliko boljši promet. V začetku letošnjega avgusta so imele Dolenjske Toplice za 130 milijonov S din prometa.

I. ZORAN

Nerazveseljiva belina

Pred vami je zemljevid Jugoslavije, kakršnega potrebujete, če držite telefon v roki. Črno označena polja že imajo avtomatizirano telefonsko omrežje (ATC), bele lise pa označujejo kraje, kjer naročniki te prednosti še nimajo. Čas pa je vedno bolj dragocen in čakanje na medkrajevne telefonske pogovore dolgo in mučno — zato nismo takšne beline prav nič veseli!

V Sloveniji nas tepe takšna belina samo še na področju Murske Sobotice, Maribora in Celja. Vsi drugi naročniki v Sloveniji obrnejo številko in že čez nekaj sekund lahko govorijo s katerikoli naročnikom v Jugoslaviji neposredno. Po napovedi PTT pa bodo bele lise na zemljevidu Slovenije izginile že do konca letošnjega decembra! (Kliše: arhiv VEČERA, Maribor).

»REŠETA, SITA, DOBRE RIBEŽNE!«

Sosed mi je neki večer takole pripovedoval:

»Petnajst let mi je bilo, ko sem z veseljem odvrigel šolsko torbo. Oče mi je rekel: Fant moj, po svetu bo treba; na Hrvaško pojdeva. Nič niso pomagale materine besede, da sem se premlad, da je svet zapeljiv, da se bom prežgodaj kaj slabega naučil. Alo, sinko, pojdeva; meni je bilo komaj 14 let, ko sem šel rešetarit, je vztrajal oče.

Priznati moram, da so mi bile očetove besede bolj všeč kot materine. Zelo sem si želel imeti svoj denar, pa tudi prepisovnja domačih nalog mi je bilo že zadosti.

je, in zasilno napravljene police so mu služili za shranjevanje najrazličnejših predmetov. Razmetani obodi, vitre, svitki še nerazrezanih mrež, lesena rešeta, to je bila silka desetletja in deseletja starega bivaka mojih prednikov. Na stlačeni ilovici je bilo iz debele plasti slame napravljeno ležišče z dvema odevjama.

Utrujen od vožnje sem zvečer hitro zaspal. Zjutraj me je prebudilo vreščanje gosi in pokanje pastirskih bičev. Klicanje kokoši, škripanje težkih vozov, s katerimi so kmetje že odhajali na oddaljene njive žet pšenico, je

glasu še nisem slišal od njega; tudi takrat ne, ko je zarobantil. Samo spogledala sva se. »Se boš že še privadil, mi je dejal. Odpirala so se dvoriščna vrata, zagoreli ženski obrazi so kukali skozi okna: Glej, rešetar je spet prišel pa še malega je pripeljil s seboj! Za sto in sto izrečenih besed, polnih hvale najinim izdelkom, je bilo kaj malo zasluzka.

Šla sva naprej. Tolikšnih vasi nisem še nikoli videl. Če je bilo pri nas skupaj toliko hiš, smo rekli, da je to že trg ali celo mesto. Asfaltirane ceste tam niso imeli. Po vasi je vodila mehka pot, ki je bila v dežju prekrita z debelo plastjo blata, v soncu pa so gosji dvigale oblake prahu.

Po kakem tednu obžiranja sva se spet vračala tja, kjer sva začela. Oče mi je dejal: »Jaz grem k frizerju, ti pa pojdi in vpiji! Zamahnil je še z roko proti smeri, koder naj bi šel. Oprtal sem »mac«. Z visokim otroškim glasom sem zakričal: »Rešeta, sita!« Še danes se čudim, kako je moj glas prišel do hiše. Okna so se odpirala menda bolj iz radovednosti kot iz potrebe. Ženske so klepetale v narečju, ki ga nisem razumel. Ko me je nekdo poklical, da bi mu nekaj popravil, me je minila vsa volja do dela in do denarja: najrajši bi zbežal, vendar...

jem, klešče, majhno kladivce, koš kvadratnega železa, nož z ukrivljenim rezilom za obnavljanje obroča in škatlico s prežganimi žeblički, ki jih je mati v ognju sežigala, zavite v žicnato mrežo, da jih je bilo mogoče lažje ukriviti. Ročno sem prerezal rajfek, oba konca potegnili navzkriž in tako zmanjšal obseg sita. Z ukrivljenim nožem sem naredil znak, da je bilo videti prenovljeno. Na obodu sem s konico napravil znak, kot da ga je popravil moj oče. Med rešetarji je navada, da vse svoje izdelke zaznamujejo z znamenjem. Tako lahko še čez leta vidijo, kdo je rešeto naredil in koliko časa je njegovo delo vzdržalo.

To je bil moj prvi rešetarjski krst. Takrat sem občutil, da je treba za denar delati, bodisi z glavo ali pa z rokami.

Se danes je v Medjimurju navada, da imajo sejme v dneh, ki so svoja imena ohranili iz preteklosti. Tako poznajo sejme za Katarino, za Miklavževo, vsako prvo sredo v mesecu vsak četrtek v tednu. Prav dobro se spominjam četrtkovega sejma. Ob tem dnevu sva z očetom že ob dveh zjutraj odšla na semanji prostor, da bi dobila čim boljše mesto. Pod električno svetilko sva začela zbijati sita. S časoma se jih je nabral precejšen kup. Tudi drugi kramarji so prihajali zelo zgodaj.

Okrog devetih dopoldne, ko je bilo življenje na sejmu najbolj živahno, je stala okrog naju precejšnja gruča ljudi. Kupovali so in nergali. Bil sem začuden, ko se nama je obetal tolikšen zaslužek. Oče je kazal svoje izdelke, vendar ni bil tako živahen kot po navadi. Razkuštrani moški in ženski obrazi so razodevali, da so kupci ciganskega rodu.

Nenadoma se je oče obrnil k meni in mi dejal: »Sine, zdaj pa ti prodajaj!«

Križem svejt so se podali,
süho ruobo ponüjali;
vsa mejsta in vasi
so z žlicami obšli.

V tistem času je bilo kolo v rešetarjski obrti še velika posebnost. Moj oče je bil prvi, ki si ga je umislil, ko je moral rešetariti po medjimurjskih ravninah. Še predtem je pred seboj porival od vasi do vasi gare — enoosno vozilo z velikima kolesoma. Nekoč — še pred vojno — ko je šel se v jutranjem mraku na sejme, so ga s kamenjem napadli Cigani. S pištolo, ki jo je nosil s seboj, je dvakrat ustrelil v smer, od koder je letelo kamenje, in že je bil mir.

Kolo si je preuredil iz materinega kolesa, o katerem so pripovedovali, da je bilo nekaj zelo lepo. Zadaj je namestil velik prtljajnik, lepo kromirano krmilo je zamenjal s starim rjastim, dinamo spravil v zabojček in zase priredil sedež. Prečka, ki jo je dal sam privariti, je bila nekoliko nižja kot pri moškem kolesu, da je lažje stopil s kolesa.

Kolo je z robo vred pošiljal z vlakom že nekaj dni pred odhodom od doma. Ko je bil še mlad, se je sam peljal s kolesom na 250 km dolgo pot, ki takrat še ni bila asfaltirana. Ko me je prvič vzel s seboj v Medjimurje, mi je najprej predstavil svoje stanovanje. Imenoval ga je hotel »Slama«. V njem je imel zatočišče že njegov oče, sam pa je v njem prenočeval že čez 30 let. Vogalna hiša je imela vrt in gospodarsko poslopje.

ovzročalo trušč, ki gani sem bil vajen.

Z očetom sva se naglo odpravila na pot. Poleg robe je stlačil v nahrbtnik za nekaj dni hrane še od domače popotnice, ki jo je mati bolj zame kot za

Kok žalosten ta svejt
je biv zarejs poprejd,
k' nej tacih b'lu l'di,
de b' žlice dejlali.

očeta pripravila ob odhodu. Na vrh sva nabrala manjša sita, ki smo jim rekli dvanajstice. Oče je zase natovoril na kolo, čez ramo pa je dal še »mac«.

Mac so takrat imenovali rešetarji navezo, na tanko vrh nabrana sita. Ceravno je bil tovor obsežen in so me mimoidoči kot šibkega fantiča, občudovali, le ni bil tako težak. Toda gorje, kadar je čez ravan zapihal veter. Takrat me je zanašalo, da sem moral kar trdo stopati, če sem se hotel obdržati pokonci. Mimogrede sem spoznal, zakaj se ni hotel oče pokrivati s klobukom, marveč je dal na glavo le kapo, ki se mu je od znoja prilipila k čelu.

Pogumno sem se ozrl in videl ženšče, ki je držalo obroč sita v eni roki, v drugi pa raztrgano žimnato dno. Takrat so bila ži-

Vsak muore bit' učan
predajat' ruobo sam;
če modru govori,
si že kaj perdobi.

mnata sita zelo cenjena, ker niso občutljiva za vlago. Razovoril sem nahrbtnik in mac ter razmišljal, kako naj se lotim dela pred tolikimi očmi. Najprej sva se pogodila z ceno. 350 dinarjev naj bi veljalo delo in material. Ugotavljal sem, da so lepo obšita žimnata dna prevelika ali pa premajhna za ta obroč. Kaj storiti? Brskal sem po spominu, kaj je oče napravil v takem primeru. On bi me rešil iz zagate! Spomnil sem se, da je v takem primeru prerezal »rajfek«, debelo vitro, v prerezu skoraj kvadrat. Leta je všita s tanjšo vitro k žimnatemu dnu. Z rajfkom sem določil velikost bodočega sita.

Iz predala v nahrbtniku sem ozel orodje: kratak, oster nož z debelim roča-

Odšel je, jaz pa sem pazil na to, da ne bi odšlo kaj neplačanega. Kup se je počasi manjšal, čeprav sem imel kaj malo od tega. Spoznal sem, da mi krađejo. Le kaj naj naredim? Videl sem očeta in še nekega znanca, da stojita za gručo Ciganov. V rokah sta držala vsak nekaj sit, ki so jih ti nameravali ukrasti. V skupini so si jih podajali iz roke v roko in odnašali. Ker sta se postavila za njimi kot stražarja in prestrezala sita, se tatvina ni posrečila. Brez prepira se je skupna razšla, midva pa sva ugotovila, da nama manjkata le dve majhni siti. Oče je pristopil k meni in dejal: Fant moj, zapomni si: niso vsi kupci, kateri kupujejo!«

Zapisal I. ŠEGA

Kislu mlejku si zgovarja,
v torbo krüha, v mošno d'narja.
Ko ruobo vso preda,
nej d'narja, nej blaga.

ograjeno po medjimurjski navadi. Ob mojem prihodu so v hlevu gospodarile le so kokoši. Skedenj, ki je bil do polovice podoben kozolcu, je že načel zob časa. V šupi je bila več let stara slama, ki je smrdela po miših in podganah. Veliki žebliji zabiti v tramov-

Nekaj dni sva »obžirala« skupaj. Pri tem pa me je najbolj iznenadilo in kar ustrašilo sem se očetovih besed, ko sva prišla v prvo vas. Tedaj je oče na ves glas zavpil: »Rešeta, sita, dobre ribežne! Za popraviti kaj!« Kar stresel sem se. Tako hreščočega

HINKO SMREKAR: SUHOROBAR

Komisija za razpis delovnega mesta direktorja

**Tekstilne tovarne
NOVOTEKS Novo mesto**

razpisuje mesto

direktorja podjetja

POGOJI:

1. Visoka strokovna izobrazba in 5 let prakse na vodilnem delovnem mestu (prednost imajo kandidati iz tekstilne stroke), ali
2. višja strokovna izobrazba in 8 let prakse na vodilnem delovnem mestu v tekstilni industriji, ali
3. srednja šolska izobrazba in 10 let prakse na vodilnem delovnem mestu v tekstilni industriji. Kandidat mora biti družbeno-politično razgledan in aktiven, organizacijsko sposoben ter mora izpolnjevati druge z zakoni določene pogoje. Ponudbe je treba dostaviti v roku 15 dni po objavi razpisa s kratkim življenjepisom in z dokazili o izobrazbi ter dosedanjih zaposlitvah. Udeležence razpisa bomo obvestili o izbiri v osmih dneh po odločitvi delavskega sveta.

Veli Nikos:

Pasja zgodba

Pri vratih je pozvonilo. Ko sem odprl, sem zagledal svojega šefa, zraven njega pa velikega psa, ki je hitro smuknil v sobo in se pričel motati okoli mojih nog.

— Šel sem mimo, pa sem si rekel, da ne bi bilo prav, ko bi malo obiskal svojega najboljšega uslužbenca, je dejal šef.

— To me izredno veseli, tovariš šef, sem rekel in že pričel sanjati o zvišanju plače. — Izvolite, izvolite...

Odprl sem vrata sobe, da bi spustil vanjo šefa, toda pes je stekel prvi vanjo. Moj maček Riki, ki uživa v naši hiši vse ugodnosti ljubimca, je presenečen skočil kvišku, ker ni bil vajen takšnega obiška. Pes je planil nadenj, spotoma prevrnil svetilko, ko pa je Riki prestrašen pričel plezati po zavesi, je ta pasja mrcina pričela z zobmi trgati mojo dragoceno zaveso. S težavo sem situacijo spravil vsaj malo v red s tem, da sem priliznjeno miril psa:

»Mir, mir, sladki, pridni psiček!«

Medtem ko sva se s šefom pogovarjala o tem in onem, se je pes zabaval naprej: razbil mi je kristalno vazo, raztrgal mi je copate in dokončno razcefral zaveso. Nato se je zleknil po novem svilenem pogrinjalju moje postelje.

Slednjič je šef sklenil, da odide. Že sva bila pri vratih, pa sem opazil, da pes ne kaže nobene želje, da bi zapustil moje stanovanje.

— Vašemu psu je pri nas verjetno zelo všeč, ker se mu ne mudi domov, sem pripomnil priliznjeno...

— Mojemu psu? se je začudil šef? — Ta pes je bil na dvorišču, ko sem prišel. Mar ni vaš?

Pravkar sem hotel oditi, ko je zazvonil hišni zvonec.

Lepa neznanica, ki je vstopila, je bila vitka in je imela kot ogitje črne lase.

S kratkim pogledom je ocenila moje stanovanje in rekla: »Za 225 dolarjev mesečne najemnine bi pač moralo biti nekaj več, kakor je videti na prvi pogled.«

»Lahko bi vam pokazal še druge sobe,« sem dejal. »Domnevam, da ste se zmotili v naslovu.«

»O, nikakor ne, če vam je ime James Brannon.«

Pomagal sem ji sleči plašč. »Obžalujem, toda stanovanja ne oddajam v najem, če ste prišli zaradi tega,« sem ji dejal.

»Ne. Prišla sem, ker najdejo vaših gozdnikov kaj čudne reči.« Usedla se je na kavč. »Lahko me kličete Madeleine.«

»Madeleine,« sem dejal, »ne bi vas hotel žaliti, toda na žalost vam moram povedati, da obstajajo reči, za

Jack Ritchele:

Madeleinein obisk

katero nočem plačati prav ničesar. To je eno od mojih življenjskih načel.«

Smehljala se je. »Ne tekam po svetu, da bi trkala na tuja vrata in si s tem služila kruh, James, če ste tako mislili. Če vas zanima, vam moram povedati, da sem učiteljica Računstvo.«

»Lepo,« sem odgovoril, »toda računati znam.«

»V tem smislu me je poučil že hišnik. Po naključju sva se dotaknili tudi te teme, ker sem izjavila, da iščem stanovanje.«

»Madeleine,« sem dejal, »nekje mora imeti vsaka stvar svoj začetek. Torej k stvari.«

Prikimala je. »Začelo se je v aprilu na neki ozki, neprometni cesti, bližnjici, ki se je poslužim v primerih, kadar se mi že zelo mudi v šolo. Stanujem namreč pri svojih starših v Jeffersonu in se vsak dan vozim v šolo.«

Pripravil sem dva kozarca in natočil whisky.

»Cesta je široka komaj za eno vozilo, zato si lahko predstavljate, kako me je ujezilo, ko mi je neko drugo vozilo zaprlo pot.« Pozorno me je opazovala in se zopet smehljala. »Ne morem se prav spomniti, kakšne znamke je bil avto, vendar sem opazila, da je moral biti zelo drag; bil je velik in prazen. Morda sem hupala deset minut ali še kaj več, toda nihče ni prišel. Slednjič sem se odločila, da zapeljem v ovin ku mimo velikega avtomobila, in to se mi je s skrajno previdnostjo tudi posrečilo. Skoraj bi bila pri tem zavozila v jarek in zgodilo se je prvič, da sem prišla v šolo prepozno.«

»Ali pijete škotski whisky?«

Prikimala je. »Medtem je prišla jesen in zdaj se pojavijo v tej igri gozdniki. Dečki iz Jeffersona so se nekega dne v oktobru podili po gozdovih, skozi katere pelje omejena cesta. Najbrž so iskali lesko ve palice za lok, gobe ali karkoli taki dečki pač iščejo po gozdovih. Izmenada sta dva od njih naletela na neko plitvo mesto. V svoji bujni domišljiji sta mislili, da je to kak indijanski grob. Pričela sta kopati in kaj, mislite, sta spravila na dan?«

Ponudil sem ji kozarec z whiskyjem in dejal. »Truplo.«

»Tako je. Seveda ne truplo Indijanca. Z različnimi grozljivimi preiskavami je policija ugotovila, da gre za truplo mrs. Irene Linton. V tem mestu so jo videli zadnjič, ko je 14. aprila zapuščala svoje stanovanje. Policija je vzel a njenega moža ostro v klešče, toda slednjič je morala ugotoviti, da je popolnoma nedolžen. Policija sumi, da je imela mrs. Linton razmerje z nekom drugim, toda znala je to spretno skri-

vati, tako da se policiji ni posrečilo ugotoviti imena tega moža.«

Madeleine je nekoliko srknila iz kozarca. »Potrudila sem se in v šoli prelistala dnevnik, kjer sem ugotovila, da sem edino 15. aprila zamudila pouk, torej prav dan za tem, ko so mrs. Linton zadnjič videli. Takoj sem se odpravila k prijavnemu uradu za avtomobile, se globoko zazrla v oči mlademu uradniku in dobila zaupno pojasnilo, da je vozilo s številko P 31416 last nekega Jamesa Brannona.«

Stopil sem nekaj korakov proti odprtemu kamninu. »In zdaj mi hočete povedati, da je bil dragi in veliki voz, ki vam je 15. aprila zjutraj zastavil pot, moj avto? Zares imate dober spomin. V aprilu ste videli avtomobilsko oznako in v oktobru se še natančno spominjate številke? Ali ste si morda zabeležili številko iz kakšnega posebnega razloga?«

»Ne, toda kakor sem vam že povedala, sem učiteljica računstva. Številka avtomobila mi je ostala v glavi, ker me je na nekaj spominjala. Iz šole boste gotovo še vedeli, kaj je P 31416.«

Vzel sem grebljico s stojala pri kamninu. »Še nikoli me ni nihče ne-kaznovano izsiljeval.«

Zazrl sem se v njene čuječe oči. Dejala je: »Menim, da je zdaj pravi trenutek, da vas opozorim na svoje previdnostne ukrepe: če bi morala umreti nasilne smrti ali če bi kratko malo izginila, bo policija prejela pismo, v katerem se zabeležila svoje ugotovitve.«

Sukal sem grebljico v roki in rekel: »Ko sem mrs. Linton udaril po glavi sem jo temeljito očistil. Naba-viti sem si moral tudi novo preprogo.«

Bila je radovedna kakor vse ženske. »Zakaj ste jo umorili?«

»Kakor se pač zgodi. Ženske so nagnjene k temu, da pripisujejo začasnemu razmerju večji pomen.« Vzdihnul sem. »Zgodilo se je. Strašno me je bolela glava in vreščeča ženska je kaj slabo zdravilo proti bolečini. Toda vi, Madeleine, ste čisto uavadna izsiljevalka. Mogel bi vas prijaviti policiji, pa bi prišli v ječo

Toda za tak korak sem predober in preplemenit.«

»Čudovito,« se je nasmehnila, »vendar ne morem razumeti vaših razlogov.«

»Madeleine,« sem odgovoril, »zelo dobro ste si zapomnili številko avtomobila, vendar bi bili morali črki P posvetiti malo več pozornosti.«

»V naši zvezni državi prejmejo avtomobili v januarju črki A in B, v februarju C in D, v marcu E in F in tako naprej do črke P v avgustu.« Očitno me ni razumela.

»Naj vam to bolj točno pojasnim,« sem nadaljeval. »V aprilu ste videli oznako, ki je veljala za avgust.«

Potrebovala je nekaj časa, da je razumela moje pojasnilo. »Potemtakem ni bil vaš avto in niste vi umorili mrs. Linton?«

»Seveda ne!«

»Ne pozabite, da je bilo to veliko in drago vozilo.«

»To je morda točka, ki opravičuje vaše zanimanje. Toda prijavni urad je v tem času gotovo že zaprt in zunaj dežuje. Zato nimate vzroka za prenagljene ukrepe.«

Zvedavo me je pogledala. »Dovolj žalostno zame. Veselila sem se že dobička, ki mi ga bo prinesel ta večer. Vi ste torej mr. Brannon, lastnik tovarne kruha.«

»Točno.« Usedel sem se k Madeleine. »Preden pa najdete pravega morilca, mi storite uslugo in izpušite v pismu policiji moje ime.«

»Oh,« je odgovorila. »Ni potrebno, saj pisma ni. Dovolj realno mislim in vem, da mi maščevanje ne koristi več, če ležim pod rušo.«

Dvignil sem kozarec in pri tem mislil na oznako P 31416. Ne vem, kakšen razlog je imel moj oče, ko je že pred 15 leti pri prijavnem uradu odsegel, da je črka P s številko 31416 rezervirana za našo družino in jo dobivamo vedno znova za vse leto.

Moj pogled se je ustavil na grebljici.

— Zdaj še ne, — sem mislil. — Pozneje!

Smehljaj sem se in se pomaknil nekoliko bliže k Madeleinei.

MARIVAUX:

Ljubezen vedno vzbuja vero v tisto, o čemer bi morali najbolj dvomiti.

A. FRANCE:

Samo tiste ljubimo resnično, ki jih ljubimo celo v njihovih slabostih in njihovi bedi. Varovati, odpuščati, tolažiti, to je vsa umetnost ljubezni.

MISLI O LJUBEZNI

Treba ti je noža; posezi v miznico, kjer so skupaj vilice in noži, stavim, da zgrabiš vilice, in to trikrat, štirikrat zaporedoma in tako tudi narobe. Enako se je godilo Nösanu. Ko je prej zajce izsledoval, zgodilo se je včas, da je ves dan zastoj iskal, zdaj, ko so mu bile čisto druge misli v glavi, zdaj so mu zajci kar tako skakali pred nogami kakor kobilice po travniku.

Ko prekorači neki greben, začuje, da nekdo drva seka. Urno se napoti naproti njemu; čutil je neko potrebo, da bi govoril s kom. Od daleč že spozna moža ter ga pozdravi:

»O, dober dan, oče Seljan!«

Še dva dobra koraka navzdol in bil je pri njem, preden mu je mož kaj odgovoril.

»Zmerom tako pridni? Gorko je, gorko!«

Drvar maha in maha, kakor da bi nič ne slišal in ne videl; ali je bil slabe volje ali pa ni posebno maral dolgopetega postopača.

»Težak kruh, oče Seljan, težak; jaz bi vam vedel lažjega!«

»Ti, lahkokruhar?« pogleda ga pisano drvar izpod košatih obrvi, »menim, da je tvoj lažji, a moj je pošten!«

»Nu, nu, nepoštenosti mi morda vendar ne boste očitali?« odgovori mu Nösan hladnokrvno.

»Jaz nikomur ničesar ne očitam, kjer nimam pravice, tudi tebi ne; samo rekel sem in še pravim, da je moj kruh pošten; to se menda vendar sme reči, da se človeku ni bati tožbe.«

»Midva se ne bodeva prepirala in tožarila, zlepa se pogovoriva. Jaz bi vam res kaj pametnega svetoval.«

Seljan je bil ustavil delo, naslonivši se na toporišče, vpraša ga neverno:

»Ti meni svetoval? Kaj takega?«

»Vi ste mož, Seljan, ki je videl kaj sveta, ki je kaj izkusil v svojem življenju.«

Tudi Seljan je imel svoje slabosti, kaj takega ni nerad slišal, reče mu že nekoliko prijazneje:

JOSIP STRITAR: 30 SODNIKovi

»Tisto pa prav praviš, tisto; prehodil sem nekaj sveta, morebiti več kot ti s tistimi dolgimi kraki, ne zameri!«

Nösan ni bil vajen zameriti.

»Vojak ste bili.«

»Kajpada sem bil! Ali njega dni je bilo drugačno vojaško življenje, zdaj na tem koncu sveta, zdaj na onem; z Laškega na Poljsko, s Poljskega na Nemško, z Nemškega tja dol na Ogrsko, na turško mejo, in vse peš! Tako človek res kaj vidi in izkusi, tudi uči se kaj, če nima zabite buče. Laško sem govoril, kakor bi maslo rezal, in tudi nemško sem tolkel za silo. To je zdaj vse minilo, nič škoda! Pri drvarstvu je treba samo krepkih rok, in te imam, hvala Bogu!«

Zdaj je bil Seljan tam, kjer ga je hotel izkušnjavec imeti.

»Vidite, oče Seljan, to je ravno, kar sem hotel reči. Mož, ki je bil kaj boljšega vajen, ki se je kaj učil, pa ubijati se vedno z drvarstvom! In lahkega, obilega zaslužka dovolj, poštenega tudi, jama roko stegniti po njem. Vi niste več mladenič, to se lahko reče, saj jaz tudi še komaj pomnim, kdaj sem krave pasel; na stare dni bi si človek rad kaj privoščil: vi bi si lahko, vsak večer bi lahko pili svoj kozarec ali pa tudi dva. In otroka imate tudi, če ne mislite nase, mislite na svojo hčer.«

Seljan je bil že malo nepotrpežljiv. »Kam meri to tvoje besedovanje? Povej mi naravnost!«

»Glejte, pri naši fabriki je dela —«

»Pri fabriki?«

»Da, pri fabriki; vse služi, kdor se more gibati, zakaj vi sami ne? Še delati bi vam ne bilo treba, samo na delavce bi gledali in dobro plačo bi imeli. Moja beseda nekaj velja pri gospodu oskrbniku, ki ima vse v rokah. Rekel mi je, da mu bode treba vratarja, kadar bo vse dodelano, pametnega, poštenega moža. Vi bi bili kakor nalašč za to. Dobra in lahka služba!«

»Kajpada! Stati kakor lipov bog bi že znal in zijala prodajati; toda jaz ti pravim, Nösan: Iz tega ne bo nič. Ti in tvoj oskrbnik iščita si drugega; Seljan ne bo nikoli pri fabriki služil.«

»Zakaj pa ne?«

»Zato da ne! Vrag vzemi tisto vašo fabriko in vse, kar jih je kje! Še tega nam je bilo treba! Kaj nisimo že dovolj siromaki?«

»Ravno zato, ker smo siromaki; tako pride denar v deželo. Ob sami kmetijski svet ne more prebiti; zato je naša dežela tako ubožna, ker nima obrtnije. Veseli bodimo, da se je našel mož, ki ima denar in voljo pomagati nam na noge, ustvariti nam obrtnijo, ki daje ljudem zaslužka. Obrtniki so dobroniki deželi.«

»Obrtniki so odrtniki, pijavke, ki pijo kri iz ljudstva; oni se rede in debele, ljudstvo pa hira, da ne more živeti ne umreti. Ko se je taka pijavka nasrkala in napila, pa se odvali. Jaz sem bil po svetu, videl sem, kako je v krajih, kjer je tista velika obrtnija, kjer so fabrike. Denar se res služi, ali čigav je ta denar? Gospod stanuje v gradu kakor cesar, vozi se s štirim konji ali z osmimi, če se mu ljubi; kar je lepo, dobro in drago, vse mora biti njegovo, ravno zato, ker je drago; ona se šopiri, toliko da ne počí od samega napuha.«

Nemirni svet Simčiča in Mraka

PO OTVORITVI RAZSTAVE v Lamutovem salonu v Kostanjevici na Krki je slikar Rudi Simčič skupini gostov in predstavnikom podjetja MERCATOR iz Ljubljane, ki je prevzelo pokroviteljstvo nad razstavo, razlagal nove skulpture in vodil po zares okusno urejeni in zanimivi razstavi (Foto: Mirko Vesel)

POGOVOR Z DRAMATIKOM
IVANOM MRAKOM

Pet minut po recitalu

PRIJETNO PRESENEČENJE na otvoritvi slikarske razstave Rudija Simčiča je bil tudi recital slovenskega dramatika Ivana Mraka, ki je prebral zbranim gostom odlomek iz svoje nove tragedije »Van Goghov Vidov ples«. Na sliki: dramatik Ivan Mrak, katerega tragedijo »MARIJA TUDOR« je Drama SNG preteklo soboto zvečer zaigrala na kostanjeviškem odru. (Foto: Vesel)

Ko sem v četrtek prišel v Kostanjevico poslušat Ivana Mraka, sem zvedel, da je bil pred začetkom recitala v Miklavževi cerkvi, kjer si je ogledal Gorjupove freske. Lado Smrekar je povedal, da je dramatik obstal brez besed, tako ga je prevzelo delo slovenskega slikarja, ki ga še nisem poznal. Ko se je ob začetku recitala usedel za mizico na odru, sem imel občutek, da bom le težko prišel z njim v stik. Nikoli še nisem videl in slišal brati neko delo na tak način, kot je to storil v četrtek Mrak. Bil je igralec in bralec, avtor dram, katere odlomek jebral; v dialogu, ki ga je v prvem odlomku predstavil, je dajal vtis, da sta v njem dva človeka, ki govorita z dvema jeziki. Po končanem recitalu sva se pogovarjala v sobici, kjer vijo Jakijeva dela. Obsedel je in v odgovorih domala Sepetal.

»Dolga leta ste čakali na to, da vas spozna slovenska javnost v osrednji slovenski kulturni ustanovi, v Slovenskem narodnem gledališču. So sedaj, saj se lahko tako izrazim, leta »samote« pozabljena?»

»Zame je bil ta proces sam do sebi umeven.«

»Kašna stb vaša prejšnja srečanja s Kostanjevico? Kako ste nocoj doživljali Gorjupa?»

»Prvič sem v Kostanjevici. Gorjup je zame največji slovenski ekspresionist. Nič formalno izsiljenega ali prisiljenega ni v njem. To je čisto, neposredno in genialno delo mladeniča, ki je čutil svoj konec in je z vso zanesenostjo svojih mladih let slikal. Na enostaven način je izpovedal vso, preprosto sicer, a vendar tako kompleksno življenjsko dognanje. Bil je dognan človek.«

»Kaj menite o sodobni slovenski drami?»

»Ne bi mogel povedati nič določenega, ker je vprašanje presplošno zastavljeno. Mislim pa, da so možnosti neke veliko širše, kot so bile. Če pa bodo tej možnosti sadovi primerni, pa je, vsaj tako se mi zdi, vsako ugibanje tvegano. Tu govori veliko činiteljev. V naši mladini je veliko pozitivnega. Dostikrat je negotovanje nad mladimi popolnoma odveč. V mladih je podana gotovost, da bomo Slovenci kljub svoji maloštevilnosti tudi vnaprej omogočili narodno eksistenco, z uma svetlim mečem, seveda...«

P. BRESČAK

Podaljšan razpis Trdinovih nagrad

30. marca letos objavljeni razpis Trdinovih nagrad za leto 1967 je podaljšan do 25. septembra 1967. Komisija bo ocenila vsa dela, ki bodo predložena do tega roka.

Svet za prosveto in kulturo ObS Novo mesto

LADO SMREKAR:

Ustvarjalni nemir in konec Jožeta Gorjupa

(Nadaljevanje in konec)

V teh listih se Gorjup ukvarja s problemi umetništva (Igralec, V garderobi, V ateljeju), dalje z družbenokritičnimi prizori (Deseti brat, V krčmi, Iz gostilne, predvsem pa z arkadičnimi motivi, ki so tako značilni za Careno. Kako tesno je bil umetnik povezan s svojo domačo zemljo in ljudmi, razodevajo prav motivi, kot: Seno, Sejalec ali Studia, kakor jo je sam signalal, Počitek, V objemu, Življenje je lepo in še nekatere.

Leta 1930 se je Jože Gorjup naselil v svojem domu v Kostanjevici, si pripravil atelje, se oženil s flancoško slikarico Marjetico Difour in začel posegati v naš slovenski in jugoslovanski kulturni prostor.

Značilna je karakteristika univerzitetnega profesorja dr. Steleta, ki pravi za Gorjupa tega časa tole: »Ko je Gorjup zapustil Akademijo in se vrnil domov, je bil umetnik, o katerem podobno kakor o Michelangelu lahko rečemo, da je bi v globljem smislu bolj kipar kot slikar. Njegovo duševno razpoloženje pa se zrcali posebno v veliki jedkani Lastni podobi z masko iz leta 1930, kjer številni v ozadju nanizani motivi, posebno obešenec in godec, izražajo villonovsko razpoloženje, ki ga je tisti čas pri nas uveljavil s Petrico Kerempuhom Miroslav Krleža.«

Ne morem kaj, da vam ne bi tu dodal vprav laskave Steletove formulacije, ki se nanaša na Gorjupove stenske slikarije v kostanjeviški cerkvi sv. Miklavža: »Sinteza Gorjupovega umetniškega prizadevanja in njegov prvi zreli korak v areno umetniškega tekmovanja je poslikani prezbiterij cerkve sv. Miklavža — ena največjih umetniških zanimivosti Kostanjevice. Tu je Gorjupu uspelo ustvariti najvišji cilj umetniških prizadevanj, skupnostno umetnino, kjer enakopravno sodelujejo tri glavne stroke: arhitektura, kiparstvo in slikarstvo. Arhitekturo si je sicer sposodil od gotike, s svojo slikarjo pa jo je obvladal tako, da v tem delu lahko gledamo po gotiki in baroku enega prvih sodobnih primerov suverena obvladavanja take naloge... Kot likovni svet je ta slikarja tako dognana, da učinkuje polnovredno tudi za človeka, ki ne pozna svetopisemske vsebine, a je sposoben, da se odzove na čisto likovne pobude. V tem okolju učinkuje veliki Križani kot plastično zbirališče vseh silnic li-

kovnega sestava prostora in ga povezuje po formi in po vsebini... S to slikarjo je zopet priboril stenski sliki v XIX. stoletju izgubljeno soglasje slikarije z arhitekturo.«

Te freske pa so tesno povezane z Gorjupovo usodo. Freskantsko

Jože Gorjup je bil vsestransko nadarjen in prizadeven: na sliki ga vidimo kot Vukašina v Modrijanovi drami GORAZD. Igrali so jo v Kostanjevici na Krki na Vidov dan 1924

V četrtek 14. septembra, je bila v Kostanjevici na Krki odprta razstava del Rudija Simčiča. Razstava je bila povezana z recitalom Ivana Mraka, avtorja številnih dram in pisatelja, čigar delo Marija Tudor je bilo pred kratkim uprizorjeno na deskah KING. S četrtno prreditvijo se je začel drugi del Dolenjskega kulturnega festivala. Večera, ki je bil v Lamutovem likovnem salonu, se je udeležilo večje število obiskovalcev iz Krškega, Brežic, Novega mesta, Ljubljane in Kostanjevice. Po uvodni besedi Lada Smrekarja — ta je predstavil slikarja Simčiča — je razstavo v imenu pokrovitelja, veletrgovine Mercator iz Ljubljane, odprl direktor splošnega sektorja Marjan Pogačnik. Andrej Pavlovec, ravnatelj škofjeloškega muzeja, je spregovoril o slikarju in njegovem delu. Njegove besede so bile besede poznavalca in slikarjevega prijatelja, človeka, ki spremlja umetnikovo rast že več let. Razgrnil je slikarjeve miselne tokove, ki so prisotni v njegovem delu. Simčič je slikar nemirnega sveta, poetična grozljivost pa komajda prenese poskus, da bi jo prelili v tok besedi ter jo razložili. Dvajsetletno umetniško delo je našlo svoj pravi izraz v av miselnem likovnem tekstu. Slikarjeva bar-

vna lestvica sovpada s tenkočutnim doživljanjem sveta. Ob večjem številu olj slikar Simčič razstavlja tudi nekaj plastik.

Blaž Vraber je spregovoril nekaj besed o dramatičniku Marku preden je ta, v drugem delu večera, začel s svojim recitalom, v katerem je javnosti prvič predstavil odlomka iz svojega dramskega dela, Van Goghov Vidov ples. Vraber je očrtal pisate-

ljevo pot, sledil je dramatičnemu pogledu na življenje in literaturo. Z veliko izrazno močjo je Mrak nato prebral dva odlomka iz omenjenega dela.

Kostanjeviški četrtek je bil eden najzanimivejših v zadnjih mesecih. Kjerkoli: v Kostanjevici, v novomeški Dolenjski galeriji... radi bi še prisostvovali takemu umetniškemu »happeningu«.

P. BRESČAK

ZADNJE SLOVO OD FRANKA ZAJCA

Prejšnji teden so na ljubljanskih Zalah pokopali nestorja časnikarjev ameriških Slovencev Franka Zajca, delavca, časnikarja, publicista in urednika pomembnih listov in zbornikov. Frank Zajc je bil prizadeven kulturni delavec v številnih društvih naših rojakov v ZDA, delal je v naprednih izseljenskih organizacijah, hkrati pa je bil vedno in povsod iskren in pošten domoljub, ki je v tujini nenehno branil interese nove Jugoslavije. Za pisano in govorjeno slovensko besedo je vse življenje pogumno zastavljal vse svoje velike sposobnosti.

Na pogrebu so se od njega poslovili predstavniki Socialistične zveze in sindikatov, Slovenske izseljenske matice, navzoči pa so bili tudi mnogi rojaki povratniki. Govorila je predsednica SIM tov. Zima Vrščaj, ki je med drugim dejala, da je bil pokojni Frank Zajc ena najpomembnejših izseljenskih osebnosti v političnem in kulturnem življenju ameriških Slovencev v zadnjih desetletjih. Milan Pogačnik, predsednik Društva slovenskih novinarjev, je pokojniku izrekel tople besede zahvale za vse, kar je naredil za naše rojake v tujini.

delo je namreč zelo težavno. Gorjup je freske usvarjal vse poletje 1931 in ga ni bilo človeka v Kostanjevici, ki bi ga za en sam trenutek odtrgal od dela in ga zvalil na kopanje v Krko. Še več: svoj delovnik si je celo podaljševal s tem, da je delal ob sveči in petrolejki. Delo se mu je zavleklo pozno v jesen. V mrzli cerkvi si je nakopal prehlad — in z njim vnetje sinusov — tako da je moral zgodaj v letu 1932 oditi v bolnišnico, od koder se ni več vrnil. Na posledicah operacije je 30. aprila proti polnoči 1932 umrl, ki je preživel komaj deseti dan po svojem petindvajsetem rojstnem dnevu. Pokopan je v Kostanjevici.

Z Gorjupom je legel v prezgodnji grob poslednji Kostanjevičan, ki je ustvarjalno posegel v razvoj slovenske kulture. S tem se je Gorjup pridružil prezgodaj umrlemu ustvarjalcu Jožetu Cvelbarju, ki je bil njegov vrstnik in je padel na fronti. Oba sta bila velika upanje Kostanjevice in oba sta Kostanjevico srčno ljubila. Ko so pri mrtvem pesniku Jožetu Cvelbarju našli njegovo oporoko, ki tako žalostno razkriva usodo izobraženca, pripadnika majhnega naroda, so ostrmeli nad tako enkratno in s krvjo zapisano ljubeznijo do rodne zemlje. Oporoka pesnika Cvelbarja se glasi:

»Nobena želja se mi na svetu ni spolnila, ne najljubša, ne najsvetejša. To je moja poslednja: Slovenec sem; nič ni zame bolj strašnega kakor v tuji mrtvi prsti spati večno spanje. V sveti domači zemlji, tam je sladko sanjati večni sen, tam, kjer zemlja tudi za mrtve živi in rože tudi zanje cveto, v moji dragi, preljubi dolenjski deželici, Kostanjevici. O, ko bi danes vedel, da ni tudi ta želja tako nespametna, kakor so bile druge.«

Bila je nespametna ta prvinska Cvelbarjeva želja in ob Gorjupu ter njegovi mladostni tragediji nam je lahko v uteho vsaj to, da Gorjup leži v svoji domači zemlji, kar pesniku Cvelbarju ni bilo dano.

Gorjupova galerija je v spomin na umetnika v letošnjem jubilejnem letu priredila razstavo njegove grafike. S to razstavo, ki je spominskega in propagandnega značaja, urejena bolj po estetskih kriterijih in v skladu z našimi možnostmi, daleč stran od znanstveno poglobljene prezentacije — zanjo bo potrebno še precej časa — gre Gorjup po vseh večjih slovenskih mestih.

Jama, po kateri se pride na drugi svet

Dolenjske jame in brezna so razburjale domišljijo ljudi že od nekdaj. Valvasor poroča, da so na Slovenskem jame, v katerih so zmajski kaktusi so, ko zrastejo, mo temu zmajčku proteus (človeška ribica) in po njih naše jame slove po svetu. Tudi na Dolenjskem jih je najti. Prav nič nenavdne na jamarja, če mu ljudje, ko jih sprašuje za pot do brezna, povedo tudi to, da ni kaj varno hoditi noter, ker je jama tako velika, da prideš še za tretjim hribom ven... «Nikar, nikar...» so bile besede človeka kakih pedeset let, ko smo ga spraševali za pot k jami nad Stično, o kateri piše Jurčič v črticah. Jama, po kateri se pride na drugi svet. Ko smo ga spraševali podrobnosti o nevarnostih, ki nas čakajo, ni vedel povedati nič kaj podrobnega. Po prašni cesti smo vlekli s seboj polne nahrbtnike lestev, svetilk, vrvi in še vrvi... Kaj jih je bilo? To je jama, po kateri se pride na drugi svet! Kmet nam je pripeljal prav do vhoda, potem pa je je kar po sfrancoskih mahnil čez njive in nas pustil same z breznom... Razpleta-

mo vrvi in Danci, vodja odprave, si jo krepko zategne prvotno pasu. V brezno meče mo kamenje ter prisluškuje. Nekaj časa padajo, potem se odblijajo od sten in že ni nič slišati. «...» . Iz vseh zvonikov pobe ro vrvi po stiški in sentiški farji, piše Jurčič. «Zneso v skup poveznike in vse, kar je bilo iz vlakna v tri gube spletenega.» Stiški menili so, tako je pripovedoval Jurčiču ded, obljubljali tistemu, ki se spusti v globino in pove, kaj je notri, precej denarja. Kmet Kadunčar se je odločil, da pojde v jamo. «Sniče se na tisti dan velika množica ljudi in menihov. Privozljajo na koncu vrvi krepilec; ta krepilec je okoli Kadunčar, z eno roko je se držal za vrvi, z eno pa majhen motor, ki je bil k zvončku napeljan, da bi precej pozvonil, kadar bi ga zgrabil — Bog nas varuj — zlojed za stegno, in da bi ga potem močje tlačenje, katerim jih je bilo vrvi izpuščati, na beli dan potegnili.» Dančič je že izgubil v globini. Trhla smrekova debla, nekaka lestev, mu pomagala. Vendar se nanjo ni zanetil. Skrbil nas, ko se po desetih mi-

nami, njegova obala pa je naša z mehko, lepljivo jlovico in blatom. Potem, ko se vsaj za silo odpojčimo, nahajamo čolin in razskuljeno jezero. Zanimaj nas predvsem to, če se jama za jezerom nadaljuje. Čoln ves čas zadeva ob počine in nikakršnega izhoda ni videti. Jama, po kateri se pride na drugi svet, se konča z jezerom. Kadunčar pa je v jami videl marsikaj, o čemer se nam jamarjem še sanjajo ni. «Tako je bilo» pripoveduje Kadunčar: »Po vrvi sem prišel na drugi svet. Tam ravno tako sonce sije kot pri nas spomladaj. Videl sem zelene travnike, vrbovje raste ob vodi, ki teče po gladki krivi strugi, in tako je ko v malih nebseh. Lepi mladi kosci so kosili. Ko mi mene zagledali, dali so mi koso in me prosili, da bi se jaz kakor tri redi odrezal. Pa kakor sem mahnil, sem kosje zlo, dal bi me bili naseštali. Pa ravno ko bi mi našel tepen biti, ste me potegnili venkaj!«

V nedeljo, 17. septembra, je bil zadnji dan letošnjega 73. mednarodnega zagrabskega velesejma. Letos je razstavljalo rekordno število razstavljavcev: 6207 iz 56 evropskih, afriških, azijskih in ameriških držav. Med razstavljavci je bilo tudi veliko podjetij z našega področja. Na sliki: Industrija motornih vozil iz Novega mesta je razstavljala camping prikolice, za katere je bilo med ostalimi izdelane od razstavljenih uvoženih, so razen vsega še veliko cenejše. (Foto: M. Vesel)

Nevarni dolgi lasje

Student beograjske filozofske fakultete Svetozar Bendić (bivši vaški učitelj, član ZKJ, ki je za vzorno službovanje dobil stipendijo za izpopolnitev svoje izobrazbe) je nedavno potoval na oddih v rojstno vas blizu Pribojaja; doživel je kaj neprijetno usodo zaradi svoje beatlesovske pričeske. Že v vlaku je bil zaradi dolgih las prava atrakcija ter je izlazil norčevanje in posmehe sopotnikov. Na zahtevno leto-h so ga na neki vmesni postaji celo legitimirali. V Pribojaju pa so ga žalili z žaljivkami in pljuvali vanj; končalo se je s prilisnim striženjem dolgih razraslih kodrov v navzočnosti več kot sto Pribojčanov — na zahtevo javnega mnenja, kot pojasnjuje poveljnik lokalne milicijske postaje, ki je izdal ukaz o tem »vzgojnim« striženju. (Po DELU)

skrivnost izrezljane skrinjice

August Derleth

»Ali smem pogledati spalnico, Jamisson?« je rekel Ponce. »Lahko. Zdej je notri naš fotograf, vendar bo kmalu končal. Spodaj, tretja vrata levo.« Flora je Ponceja proseče pogledala. Odgovoril ji je z nasmehom, ki je vzbujal zaupanje. Obrnila se je in mirno šla v stričovo spalnico, kjer jo je čakal inšpektor. Ponce je stopil mimo fotografa, ki je fotografiral posameznosti v sobi polkovnika Morelanda. Pogled je bil grozen. Polkovnik, visok in širokopet, je v postelji ležal na hrbtu. V sru mu je bila skoraj do ročaja krivo malajsko bodalo — »kris«. In kar je bilo najbolj grozno: polkovnika desna roka je bila odsekana v zapetju in je ležala v mlaki krvi na preprogi pred posteljo. Postelja je bila vsa poškropljena s krvjo. Mrtvečeve široko razprte oči so izdajale grozo. Soba je bila vsa razmetana. Tisti, ki je polkovnika umoril, je v sobi na vse kriplje nekaj iskal. Polkovnikov zaboj je bil odprt, stvari razmetane po tleh. Vsi predali pisalne mize so bili odprti in prazni. Iz omare je bilo zmetano perilo in ves drugo, kar je bilo v nji. Prizor v sobi bi sprbil ob živce vsakega človeka, kot sem bil jaz. Zato sem obduoval Poncejevo hladnokrvnost in zbranost, ko je pregledoval sobo. Fotograf je opravił svoje delo in šel. »Kaj misliš, Parker, kdaj je bil umorjen?« me je vprašal Ponce. »Najmanj pred osmimi urami. Med polnočjo in drugo uro, prej ne, veliko kasneje pa tudi ne.« »Torej še preden je Flora Moreland šla od doma,« je rekel Ponce. Za trenutek je stal na mestu, potem pa previdno stopil k postelji, na kateri je ležal mrtlić. »Kaže, da se bodala nihče ni dotaknil po tistem, ko je bilo zabodeno polkovniku v srce. Torej je morilec odnesel s seboj tudi orožje, s katerim je polkovniku odsekai roko.« »Morda je bilo to neko obredno orožje, ki ga ni hotel pustiti tukaj!« sem pripomnil. »Roka je odsekana s močnim zamahom in zelo natančno,« je rekel Ponce. Odmaknil se je od postelje in pozorno opazoval po sobi razmetane predmete, vendar se nobene stvari ni dotaknil. Stopil je k predalniku, čigar gornjega dela gotovo nihče ni prijel, ker sta na njem še zmeraj bili denarnico in našel sedeminjavset bankovcev po en funt. »Denar je nedotaknjen, torej morilec ni iskal denarja,« sem pripomnil. Ponce je nestrpnost zmajevaj z glavov: »Res je, Parker, morilec ni iskal denarja, pač pa izrezljano skrinjico. Površine predalnika se ni dotaknil, saj je takoj videl, da je ni na njem. Tudi zgornjih predalov ni odprl, kar so prepeljati, da bi lahko bila v njih skrinjica.« Spet je previdno stopil k postelji in se umaknil luži krvi, ki je tekla iz Morelandovega zapetja. »Morilec je stal prav tukaj!« je rekel in pokleknal, da bi lahko dobro pogledal preprogo. Motile so ga krvave lise, toda na obeh sem mu videl, da je opazil neko pomembno stvar, jo pobral in vtaknil v dve majhni kuverti, ki jih je vedno nosil s seboj. Ravno ko je Ponce vstal, je prišel v sobo inšpektor Jamisson. »Ogabno delo, Ponce, a?« je rekel skoraj zmagoslavno. »Zal vam bo, ko vam povem, da sem Floro Moreland poslal v Scotland Yard na zaslišanje. Ni druge pomoči.« »Res?« je rekel Ponce. »Lepo, vendar skrajno nepremišljeno, kar ste naredili, inšpektor! Kaj vas prepričuje, da je Flora zapletena v umor?« »Dragi prijatelj, kar presodite!« mu je zviška odgovoril inšpektor Jamisson. »Vsa okna so bila zaprta, vrata zaklenjena. Od stanovanja so imeli ključke le štirje ljudje: polkovnik Moreland, čigar ključ smo mi našli v žepu, njegov služabnik, ki je našel truplo, oskrbnik in gospodinja Moreland. Vsi so imeli ključke pri sebi, nobena vrata niso vlomljena. Advokat mi je povedal, da bo po testamentu svojega strica Flora Moreland podedovala 60 odstotkov njegovega premoženja. In to je veliko, celo po obdobju vseh dajatev.« »Se vam ne zdi čudno, da je v tako topli noči bila vsa hiša trdno zaprta in zaklenjena?« je vprašal Ponce. »Hej, Ponce na te limanice me ne boš ujel,« se je za režal inšpektor. »Vse vemo o izrezljani skrinjici. Moreland se je bal, da ne bi komu prišel v hišo in ga ubil.« »Vi torej domnevate, da je Flora Moreland skrivaj šla v stričovo sobo, ga z nožem zabodla v srce, mu odsekala desno roko v zapetju, nato pa prišla k meni, da ji pomagam?« »Tako verjetno, gospod Ponce,« je odgovoril inšpektor Jamisson. »Gospodinja Flora nima moči, da bi lahko vse do ročaja pornila in prsi malajski nož.« »Res malo verjetno,« je potrdil Ponce. »Toda lahko si je našla pomočnika.« »Prav. Vendar mi razložite, zakaj bi bila stricu odsekala roko?« »Ali ne vidite, da je to najboljši način, kako skrijete motiv umora in zmedete preiskavo o tem očitnem zločinu,« je odgovoril inšpektor. »Ali se vam gospodinja Moreland po pogovoru, ki ste ga imeli z njo, še zmeraj zdi kot dekle, ki bi bila zmožna takega zločina?«

Valvasor o gradovih v dolini Krke

SOTESKA

(Nadaljevanje in konec)

Talni načrt zgradbe je četverkotnik in sleherni vogal krasi in ščiti močan stolp. Vhod, ki nas pripelje v grad, je tudi podoben stolpu in nad vrata lahko vidimo iz belega marmora umetniško izklesana grba grofov Gallenbergških in grofov Schratzenbach, razen tega pa nad vrata na novo zgrajeno kapelo, posvečeno sv. Juriju. Notranji del grajskega dvoriča se deli v dva dela, katerih eden predstavlja majhen četverkoten zelo lep, s cvetličami zasajen vrt, drugi pa velik četverkoten prostor. V sredi med vrtom in dvoriščem pa je zgrajena tičnica, ki zaradi svojih ljubkih ptic različnega petja in barv prekaša vse druge lepote na gradu. Obduovanja vrtov na pa je tudi umetelno zgrajeno sprednje, veliki arkadni hodniki ali galerije, posebno slednje, iz katerih je dohod v lepo kapelo; pri tem ne bom pozabil omeniti, da je v kapelo mogoče videti iz različnih sob in iz njih poslušati mašo, ki se v njej bere. Poleg vsega naštetega je v gradu še prilična dvorana, ki pogani nadežno poletno vročino ter zopet osveži trudne in oslabele ude. Na gradu je tudi mnogo soban, ki so jih obogatili s slikami in drugimi umetninami, med katerimi so najbolj obduovanja vredni portreti gallenbergških junških prednikov, običenih v svoja stara oblačila in naslikanih v naravni velikosti. Da pa bi tu ne bilo le veselje paše za oči, ampak tudi kaj prijetnega za ušesa, naletimo na tole znamenitost; če zavpismo ali nekoliko glasneje govorimo iz stolpa proti vodi, t. j. nad vrtom proti nasproti ležečemu vrtu, čujemo šestkratni odmev, ki razveseli naša ušesa s svojim jasnim odmevom besed. Pri grajskem izhodu je cvetlični vrt in le za lučaj od njega lep in prav velik sadovnjak, prav tako pa okoli gradu še drugo bogato sadno drevje med katerim najdeš marsikatero redko indijansko drevo, kakor kostanje, haloksilone in druga podobna drevesa. Pod gradom so globoke in lepo obokane kleti, v njih pa leže tako veliki sodi, kakršnih na Kranjskem ne najdeš skoraj nikjer. Tako pri gradu so šele leta 1686 zgradili zelo lep in velik komjski hlev, na kakršnega pač ne naletiš na vsem iz kamna klesane, za konjsko krmo Kranjskem, v drugih deželah pa verjetno le poredkoma. Hlev ima čudovite, odlično pripravljene jasl.

Spodaj ob reki Krki stoji čedna ribiška hiša. Precej pod gradom vodi preko ruke lesen most, ki pripelje do trojnega zidu, kjer vodi levo in desno ob srednjem zidu pot ali deželna cesta. Ob mostu je pozidan velik in trdno grajen mlin ter žaga, nad njim pa je senčnica. Nič manj kakor ta pa se ponaša tudi ona stran Krke z lepim trdnim zgradenim in šele v imenovanem letu na novo postavljenim mlinom. Nedaleč od tu je opekarna, ki ima za koristnega soseda kamnolom, ki daje odlične črni marmor. Sicer pa je grad deležen vseh mogočih naravnih lepot, ki lahko popolnoma osrečijo zadovoljno podeželsko življenje. Travniki in trate, polne pisane ovejta, za grozdem obložene vinskih trte, gozdovi, polni vseh vrst pojočih ptic, reka Krka, v kateri mgolji rib, vse tekmuje med seboj, hotoč dokazati, da skoraj ni najti prijetnejšega prebivališča. Zdej pa se podajmo malo v stran od gradu in si oglejmo nad njim na visokem hribu zgrajeno pristanišče Waagenschliess, po Kranjsko Kulova sela imenovano. Na tem precej visokem in prostranem hribu ni najti več kakor en sam izvir, in sicer nedaleč od omenjene pristave, na najvišji točki hriba, vendar v gozdu. Studenec je luknja, ki ima obliko kotla, približno za streljaj široka, pri tem pa precej globoka. V notranjosti hriba, kjer so lepa s travo porasla ter ravna tla, najdemo dvoje studencev, katerih eden služi ljudem, ki prebivajo v okolici, drugi pa živini, ki se tukaj pase. Prijetno smo presenečeni nad tem, kako poletni ta studenec obledavajo različne vrste ptic ter s svojim petjem in prijetnimi toni delajo njegovo okolico še bolj veselo, ker pač na tem hribu ne najdejo nobenega drugega studenca in se mora sleherni ptica, da bi ugasila svojo žejo, tukaj ustaviti. Da bi bil dostop do te hribovske pristave čim lažji, so pred nekako dve in pol leti zgradili iz doline do vrha zelo lepo cesto za ježo in vožnjo. Če temeljito iščemo, lahko na tem hribu najdemo ahaj, kar lahko sam iz lastne izkušnje potrdim, saj sem v preteklem letu našel precejšen kos zelo lepega ahata. Zdej pa se povrnimo nazaj h gradu, kjer stoji dva ali tri streljaje proč župna cerkev sv. Erazma, ki spada pod grad Sotesko in zato ima ta tudi pravico prezentirati župnika na izpraznjeno mesto. Nedaleč od gradu v smeri proti Žužemberku, zagledamo ob cesti velik kup kamenja, ki nas opozori, da leži pod njim na tem mestu od kmetov ubiti poslednji gospodov iz Loža ali Ložan, s katerim staja umrla njegovo ime in rod. Grad Soteska stoji ob cesti Novo mesto—Žužemberk, 14 km od Novega mesta in 4 km od Dolenjskih Toplic. Med okupacijskega (oktobra 1943) je bil grad požgan in je danes popolnoma v razvalinah.

Po spominu na jamarsko odpravo l. 1966: Peter Breščak

Za vse enaka merila

Pred nastopom ansambla kuštravcev Rolling Stones v Hannoveru se je na severnornemski meji odigrala smešna epizoda. Na poti iz Skandinavijske sta dva člana zadržala avtomobil na prostor, določen za tovornjake. Policaji so ju prosili, naj se premakne na drugo kolono; to pa sta zavrnila in izjavila, da pripadata Rolling Stonom ter jima zato ne bo nihče ukazoval. Policaji pa niso izgubili živcev. Vzeli so njuna potna lista in pritisnili vanju žig zmeazelen v Nemški zvezni republiko. To je pomenilo, da se morata z isto ladjo vrniti na Dansko. Med Dansko in Hannoverom so se telefonske žice segrele, saj bi moral ansambel nastopiti na veliki prireditvi. Po večurnih razgovorih so nemške oblasti končno popustile. Ko sta se kuštravca spet znašla na nemškem ozemlju, sta se obnašala povsem drugače. Obmejnim organom sta se celo opravičila.

SMEH STOLETIJ

Prijatelji so pri književniku Antoinu Rivarozu razpravljali o ženski ljubeznivosti in neželosti. Nekateri so seveda trdili, da ženska teh lastnosti sploh nima, drugi pa, da jih ima. Kararol, ki se debate ni udeležil, je prijateljem pokazal svojo mačico, prav tedaj se je drgnila s sobčkom ob njegovo lice. »Vidite to muc? Reklji boste, da me boža,« resnici pa sama sebe boža ob meni. *

Napoleon Bonaparte je imel na pohodu v Italijo za pomočnika generala Augereauja, ki je menil, da mu ni treba poslušati povelj mladega predstojnika. Napoleon je nekaj časa presal generalovo nedisciplino, ko pa mu je bilo dovolj, je generalu zagrozil: »Gospod! Vi ste za glavo višji od mene, toda ne boste izpolnjevali mojih povelj, bo ta zalika kmalu izgnila. *

Tik pred veliko bitko pri Slavkovo stoji Napoleon mladi oficir, ga strumno pozdravi in se mu zlaže v obraz: »Vaše veličanstvo, prosim za dopust, ker nama oče umira. *

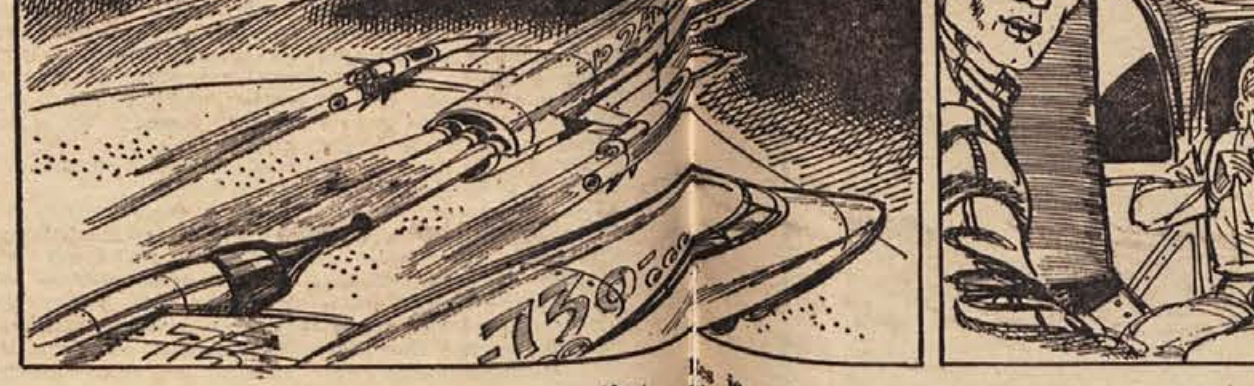
Napoleon ga pogleda in pikro reče: »Vidim, da dobro poznate božje zapovedi, posebno četrto: Spoštuj očeta in mater, da boš dolgo živel in ti bo dobro na zemlji. *

V razburljivem pogovoru z angleškim poslanikom je Napoleon vzkliknil: »Ali veste, da bom napadel Anglijo?« »To je vaša stvar,« je odvrnil poslanik. »Toda vedeti morate, da bom Anglijo tudi osvojil!« »To je pa naša stvar,« odgovoril mirno anglež.

FICKO POD KOMBIJEM bi lahko rekli vozilu Zastava 750 z reg. št. LJ 34-67, ki so ga 16. septembra izločili iz prometa miličniki na avtomobilski cesti med Novim mestom in Trebnjem. Voznik tega vozila bi se pač moral zavedati, da s tako obtežo na vrzih spravlja v ovinkih in v vožnji po vetru v nevarnost sebe in druge! (Foto: Vid Bauer)

POLJE »OMEGA«

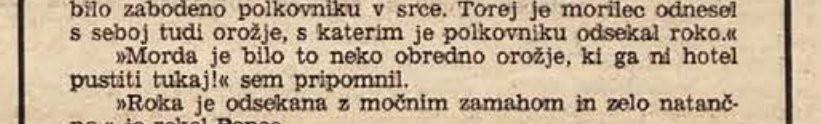
4. Prve reševalne ladje, ki so startale z Zemlje v trenutku, ko je bila prekinjena zveza z Jeanom in Petrom ter mnoge patrolne ladje, ki so bile v tem času v bližini, so se usmerjale k mestu, kjer bi morala pluti v tem trenutku izgubljenja ladja. Tam pa jih je čakalo veliko presenečenje: izgubljena ladja ni bilo — ne tam in ne tisoče kilometrov naokrog! Radarski zasloni so zločevke molčali. Mučno vprašanje je vstalo pred reševalci: kaj se je zgodilo? Je ladja eksplodirala? Izpuhtela? * * * * *

»Jas je — tu je bil še en možen odgovor: ladjo je pogel neznan prebivalec neznane planeta. Toda ta odgovor je bil v letu 2010 koma, komaj še dober čas v bližini, so se usmerjale k mestu, kjer bi morala pluti v tem trenutku izgubljenja ladja. Tam pa jih je čakalo veliko presenečenje: izgubljena ladja ni bilo — ne tam in ne tisoče kilometrov naokrog! Radarski zasloni so zločevke molčali. Mučno vprašanje je vstalo pred reševalci: kaj se je zgodilo? Je ladja eksplodirala? Izpuhtela? * * * * *

Stanovanje v veži mestne hiše

Grete in Finn Madsen sta bila sicer poročena, nista pa imela stanovanja. Poskušala sta vse mogoče, toda zaman, saj je v Kopenhavnu kar težko najti stanovanje. V nekaterih primerih vsiljujejo stariši v stanovanjske zadruge že novorojenčke, da bi jim tako zagotovili stanovanje, ko bodo odrasli. Seznani so namreč zelo dolgi. Ta dva mlada Danca pa sta se iz protesta proti stanovanjski krizi odločila za nenavaden korak. Kupila sta si spalne vreče in spala pred občinskimi poslopijem predmestja Frederiksberg, podnavi pa ostalovalee v veži poslopja. To pa ju je pripeljalo v spor s policijo; ta ju je preganala, češ da kalita javni red in mir. Toda spet sta se vrnila. Za ta dogodek so zvedeli tudi novinarji in ves tisk je poročal o njih. Končno jima je — po štirinajstih dneh, ki sta jih preživela bolj ali manj pod odprtim nebom — uspelo najti stanovanje in stari hišni, ki jo bodo čez leto porušili. Takrat pa jima bodo morale prisrketi stanovanje oblasti, saj ju ne smejo vreči na ulico. * * * * *

Grecu, ki je pisal o naši veselici, najbrž ni veliko znanelega o Stranski vasi, ker bi sicer vedel, da je vrt, na katerem smo imeli gasiško vse tico, ograjen z bodečo žico že 24 let. Veselico smo privedli tam zaradi goste sence, prostora pa nismo ogradili z bodečo žico mi gasilci! Poleg tega tu ni res, da bi bil obisk zato manjši, pa tudi trditven, da nam je ostalo neprodane več jedace in pijače, ni resnica! Gasliško društvo Stranska vas

Še enkrat: veselica za bodečo žico

Cloveku, ki je pisal o naši veselici, najbrž ni veliko znanelega o Stranski vasi, ker bi sicer vedel, da je vrt, na katerem smo imeli gasiško vse tico, ograjen z bodečo žico že 24 let. Veselico smo privedli tam zaradi goste sence, prostora pa nismo ogradili z bodečo žico mi gasilci! Poleg tega tu ni res, da bi bil obisk zato manjši, pa tudi trditven, da nam je ostalo neprodane več jedace in pijače, ni resnica! Gasliško društvo Stranska vas

Otroci na cestah v nevarnosti

Promet na cestah je iz dneva v dan gostejši. Učitelji v šoli redno opozarjajo učence na nevarnosti, ki jim pretijo na poti v šolo in domov.

Ravnateljica osnovne šole v Brežicah je po lokalnem radiu opozorila starše, naj pomagajo skrbeti za varnost otrok. Otroci prihajajo v šolo po zelo prometnih cestah. Takšna je cesta od šole do železniške postaje. Šolarji peš ali na kolesih večkrat na dan prečkajo nevarno križišče pri trgovini MODA. Zelo velik promet je tudi na Ulici 21. maja, po kateri hodijo v šolo otroci iz novega dela Brežic in okoliških vasi.

Nad javnim pozivom šole bi se morali zamisliti vsi tisti, ki sede za volanom, da bodo odslej še bolj previdni. Dolžnost staršev pa je, da vedno znova opozarjajo na vsakdanje nevarnosti na cestah, saj so otroci vse pre pogosto žrtve prometnih nesreč.

Posvet lokalnih radijskih postaj

15. septembra so se v Trbovljah zbrali nekateri uredniki lokalnih radijskih postaj. K temu jih je spodbudila želja po izmenjavi programa, pa tudi težak finančni položaj. Na srečanju v Trbovljah so se udeleženci dogovorili za poslovno združenje lokalnih radijskih postaj. Tako bodo od padle skrbi za tehnični in programski razvoj teh postaj v Sloveniji, nove oblike financiranja pa bodo izboljšale kakovost programa in omogočile večje število oddaj.

Ustanovna skupščina novega združenja bo 11. oktobra v Ptuj. Nanjo bodo povabili tudi predstavniki družbeno-političnih organizacij Slovenije, da se bodo lahko neposredno seznanili s problematiko lokalnih radijskih postaj. V. P.

Ribiško tekmovalstvo

V nedeljo, 24. septembra, bo ribiško društvo iz Brežic priredilo tekmovalstvo pri Gramčevem mlinu na Velikih Malencah. Vabljeno so vsi ribiči. Lovili bodo na plovec in poljubno vabo. Tekmovalstvo bo za vse udeležence prijetno razvedrilo.

Gobe rastejo po dežju

Za gobarje je bilo letošnje leto. Sreča se jim je nasmešnila po zadnjem dežju. Zelo veliko jih je v Dobravi, pa tudi drugod v gozdnih brežičke občine. Obilje gob bo gotovo vplivalo tudi na ceno. Na trgu do sedaj gob ni bilo, v naslednjih dneh pa gospodinje pričakujejo, da bodo stojnice dobro založene s temi gozdnimi sadeži.

Pred kongresom ZKPOS

Z jesenjo se začne živahnejše delo občinskega sveta Zveze kulturno-prosvetnih organizacij v Brežicah. Predkongresno obdobje napoveduje preobrat v dosedanjih vlogi sveta. Ne samo v Brežicah, tudi drugod se pripravljajo na širše razprave o kulturi in njeni organiziranosti. Predvsem je cilj razprave ta, da se poveča odgovornost do kulturne vzgoje delovnih ljudi in da se jim približajo kulturne vrednote bolj kot doslej.

ZAČENJA SE BOJ ZA KAKOVOST PRIDELKA

Dobri časi le za napredne sadjarje

Letos bo imelo ceno samo zdravo in lepo zimsko sadje — Sadje slabše kvalitete bo zelo poceni, odpadno sadje za predelavo pa bo šlo težko v promet — Predelovalna industrija je pri nas, žal, slabo razvita — Zasebni sadjarji bodo morali čimprej ujeti korak z napredkom v družbenih nasadih

Jesen je tu in mestni prebivalci se že zalagajo z ozimnico. Sadjarji se zanimajo za cene zimskih jabolk, ki jih ta čas pridno obirajo. Letina je ugodna, zelo pa so prizadeti na Bizeljskem, kjer je zadnja toča popolnoma uničila pridelek.

Trgovsko in kmetijsko podjetje AGRARIA že odkupuje vse vrste sadja. Pridelovalce opozarja, da bo imelo ugodno ceno le lepo in zdravo sadje. Na ceno bo močno vplivala kakovost. Cene za zimске sorte jabolk se bodo gibale med 60 in 170 Sdin, cene zimskih hrušk pa med 100 in 170 Sdin. Zgornjo mejo bo verjetno doseglo le sadje s plantažnih nasadov.

Sadje slabše kakovosti bo zelo poceni in ga bo težko spraviti v denar. Odpadno sadje za predelavo pa bo skorajda zastoj, od 10 do 20 Sdin kilogram. Na povpraševanje po njem ne kaže računati, ker nimamo večjih zmogljivosti v predelovalni industriji, razen tega pa je več cenejših ponudnikov iz sosednjih držav, predvsem iz Bolgarije.

Na dohodek iz sadjarstva lahko v prihodnje računajo le najnaprednejši sadjarji, ker bo konkurenca v ceni in kakovosti vsako leto hujsa. Prav zaradi tega priporoča ing. Pirc od AGRARIE vsem ponudnikom, da odbirajo za prodajo le zdravo sadje brez sledov kaparja in tako, ki ni morda več kot 1 kvadratni centimeter površine poškodovane zaradi škrlupa.

Sadje naj bi vsako obiral

v posode, obložene s papirjem ali vrečevino, da ne bo obtolčeno in obtisnjeno. Važen je tudi prevoz. Slaba pota lahko privede zelo pokvarijo, zato je najbolje prevažati sadje na vozilih z gumijastimi kolesi. Kdor nima na razpolago sadnih zabojev, mora obložiti sadje s senom in ga tako zaščititi pred obtisnjem med potjo.

Začenja se torej obdobje, ko bodo imeli prihodnost le tisti pridelovalci sadja, ki se bodo brez odloga spustili v boj za kakovost in za nižje proizvodne stroške. Družbeni

nasadi so si že izbrali tako pot, medtem ko zasebni precej zaostajajo, deloma zaradi neznanja, deloma pa tudi zaradi pomanjkanja denarja. Na zaščito sadnega drevesja premalo pazijo in nekod se niti ne zmenijo za ukrepe o obveznem škropljenju. Ni še dolgo tega, kar smo na seji občinske skupščine v Brežicah slišali, da nekateri prosijo, naj bi jih oprostili škropljenja, ker so bili borci NOV. Tako slabo razumejo, v čigavo dobro so ti ukrepi.

J. T.

NA BREŽIŠKI OSNOVNI ŠOLI TRETJINA OTROK V OBČINI

Prekratek dan za tisoč učencev

Devet oddelkov ima pouk v treh izmenah — Za dodatno pomoč slabšim učencem in za delo z nadarjenimi učenci ni časa, ker ni prostora — Omejene so tudi svobodne dejavnosti, četudi imajo šolarji veselje do njih — V takih razmerah so otroci za veliko prikrajšani

Vsak začetek šolskega leta prinaša vodstvu in vsemu učnemu kolektivu osnovne šole v Brežicah nešteto novih skrbi. Šola je že zdavnaj premajhna za tisoč učencev. Letos se stiska v 16 učilnicah 970 otrok. Niti kvadratni meter šolskega prostora ne pride na ušence.

Devet oddelkov ima pouk v treh izmenah, učilnice pa so zasedene od jutra do noči. Komaj naznani zvonček konec pouka, že je pred vrati nova izmena učencev. V taki prostorski in časovni stiski

mineva dan za dnevom, tedno za tednom. Potem se pa vprašujemo, zakaj uspehi niso boljši.

Otroci so za marsikaj prikrajšani. Mnogi starši se tega zavedajo in jim ni vseeno, da je tako. Vsako odlaganje gradnje novega šolskega trakta nosi s seboj dolgotrajne posledice. Na brežiški osnovni šoli se izobražuje tretjina šoloohveznih otrok v občini in ta številka gotovo opravičuje zahtevo po povečanju šolskega prostora. Ni to le muha prosvetnih de-

lavcev in njihova želja po udobju, kot so lani v nekaterih delovnih organizacijah poskušali tolmačiti, da bi se otresli prispevka, za katerega naj bi glasovali.

Občani bodo morali ponovno spregovoriti o zbiranju denarja za gradnjo brežiške osnovne šole. Brez njihovega sodelovanja in pripravljenosti za pomoč ni mogoče računati na udeležbo sklada za gradnjo osnovnih šol pri republiškem sekretariatu za prosveto in kulturo. Gre torej za dejanja, za potrditev tistega, kar so bili v besedah mnogi pripravljeno označati.

V Brežicah tudi za telesni razvoj šolarjev ni poskrbljeno. Na razpolago je le ena telovadnica. V njej naj bi se zvrstili gimnazijci, osnovnošolska mladina, učenci centra za blagovni promet in člani telesnozgodnjega društva Partizan. Za vse seveda ni prostora. Učenci od prvega do četrtega razreda osnovne šole sploh ne morejo prestopiti telovadnice. Razgibajo

Za sodoben okus...

Izključni proizvajalec v Jugoslaviji

Destilacija »DANA«
MIRNA na Dol

se lahko le na prostem ob lepem vremenu, v dežju in snegu pa ostajajo v razredih. Novim učilnicam naj bi se torej v Brežicah čimprej pridružila tudi nova telovadnica. JOŽICA TEPPEY

UPRAVNI ODBOR SKLADA PRIPRAVLJA PRAVILNIK

Oktobrskih nagrad letos ne bo

Blagajna je prazna — To se v prihodnje ne sme več ponoviti, sicer je odlok brez vsake veljave — Oktobrskie nagrade so mišljene kot priznanje za družbeno pomembno delo na vseh področjih ustvarjanja in dela v občini

Na slavnostni seji v počastitev lanskega občinskega praznika je občinska skupščina Brežice sprejela odlok o podeljevanju oktobrskih nagrad. Za izredne uspehe na vseh področjih ustvarjanja in dela pa bi jih vsako leto za občinski praznik prejeli zaslužni občani.

Letos ta sklep najbrž ne bo uresničen. V skladu se ni nabralo prav nič denarja. Skromno vsoto 2000 do 3000 Ndin bi morda še kako zbrali, toda nagrade bi bile v tem primeru res samo simbolične.

Upravni odbor sklada se je sestel te dni. Pretresal je osnutek pravil za podeljevanje nagrad. Besedilo še ni

dokončno. Člani ga bodo dopolnili s pisnimi pripombami.

Nekateri menijo, da podeljevanje nagrad v hudi finančni stiski, ki jo letos preživlja brežiška občina, ne bi bilo umestno. Potemtakem bi se odrekli spodbudam in priznanjem za delo, ki je pomembno za razvoj in napredek občine. Prihranek bo skromen in si z njim ne bo mogoče veliko pomagati.

Letos torej ni veliko možnosti, da bi se v blagajno sklada natekli večji zneski. Ne bo pa smela ostati pozabljena. Tudi delovne organizacije bi lahko prispevale vanjo kak dinar, da se ne bo upravni odbor čez leto dni

znašel v tako neprijetnem položaju kot sedaj.

Jt.

POGOSTNI NEKULTURNI IZPADI GOSTOV NA MOKRICAH

Oboroženi kot na divjem zapadu

Daleč naokoli najbrž ni gostišča, kjer bi bili tako dobro pripravljeno na spopade z nasilnimi gosti, kot so v Mokricah. Do tega so kolektiv pripravile večletne izkušnje. Tudi letošnji veleseljenski dnevi niso minili brez nekulturnih izpadov obiskovalcev. Na novo prepleškano gornje nadstropje že nosi sledove turške kave, ki jo je »gost« s skodelico vred vrgel ob steno.

Direktor je povedal, da si obiskovalci dovolijo marsikaj več kot drugod prav zaradi tega, ker je grad tako odmaknjen in skrit v krošnjah drevesnih orjakov. Uslužbenci so bili doslej le dvakrat premagani in tepeni, sicer pa so vedno zmagali.

Za vsak primer imajo pripravljene tri pendreke, puško, bokser, revolver in pred kratkim so si oskrbeli tudi vrvi. To je zadnja pridobitev za umirjenje vročekrvnežev. Upajo, da te predmetov ne bo treba pre pogosto uporabljati, in si obenem želijo, da bi razgrajški gostje ne našli več poti na grad.

Cez dan kar preveč mirno gostišče grad Mokrice zaživi šele v večernih urah. Če so gostje dostojni, so jih veseli, žal pa prihajajo tudi nasilneži, ki jih osebe le s težavo kroti. Na sliki del grajskega dvorišča. (Foto: J. Teppey)

Komaj triletni nasad jabolk in hrušk v Stari vasi je bogato obrodil in veje se kar šibijo od teže debelih sadov. (Foto: M. Vesel)

Najlepši nasadi v Sloveniji

Kmetijsko podjetje AGRO-KOMBINAT iz Krškega že

Streha nad bazenom?

Kopališče poleg CELULOZE plavalci zaradi tople vode zelo cenijo. Radi prihajajo tja na treninge in tekmovalja, toda ko se ozračje ohladi, je sezone konec. Prav to je spodbudilo ljubitelje plavalnega športa k načrtom za pokritje bazena. Strokovnjaki so si kopališče ogledali in že napravili idejni osnutek za streho. Če se bodo načrti uresničili, bo to na prostem prvi pokriti bazen v Jugoslaviji. Z grejem vode ne bo nobenih dodatnih stroškov, le poraba bo večja. Investicija se bo po mnenju mnogih Krčanov lepo obrestovala.

nekaj časa slovi po tem, da ima vzorno urejene nasade sadnega drevja. Ta sloves je pred nedavnim potrdila izjava uglednega strokovnjaka z univerze v Leipzigu prof. dr. Siegwart Stenza. Profesor Stenz je bil kot specialist za sadjarstvo in hortikulturo na tridentskem študijskem potovanju po Sloveniji. V spremstvu prof. inž. Modica z ljubljanske uni-

verze si je 4. septembra ogledal nasade v Stari vasi. Dejal je, da ima krška občina izredno ugodne pogoje za sadjarstvo in bi zato kazalo povečati sedanje površine vsaj na 500 hektarjev. Trenutno obsegajo nasadi v Stari vasi in v Leskovcu okoli 225 hektarjev. Profesor Stenz je bil presenečen nad urejenostjo nasadov v Stari vasi in jih je ocenil za najlepše v Sloveniji.

Nova brizgalna na Senovem

V nedeljo, 10. septembra, so senovski gasilci slovesno prevzeli in krstili novo motorno brizgalno »Rossenbauera«; »botra« sta bila inž. Tone Koželj, direktor rudnika Senovo, in senovski gostilničar Miha Senica. Za novo brizgalno, ki je stala 1.800.000 S

din, so prispevali več kot polovico denarja občani Senovega in okolice, okoli 800.000 S din pa so dale gospodarske organizacije: rudnik Senovo, LISCA, KZ, DOZ ter politične organizacije SZDL in sindikat. Gasilska zveza Krško je sama prispevala 500.000 S din. Tudi trgovsko podjetje PRESKRBA je obljubilo 50 tisoč Sdin, vendar jih še ni nakazalo. Senovski gasilci nameravajo kupiti še prikolico za gasilski avto, za kar imajo že zbran denar. Prostovoljno gasilsko društvo Senovo se za pomoč zahvaljuje vsem občanom, gospodarskim in političnim organizacijam in posebno gasilski zvezi Krško.

R. K.

ČE ŽELITE

odgovor ali naslov iz naših oglasov, priložite vaše mu vprašanju dopisnico ali znamko za 30 din.

UPRAVA LISTA

KRŠKO V NOVO MESTO, SEVNICA IN BREŽICE V CELJE

Meje bodo ostale še naprej zastražene

Zdravstvena služba v Spodnjem Posavju bo tudi še v prihodnje razcepljena — Poti do sporazuma ni mogoče najti, če denar ne sme čez mejo — Predlogi in dobre želje ne morejo omajati predpisov

Neživljenjskih meja, ki povzročajo zmedo v zdravstvu, v Posavju niso kos odpraviti. Ko se je 13. septembra sestal svet za zdravstvo v Krškem, sta pretekla ravno dva meseca od posveta, ki je obetala več prostosti na mejnih prehodih med občinami in zdravstvenimi regijami na tem območju. Eden izmed predlogov je bil, naj bi se dve reviji sporazumeli za skupno financiranje zdravstvene ustanove, na katero je prebivalstvo že desetletja vezano.

Nekateri so že tedaj z nezaupanjem sprejeli take predloge. V praksi so te stvari drugačne. Urejejo jih pravilniki, mimo katerih za-

vodi za socialno zavarovanje ničesar ne ukrepajo. Ostalo je torej vse pri starem. Na seji sveta za zdravstvo v Krškem so 13. septembra ugotovili, da zamisel o enotnem zdravstvenem domu v Posavju ni uresničljiva. Sevnici so se brez oklevanja odločili za priključitev k zdravstvenemu domu v Celju. Brežičani so bili različnega mišljenja in so se potem naglili k enaki odločitvi kot sevnška občina.

Na sredi med obema je ostala na otoku zdravstvena služba v Krškem. Kam zdaj? Rešitev je samo ena. Vključeni so v novomeško zdravstveno regijo, torej se izrečejo lahko samo za Novo mesto. Razkositost Posavja bo v zdravstvu ostala še naprej.

Predlog sveta za zdravstvo bo obravnavala na prihodnji seji občinska skupščina v Krškem. Najbrž ga bo sprejela, četudi bo izrečenih veliko pripomb glede administrativnega cepljenja Posavja. Pogoji za obstoj zdravstvenega doma po reorganizaciji je ta, da šteje njegovo območje vsaj 40.000 prebivalcev. Toliko jih krška občina nima, če pa bi se pridružili še sevn-

ška in brežiška občina, bi v tej pokrajini lahko imeli skupno zdravstveno ustanovo.

Morda pa so sosedje na obeh straneh krške občine pomisljali tudi zaradi tega, ker se boje prehudih lokalističnih vplivov, ki v Celju ali

SILE SE CEPIJO, DENAR PA ODTEKA NA VSE STRANI

Vsak kraj še ni turistično središče

Preveč začetkov naenkrat nujno vodi v finančne težave — Turistična društva bi v okviru občinske zveze lažje našla smisel in cilje svoje dejavnosti — Trenutno so želje mnogo večje od možnosti in to jih zavaja pri snovanju načrtov

Zadnji plenum o razvoju turizma v Posavju, ki ga je sklical občinski odbor Socialistične zveze Krško v Brestanici, je imel med turističnimi delavci velik odmev. Spodbudil jih je k novim načrtom.

Toda želje so mnogo večje od možnosti. V krški občini se sile cepijo, načrti drobijo. Vsako društvo bi rado po-

vzdignilo svoj kraj v turistično središče. To se lepo sliši, toda za take načrte je potreben denar.

Zamisel o ustanovitvi občinske turistične zveze je bila koristna. Ta bi lažje usmerjala razvoj in določila prednostno listo. Največ naravnih in drugih možnosti za razvoj turizma ima gotovo Kozanjevica. Njeno ime je znano daleč naokoli in tujci jo radi obiskujejo. Vsakoletne prireditve v okviru Dolenjskega kulturnega festivala privabijo na tisoče gostov. Iz tega sledi, da bi morali razvijati predvsem ta kraj in polagati kamen za kamnom na postavljene temelje.

Drugi lahko še počakajo. Razumljivo je, da kujejo Brestančani načrte za svoj grad, toda od kod dobiti toliko denarja, da bo res sposoben za

turizem. Tak, kakršnen je zdaj, pa ne bo privabljal tujcev. Bolj realna je misel na razširitev ribnika, kamor bi marsikdo z veseljem prišel, če bi vedel za njegovo lepo okolico.

Ta ribnik ima gotovo več privlačnosti kot bodoči ribnik ob Zdolski cesti, ki je le podaljšek naselja. V takih primerih bi res kazalo razmisliti, če je umestno investirati na toliko krajev. Morda bi v okviru turistične zveze prišli do drugačnih predlogov. Nujno bi morali sestaviti perspektivni plan turističnega razvoja občine in v njem določiti postopen razvoj posameznih krajev. Prednost naj bi seveda imeli tam, kjer dosedanje naložbe upravičujejo nove zahteve po izboljšavah.

J. TEPPEY

Drobne s Senovega

DRUGA MESNICA NA SENOVEM

je spet začela poslovati. Zaradi preureditve notranjih prostorov, ki so zdaj opremljeni s potrebnimi napravami, je bila zaprta skoraj tri mesece.

TEMELEJE ZA NOVI STOLPIC

so že izkopali, zato bo verjetno nova stavba že to jesen pod streho. Stolpic je ograjen, tako da ljudje ne morajo h gradbišču.

TUDI LETOS

so v senovski šoli položili v dven razredih nov parket. Vsako leto opremijo dva razreda, zato morajo učenci nositi v šolo copate.

Za zimo vam priporočamo oljne peči!

Prodajalna ELEKTROTEHNE v Krškem priporoča za mrzle zimske dni oljne peči za ogrevanje prostorov znamke KONTAKT 7500 kalorij, EMO 5000 kalorij in italijanske peči QUEEN 10.000 kalorij. Vse te peči dobite po ugodnih cenah v naši prodajalni.

Nudimo vam po ugodnih cenah tudi brivske aparate Soluna, Beboscher, Remington na dva noža, Remington neluxe, Remington electric, Philips in domače brivnike ISKRE iz Kranja znamke Braun. — Cena brivnikov znamke Beboscher je precej znižana!

Tombolo so preložili

Turistično društvo v Krškem je odpovedalo nedeljsko tombolo zaradi slabega vremena. Organizatorji upajo, da bodo imeli več sreče 24. septembra. Bogati dobitki bodo gotovo privabili veliko ljudi od blizu in daleč.

Toča v Prekopi

Vasi Prekopa, Malence pri Kostanjevici, Gora in Cesta je 11. t. m. hudo prizadela toča. Najbolj je zasula Prekopa in uničila sadno leto. Večina sadja je med neurjem popadala po tleh. Vse je obkoljeno in kmetje ga ne morejo več prodati za ozimnico. Zgubili so velik del dohodka, ki jim ga je obetala bogata letina. Toda v septembru ne pomnijo. Cenilci zavarovalnice popisujejo škodo.

Urbanistični načrt

Pred krško javnost bodo še to jesen razgrnili urbanistični načrt. Napravil ga je projekcijski biro REGION iz Brežic, vendar je to šele predlog. Na prvi seji bo o njem razpravljala občinska skupščina.

Povabilo v Benetke

Za jesenski obisk Benetk se priporoča poslovalnica SAP v Krškem. Za dvodnevni izlet v to lepo italijansko mesto bo plačal vsak prijavljenec le 178 Ndin. SAP bo poskrbel za udobno potovanje in prijetno razvedrilo.

Predragi pogovori

Na Zdolah so ljudje opozorili na previsoko ceno telefonskih pogovorov. Do 11. ure zaračunava pošta normalne stroške, po 11. uri pa dvojno ceno. Ta ukrep pošte najbolj občutijo tisti uporabniki telefona, ki želijo dobiti informacije o zdravstvenem počutju svojcev v novomeški bolnišnici. Informacije dajejo v njej šele po dopoldanskem zdravniškem pregledu bolnikov, to je po 11. uri.

Prizadeti občani želijo, da bi pošta upoštevala delovni čas za informacije v novomeški bolnici in vsaj v takih primerih zaračunavala normalno ceno. S. SMERDEL

Novi predsedniki

Sveti v občini Krško štejejo odslej po 9 članov: 6 jih imenuje občinska skupščina izmed najboljših strokovnih in družbenih delavcev, 2 obč. konferenca SZDL in 1. obč. sindikalni svet. Predsednik sveta za gospodarstvo je zdaj Silvo Mozer, predsednik sveta za urbanizem in komunalne zadeve Lado Trampuš, predsednik sveta za zdravstvo Branko Voglar, predsednik sveta za šolstvo, prosveto in kulturo tovariš Rakar, predsednik sveta za splošne zadeve Andrej Kovačič, predsednik sveta za narodno obrambo pa Stane Nuncič.

Poglejte na 5. stran današnje številke!

V PRVEM POLLETJU 6.600.000 SDIN IZGUBE

Opravičilo za izgube že v pogodbi

Merilo za dodelitev denarja ne bi smelo biti število zavarovancev, ampak predvsem razvitost zdravstvene službe

Svet za zdravstvo in socialno varstvo pri občinski skupščini v Krškem je na zadnji seji razpravljal o finančnem poslovanju zdravstvenega doma v prvem polletju. Zdravstveni dom je v novih pogodbah skrben gospodaril, četudi številke kažejo izgubo. Nanjo so računali že ob podpisu pogodbe s socialnim zavarovalnim.

Krški zdravstveni dom ima v primerjavi z drugimi zunanjimi zdravstvenimi domovi dolenjske regije najbolj razvito zdravstveno službo, ne glede na to pa prejema denar le po številu zavarovancev. Takšna delitev pa je za dobro zdravstveno službo krivična. Na seji sveta za zdravstvo so kljub temu menili, da položaj ni tako obupen, ker se v drugi polovici leta finančni dotok povečuje. Terjatve dol-

žnikov, ki so se letos povečale za 27,73 odst., bodo z ustreznimi ukrepi zmanjšali. PAVK

S SEJE SVETA ZA URBANIZEM IN STANOVANJSKE ZADEVE

Veliki davčni zaostanki s kmetij

Dohodki se počasi zbirajo v občinskem proračunu — Obrtniki so bili v začetku septembra dolžni 20 milijonov, kmetje pa 62 milijonov Sdin

Svet za gospodarstvo in finance je 15. septembra obravnaval zanimivo gradivo; na dnevnem redu je bila analiza periodičnih obračunov delovnih organizacij za prvo polletje, program razvoja kmetijstva ter analiza proračunskih dohodkov in izdatkov od januarja do konca avgusta. Program razvoja kmetijstva

je pripravila komisija, ki ji je zaupala to zahtevno delo občinska skupščina. Odločilno besedo pri njegovem sprejetju bodo imeli odborniki.

Proračunski dohodki se niso stekali po načrtu. Namesto 66,6 odst. so v prvih osmih mesecih dosegli komaj 58 odst. Največji izpad je v kmetijstvu, vendar se bo to še v zadnji tretjini leta bistveno

popravilo.

Obrtništvu izkazuje po ključu, ki je enoten za vso republiko, 53 milijonov Sdin zaostanka, resnični zaostanek pa šteje le 20 milijonov Sdin. V kmetijstvu je ravno obratno. Po omenjenem ključu kažejo številke 9 milijonov neplačanih obveznosti, dejansko pa znaša ta vsota 62 milijonov.

Uspešno zbiranje pomoči

Čeprav so osebni dohodki v sevniški občini sorazmerno majhni, so doslej zbrali že 1.290.000 Sdin pomoči za žrtve izraelske agresije.

Sindikalne podružnice v sevniški občini so na priložnosti ObSS in izvršnega odbora Občinske konference SZDL Sevnica kmalu po izraelski agresiji na ZAR začele zbirati pomoč za prizadeto prebivalstvo arabskih držav. Nekatera podjetja so po sklepu samoupravnih organov namenila prispevek iz sredstev skupne porabe, druga so prispevala 2-urni čisti zaslužek, tretja spet pa so organizirala zbirko med člani kolektiva.

Največ je bilo primerov, ko so samoupravni organi sklenili prispevati po 1000 Sdin na zaposlenega. Tako so v KONFEKCIJI LISCA prispevali 420.000 Sdin, v KOPITARNI pa 395.000 Sdin. V nekaterih podjetjih so zbirko med proizvajalci zbrali lepe vsote, čeprav so nekateri napovedovali, da iz tega ne bo nič.

Zbiranje pomoči še ni zaključeno, doslej pa je bilo zbranih za 1.290.000 Sdin prispevkov. Če upoštevamo sorazmerno nizke osebne dohodke v občini Sevnica, je treba reči, da je zbranega veliko in da sevniški proizvajalci zaslužijo vso pohvalo za human odnos, ki so ga pokazali. Nekateri sindikalne podružnice v manjših podjetjih so se dobro odrezale, posamezne pa so naredile še vse pre malo.

Ostanke iz minule vojne je še mogoče najti. Pred nekaj dnevi smo na cesti proti Brestanici srečali tri fante — Jožeta in Janeza Šmida z Zigarskega vrha ter Pavla Bregarja z Brezovega, ki so se na poti iz šole igrali s staro mino. Našli so jo ob cesti, na njej pa je k sreči že manjkal detonator. Otroci v takšnih primerih pač ne pomislijo, kako nevaren je lahko eksploziv. (Foto: M. Legan)

Malkovška klet že veliko odkupuje

Za grozde modre portugalke plača vinogradnikom od 260 do 290 Sdin za kilogram, odvisno od sladkorja — Prvo vino gre vedno dobro v denar

Bolj kot prejšnja leta za druga se je pri odkupu letos izkazala malkovška klet pod novim lastnikom — Hmeljnikom iz Novega mesta. Doslej je od zasebnih vinogradnikov kupila že veliko grozda modre portugalke, ki ga plačuje po doseženi sladkornosti. Cena je tako ugodna, da so v klet vozili grozde tudi vinogradniki iz zelo oddaljenih krajev.

Zadnje deževje je vinogradnikom naredilo več škode kot koristi. Kjer portugalke, ki že tako rada gnije, niso potrgali pred dežjem, je začela pokati in gniti, tako da bo vino slabše kakovosti. Preveč dežja pa je škodilo tudi poznejšim sortam. Če bo vreme še dolgo nestanovitno, bo letos težko ujeti pravi čas za trgatve. Občinska uprava je v želji, da bi ljudje trgali čim pozneje in tako pridobili

Primož: vselitev za občinski praznik

Ceravno smo v našem listu že napovedali vselitev v novo šolo na Primožu, se to doslej še ni zgodilo, ker je zmanjkalo denarja za fasado, za priključek na električno mrežo in za nekaj opreme; vse skupaj v vrednosti 2,5 milijona Sdin. Za te dni je sklican upravni odbor sklada za negospodarske investicije, ki bo skušal pomagati, da bi bila šola čimprej nared. Kot predvidevajo, se bodo učenci končno vselili v nove razrede za letošnji občinski praznik 8. oktobra.

Poglejte na 5. stran današnje številke!

IZ TRŽIŠČA IN OKOLICE

OBILICA SADIJA. V okolici Tržišča je toliko sadja, da ljudje ne vedo, kam s njim. Nekateri ga krmijo živini in kuhajo žganje, nekateri polnijo sode z jabolenikom, grozde pa prodajajo, ker ima dobro ceno.

KOMBINAT PRODAJA VINOGRADNE NA BOJNIKU. Sevniški kmetijski kombinat prodaja zadnje vinograde na malkovškem območju. Malkovsko klet in nekaj vinogradov je prodal še prej, ima pa še trsnico, ki jo v kooperaciji obdeluje zasebni vinogradnik. Na Bojniku je naprodaj 1,5 ha vinograda, vinska klet in penica, izključna cena pa je 1,2 milijona starih dinarjev.

NAVAL DIVJIH PRASICEV. V okolici Malkovca, Tršćine, Krasinje vrha in Vodala delajo to jesen divji prašiči na poljih veliko škodo. Zal so doslej lovci v glavnem ostali praznih rok, čeprav vztrajno zalezujejo to divjad. V času svetlejših noči bodo vsako noč preganjali ščetince, ki neprestano silijo na njih. Kot povedo lovci, letos ni opaziti kaj več sra, ki so včasih naredile precej škode na ajdi. Upletili so veliko lisic, ejčverpeli niti so veliko lisic, precej več kot prejšnja leta.

VELIKO POPRAVLJENIH POTI. Krajevna skupnost Tržišče je letos popravila in izboljšala kar lepo število vaških poti in cest. Za ljudi je predvsem velikega pomena urejena pot Pavla vas — Lakenc, ki omogoča dobro zvezo z vasmi proti Novemu mestu. V celoti so dve tretjini prispevali prebivalci krajevne skupnosti, zlasti v obliki prostovoljnega dela.

KAJ BO, CE VODOVOD ODPOVE? Tržiški vodovodni odbor ne pobira vodarine, čeprav je bilo pozimi sklenjeno, da bo zbiral denar za popravila napeljav. Zdej nihče ne ve, kaj bi ukrenili, če bi nekega dne vodovod odpovedal.

Krvodajalci so se dobro odrezali

Občinski odbor RK in njegova komisija za krvodajalstvo v Sevnici sta se letos zelo zavzela, da bi bilo čim več krvodajalcev. S sestanki so začeli že konec julija. Enega izmed teh sestankov se je udeležila Mimica Znidaršič iz GO RKS, enega pa tudi predsednik GO RKS tov. Majdič. Za krvodajalstvo se je prijavilo 659 ljudi iz podjetij, poleg tega pa še 123 s krmelj-

skega področja in 417 iz Sevnice in okolice. Od tega je darovalo kri v Krmelju 100 ljudi, v Sevnici pa v dveh dneh 275 ljudi, kar je skupaj 375 krvodajalcev ali za 114 več kot lani. Najbolj so se odrezali prebivalci Bučke, ki so poslali kar 34 krvodajalcev na odvzem. Največ zaslug za to ima predsednik tamkajšnje organizacije RK tov. Hočevar. Iz Zabukovja

jih je prišlo 28, iz Studenca 20, iz Boštanj 16, iz Loke 38 in po nekaj tudi iz drugih organizacij. Med podjetji je bila najboljše KOPITARNA, sledita pa ji JUGOTANIN in Mizarska. Slaba udeležba je bila v JUTRANJKI in LISCI. Lep zgled je dal članom predsednik Obs Franc Molan, ki je med prvimi daroval kri.

S. Sk.

Še 800 m ceste proti Impoljci

Pred kratkim so predstavniki novomeškega cestnega podjetja zagotovili, da bodo letos podaljšali cesto proti Impoljci še za 800 m. Asfaltirati bodo začeli okoli 25. septembra, ko se bodo že sprostili stroji na drugih deloviščih. Čeprav je bilo po prvem obračunu ugotovljeno, da je ves denar porabljen, se je kasneje pokazalo, da ga je še nekaj ostalo, zato hoče podjetje izpolniti pogodbeno obveznost.

Kaj se vsak tečen zgodi pri nas, vam pove

DOLENJSKI LIST

DRAGOCENA JE VSAKA KAPLJA. Krmeljskemu vodovodu primanjkuje vode za hitro rastoči kraj. Pred nekaj dnevi so delavci Metalne zajeli izvir ob cesti proti Šentjanžu. »Izvir je skromen, le šest litrov vode daje na minuto, vendar nikoli ne presahne. Na dan bo iz njega prišlo skoraj devet kubikov vode in bo že za nekaj gospodinjstev,« so povedali možje ob izviru. (Foto: M. Legan)

Razvedrilo so mu stari novci

Obisk pri numizmatiku Francu Pfeiferju

»Kadar sem popotoval po svetu, sem včasih raje ostal lačen in žejen, samo da mi je ostal denar za nakup starih novcev. Od mladih nog me ni popustila zbirateljska strast, veselje spoznavati zgodovino s pomočjo starih srebrnikov ali medenastih denarjev.«

Ko mož zrelih let, visokega čela in rahlo osivelih las z ljubečo skrbjo jemlje iz predalčkov kovance za kovanec, na okna lepo urejene, umirjene sobe pa pritrkava jesenski dež, je kot nalašč priložnost za premišljevanje o minljivosti. Novci, stari čez dva tisoč let, o katerih več mož povedati toliko človeške zgodovine; srebrniki, oguljeni od rok, ki jih že zdavnaj ni več; od stoletij zlizani denarji, ki bi vedeli povedati več o taktirnatem življenju, kulturi in civilizaciji, kot povedo zgodovinski učbeniki.

»To so kovanci iz časov Aleksandra Velikega, stari so 2300 let. Tile srebrniki so iz dobe največjega razcveta rimskega cesarstva. Na njih so upodobljene glave takratnih mogotcev: Avgusta, Nerona, Sule, Trajana, Diokleciana... Tuka je prva ženska glava na novcu. Ime ji je bilo Crispina, žena Commodusova.« Ob vsakem primerku ve zbiralec povedati toliko zgodovinskih podrobnosti, o katerih v gimnaziji še slišali nismo. Pred najinimi očmi se skupaj z mojstrskimi deli rimskih kovnic vrstijo takratni dogodki, ko imava v rokah denar vzhodnega cesarstva ali starih Grkov, se pogovarjava o njih slavi in zatonu.

Temačni srednji vek, ko ljudi niso več vodili razum, znanost in umetnost, se po-

kaže tudi na denarju. Kovanec so okorni, težki, na njih so vrezane grobe poteze, manj je žlahtne kovine. »Tole je eden najstarejših novcev v naši bližnji okolici: breški pfenig, skovan v Brežah leta 1147; tole so pfenigi znane kneza Spanheimskega. V tistem času so bile slovite kovnice denarja v Slovenji Gradcu, Brežicah in nekdanjem Reichenburgu.«

Iz zbirke roma škatla za škatlo. Srebrniki francoskih kraljev, preluknjan kitajski denar iz 15. stoletja, zelo dobro izdelani turški novci iz najboljših turških časov, štiroglati japonski kovanci, šestrokotni kovani denarji iz Indije, stari kovanci iz današnje Saudove Arabije, Libanona, kot medalje veliki novci iz carske Rusije, skovani leta 1712, napoleonovski. Leopoldovi tolarji iz 1657. leta, denarji beneške republike, velika zbirka avstrijskih srebrnikov, med katerimi so nekateri posebno znameniti, ker so iz spominskih izdaj ali pretopljeni iz cerkvenega srebra, ki so ga prelili v kovan denar, da bi ga tako ohranili pred ropanjem Turkov.

Zbirateljska strast nima konca, saj po svetu kujejo nove in nove vrste denarja. Zbirke se večajo in večajo. Novci iz novejših časov, med njimi se zasveti zlatnik, ki

je bil skovan v spomin na smrt J. F. Kennedyja.

»Lahko vam pokažem tudi papirnati denar, ki še zdaleč ni tako star kot kovinski,« pove zbiratelj, ki ve o denarju več kot kak ekonomsko izobražen človek. Ko pregleduje papirje, se oko ustavi na stodinarskem bankovcu iz predvojne Jugoslavije, ki na eni strani še ni potiskan. »Ponarejen je, ponarejevalci ga niso imeli časa izdelati do konca.«

Umirjeno živi Franc Pfeifer, zaposlen v sevniški Koptarni, član slovenskega numizmatičnega društva, ki ima za seboj že samostojno razstavo. Umirjeno, ker je zbiranje dolgoletno in vestno delo, v katerem ne išče materialne koristi, marveč razvedrilo po vsakodnevnih skrbih.

M. LEGAN

Eno izmed zelo redkih dreves iz vrst ginkovcev — dvokrpi ginko raste na mokronoškem gradu. Za praznik so ga označili, pod njim pa namestili klopi, tako da se obiskovalec lahko usede v njegovo senco. (Foto: M. Legan)

S SEJE SVETA ZA URBANIZEM IN STANOVANJSKE ZADEVE

O cestah IV. reda in črnih gradnjah

Za ceste četrtega reda naj prispevajo podjetja, ki te ceste veliko uporabljajo — Z ukrepanjem proti črnim gradnjam počakati na nov zakon o urbanističnem planiranju, stavbe pa do takrat ne smejo biti priključene na javne napeljave — Kdo ima prednost pri dodeljevanju občinskih stanovanj?

Ker je bilo na seji sveta v ponedeljek, 18. septembra, znova ugotovljeno, da so ceste četrtega reda zelo slabo oskrbovane in da je premalo denarja za vzdrževanje, je bilo sklenjeno, naj oddelek za gospodarstvo pritegne večja podjetja, ki veliko uporabljajo te ceste (GG Novo mesto, GG Brežice, KZ Trebnje in druga), da jih s prispevki pomagajo vzdrževati. Svet je tudi menil, naj bi v prihodnjem letu cestarsko službo uredili tako, da bi bili cestarski zaposleni samo s cesto in bi tako lahko sprosti odpravljal napake in poškodbe. Njihovo delo pa je potrebno normirati, da bo delovni učinek večji.

Člani sveta so obravnavali tudi vprašanje, kaj ukreniti s črnimi gradnjami, ki jih je pet zunaj treh občinskih središč, dve pa sta v Trebnju. Sklenjeno je bilo, naj bi pričakali novi zakon o urbanističnem planiranju in potem ukrepati, do takrat pa ne bi smeli teh zgradb priključiti na električno napeljavo in vodovod.

Glede gradnje nove šole na Mirni je svet menil, naj bi urbanistični program delno spremenili, tako da bi se tako

imenovana šolska cona pomaknila proti središču Mirne; s tem bi zmanjšali razdaljo do starega šolskega poslopja, kjer bo potem otroški vrtec; obe stavbi bo ogrevala ista centralna kurjava.

Pri dodeljevanju stanovanj, ki so last občine, je svet predlagal, naj bi imeli pri njih prednost delavci družbenih služb — šolstva in zdravstva ter uprave, socialni podpiranci, upokojeni, borci in obrtniki, katerih obrt je potrebna, občino pa prosijo za stanovanja. Sele za čemi bi prišli na vrsto ljudje, ki so zaposleni v podjetjih, saj morajo gospodarske organizacije predvsem same skrbeti večji.

Priprave na občinsko konferenco ZK

Sklep občinskega komiteja ZK 15. septembra: konference osnovnih organizacij naj bodo izvedene do 5. oktobra, občinska konferenca pa bo 25. ali 26. oktobra

Iz že znanih vzrokov je bila občinska konferenca Komunistov trebanjske občine preložena na jesen. Ker se predvideni čas naglo bliža, se je v petek popoldne, 15. septembra, sestal občinski komitej, da bi pospešil priprave na konferenco, ki bo čez dober mesec. Z organizacijskimi spremembami so ljudje že seznanjeni. Spomladaj so bile osnovne organizacije osnovane po teritorialni osnovi, kar pomeni, da komunisti pripadajo tistim osnovnim organizacijam, kjer živijo. Izjemoma je proizvodna osnovna organizacija ostala v kmetijski zadrugi Trebnje, čeravno bi bilo verjetno prav za te

„Višji organi nas premalo podpirajo“

Krajevna skupnost Knežja vas želi vasem na svojem območju najprej pomagati do dobrih cest in vaških poti — Letos dograjena nova cesta na Krušni vrh

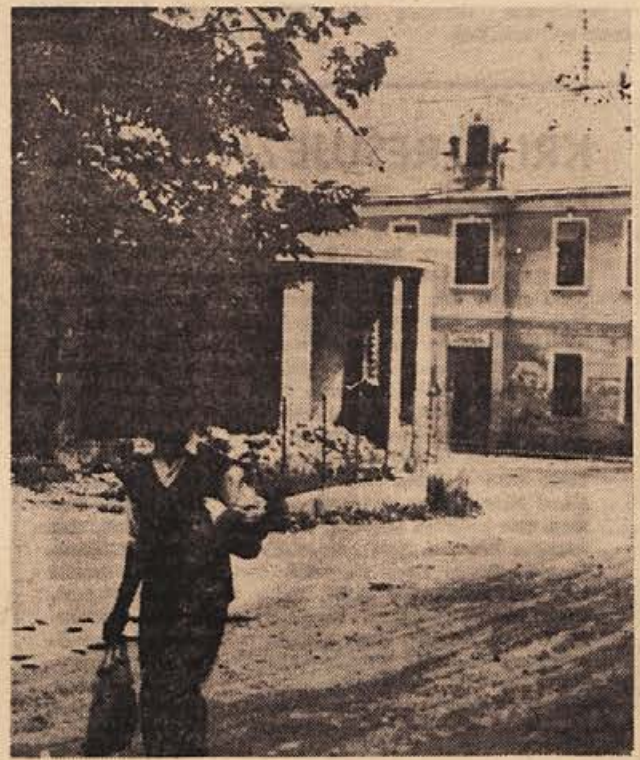
»Pri nas imamo v nekaterih vaseh še lesene hiše zaradi tega, ker so poti tako slabe, da do njih ljudje ne morejo napeljati trdega gradiva. Njim smo namenjeni najprej pomagati,« je na sestanku odbora krajevene organizacije SZDL 12. septembra dejal predsednik krajevene skupnosti Jože Kek z Luže. »Želeli bi, da bi nam višji organi, ki imajo več ugleda, pomagali ugnati nekatere posemeznike, ki se nam smejejo v brk in nočejo sodelovati pri prostovoljnem delu, čeravno gre tudi za njihovo dobro. Sam svet KS je proti njim brez prave moči. Zakaj bi vsi trpeli zaradi njih! Letos delamo cesto na Krušni vrh, prihodnje leto pa bi jo potegnili še naprej do Babne gore, če bodo le tudi gozdarji kaj prida primaknili.

In še en primer, ko bomo brez moči, če nas ne bo inšpekcija podprla. Na Luži imamo veliko zanemarjeno lužo, ki zelo kazni naš kraj. Ko je svet krajevene skupnosti želel odpraviti nesnago, ga občinska inšpekcija ni tako močno podprla, da bi se

kaj premaknilo, čerprav vsakdo ve, kako škodljiva je stojna, zanemarjena voda v naselju,« je sklenil misel tov. Kek.

Na sestanku krajevene organizacije, ki ga je vodila predsednica Manca Slak, so možje govorili največ o tem, kar jih ovira pri skupnem prizadevanju za napredek. Obravnavali so tudi organizacijska vprašanja in sklenili povečati število članov organizacije, saj

imajo zdaj včlanjenih le četrtno volivcev. Letno konferenco bodo imeli proti koncu oktobra.

Trem gostinskim lokalom v Mokronogu se bo kmalu pridružil še četrti poleg nekdanje Bulčeve gostilne, saj dela kar hitro napredujejo (Foto: J. Kržič)

Ne preveč hiteti s trgatvijo!

Oddelek za gospodarstvo in finance je določil 29. september za začetek splošne trgatve grozdja plemenite vinske trte

Vinogradniki sami najbolje vedo, koliko sladkorja lahko še pridobi grozdje, če dalj časa ostane na trtah, vendar se iz leta v leto dogaja, da ga marsikdo prehitro potrga, čeravno je zdravo in mu ne preti gnitje. Ko potrga eden,

mora potrgati tudi njegov soseda in tako naprej, ker se vsakdo boji, da se bodo na njegovem gnitju zaradi vinogradu spravili ptiči, če ne celo tatovi.

Ker s predčasnim trganjem nastaja velika gospodarska

škoda, ima občina po temeljnem zakonu o vinu možnost določiti rok trgatve, kršilce pa tudi krepko kaznovati. Oziraje se na letošnje vremenske razmere, je oddelek za gospodarstvo določil 29. september za začetek trgatve grozdja plemenite vinske trte, pri čemer so izvzete samo zgodnje sorte, predvsem modra portugalka.

Predpisani rok velja za vinograde, zasajene s plemenito vinsko trto, ki jih letos ni poškodovala toča in kjer se ni pojavilo gnitje zaradi pokanja jagod ali iz drugih vzrokov. Določitev roka ima namen, povečati sladkorno stopnjo, kar koristi predvsem vinogradnikom samim.

TREBANJSKE IVERI

■ PANOJI ZB v prosvetnem domu? Pri organizaciji ZB razmišljajo, da bi v nekem prostoru, kamor prihaja veliko ljudi, uredili stalno spominsko razstavo Gubeve brigade, ki ima v občini domovinsko pravico. Na voljo so trije prostori: veža v osnovni šoli, čakalnica v prosvetnem domu in soba v domu družbenih organizacij. Nagibajo se k odločitvi, da bi razstavne panoje in slike postavili v čakalnici prosvetnega doma, kjer bi jih lanko videlo veliko ljudi.

■ VLAM V KIOSK. Nedolgo tega so neznanci razbili stekla in tako vlomili v kiosk »Delas ob cesti proti šezmniški postaji. Iz njega so pobrali cigaret v vrednosti 160 Ndin. Nekako isti čas so vlomili tudi v prodajalno »Dolenjke«, kjer so shranjeni različni prehranski izdelki. Ugotovljeno je, da sta vlomila dva mladoletnika, ki sta ušla iz vzgojnega zavoda iz Radeč pri Zidanem mostu.

■ NEOSVETLJENE TRGOVINE so manj varne pred vlomilci. Da se tatovi raje lotijo manj razsvetljenih trgovin, dokazuje tudi vlom v prodajalno »Dolenjke«, ki je ponoči zelo slabo osvetljena. Trebnje nima nočnih čuvajev, zato morajo biti lokali dovolj raz-

svetljeni. Ned trgovino Novotehne je že dalj časa pokrvarjen neonski napis, ki prav krmežljavo brli nad vrati. Tudi lepi Mercatorjev napis na novi trgovini je že dalj časa v temi.

■ KOSKE VEČKRAT PRAZNI. Zadnje čase ni več toliko papirja po tleh, kar kaže na to, da so se ljudje že navadili na posode za smeti. Zal pa koske prerediti za praznijo, saj so vedno polni odpadkov.

■ PARKET NE USTREZA? Nova šolska telovadnica še ni dokončno prevzeta. Pokazalo se je, da pod njo bo povsem ustreza pouku telovadbe, kjer morajo biti otroci bosi. Zgodilo se je že, da so si noge poškodovali s ivermi, ker se deščice ne prilagajajo dovolj dobro. Pred kratkim si je to ogledala komisija, vendar za zdaj ni mogla ugotoviti vzroke napak. Mogoče bo treba celo zamenjati parket, še prej pa bo treba ugotoviti, kdo je napako za krivil.

Dobrnič: spomenik za 25-letnico

Sprva je bilo predvideno, da bodo v Dobrniču že letos postavili primernejše obeležje, posvečeno spomenu padlih borcev in žrtv fašističnega terorja. Samo na pokopališču v Dobrniču počiva čez sto žrtve, na Marencah pa čez 250. Sedajni dokaj skromni spomenik so postavili že pred leti, zato so borci predlagali, naj bi uredili zdaj primernejše in lepše spominsko obeležje.

Letos je zmanjkalo denarja, zato je bilo odločeno, da bodo načrt uresničili prihodnje leto, ko bodo v Dobrniču svečano proslavljali 25-letnico prvega kongresa AFZ Slovenije, ki je bil v tem kraju 17 in 18. oktobra 1943. Načrti za spominsko obeležje so pripravljene, delo pa že naročeno. Vse skupaj bo veljalo okoli 4 milijone Sdin.

ČATEŽ: preslaba črpalka

Zaradi prešibke črpalke, ki ne zmora načrpati dovolj vode v vodohram, so vaščani Čateža že lep čas velikokrat brez vode. Zjutraj jo ponavadi imajo, čez dan pa je hitro zmanjka, tako da bodo morali prej ali slej zbrati denar za močnejšo črpalko.

Spet več dela v LITOSTROJU

Kaže, da so najhujši časi za kovinsko industrijo že prešli. Kot povedo v trebanjskem obratu Litostroja, imajo zdaj veliko dela. Varilci delajo v treh izmenah, pred kratkim pa so jih še nekaj na novo sprejeli na delo. Čerprav zaposleni še vedno prejema 80-odstotno osebne dohodka, zaslužijo zdaj precej več, ker močno pressegajo norme. Podobne spodbudne vesti je mogoče ugotoviti tudi v Kemopremi in v kovinskem obratu trebanjskega komunalnega podjetja.

Dokončan blok na Mirni

V kratkem bo dokončan prvi izmed dveh 16-stanovanjskih blokov na Mirni, ki jih v lastni režiji gradi republiški sekretariat za notranje zadeve. Vanj se bodo vselili uslužbenci KPD Dob.

Nemci z našimi suknjiči v SZ

Te dni imajo v trebanjskem obratu Modnih oblačil čez glavo dela, saj delajo cele noči, počitka pa si niso privoščili niti v nedeljo. Nemški poslovni partner je namreč naročil veliko število suknjičev, ki jih bo, kot pravijo, prodal v Sovjetsko zvezo in pri tem nedvomno tudi dobro zasužil. Ker so roki izdelave zelo kratki, morajo trebanjski konfekcionarji zelo hiteti.

Poglejte na 5. stran današnje številke!

NE POZABITE:

od 1. januarja 1967 dalje sprejemajo in izplačujejo

VSE POSTE V SLOVENIJI hranilne vloge na hranilne knjižice DOLENJSKE BANKE IN HRANILNICE NOVO MESTO!

ODLOČITE SE TUDI VI: naročite si Dolenjski list na svoj naslov!

TREBANJSKE NOVICE

Požar grozi - denarja pa ni!

Ker za gasilstvo ni denarja, imajo le 4 gasilska društva sodobne brizgalne — Včasih 45 gasilskih društev, danes pa le 16 — V Kočevju je za mnogo milijard premoženja, vendar je še vedno slabo zavarovano

»V kočevski občini imajo delovne organizacije za okoli 29,5 milijard Sdm osnovnih sredstev, za gasilstvo, ki to premoženje varuje, pa ne prispevajo skoraj nič.

Tako imajo podjetja z izjemo Rudnika in LIK le ročne gasilske aparate. Ostalo

nimajo potrebne delovne vne-me, ker jim pri delu skoraj nič ne pomaga. Izjeme so samo društva na skrajnem podeželju (Trava, Podpreska, Para, Predgrad, Struge) in na Rudniku.

Ker je za gasilstvo na razpolago le malo denarja, ponekod pa celo nič, so lahko samo 4 društva kupila sodobne brizgalne, vse ostale pa imajo skrajno dotrajale, v Predgradu pa celo samo ročno brizgalno.

Občinska gasilska zveza je dobila letos od občinske dotacije, ki bo porabljena za vzdrževanje občinske gasilske zveze, za plačo šoferja, za stalno dežurno službo in za dotacijo gasilskim društvom na podeželju (Predgrad in Struge za prispevek k obnovi gasilskega doma in Livold za pomoč pri nakupu opreme).

Gasilsko društvo Kočevje je dobilo še 9 milijonov Sdm dotacije in 8 milijonov Sdm posojila za obnovo gasilskega doma. Ta denar je prispevala medobčinska zavarovalnica Novo mesto. Ze za prvo fazo obnove doma, se pravi za ureditev garaž, pa tega denarja ni dovolj.

Gasilec manjka še okoli 7,5 milijona Sdm za tlakovanje garaž, za električno napeljava, za ogrevalne naprave itd. Manjkajoči denar bodo skušali zbrati pri gospodarskih organizacijah.

Medobčinska zavarovalnica je konec preteklega leta dala tudi denar za nakup novega vozila TAM 2000, ki je nadomestil dotrajani orodjarski voz iz leta 1952.

Vse kaže, da bodo v bodoče delovne organizacije in občinska skupščina morale več napraviti na čim boljše delo gasilske službe in hkrati tudi za zavarovanje premoženja.

V pripravi je namreč novi zakon o požarni varnosti, ki bo prenesel vse pristojnosti v zvezi s požarno varnostjo (organizacija gasilske službe, preventivni pregledi, ukrepi za požarno varnost v delovnih organizacijah itd.) na občinske skupščine, ki bodo dolžne gasilstvo tudi financirati.

Seveda skupščine ne bodo imele dovolj denarja. Zato bodo morale dobiti denar pri delovnih organizacijah. Tako bodo končno gasilsko službo le vzdrževali tisti, ki imajo največ premoženja in ki torej gasilstvo najbolj potrebujejo.

Danes seja skupščine

Za danes je sklicana seja občinske skupščine Kočevje, za katero je predviden naslednji dnevni red: poročilo o poslovanju gospodarskih organizacij v prvem letošnjem polletju, poročilo o problematiki kmetijstva in gozdarstva v občini, sprememba odloka o odločitvi obrestne mere za sredstva poslovnega sklada komunalnih, gostinskih in obrtnih storitvenih gospodarskih organizacij, soglasje k sklepu o izrednem prispevku za kritje primanjkljajev skladov zdravstvenega zavarovanja kmetov, personalne zadeve itd.

Priprave za kopaljšče

Na zadnji seji upravnega odbora turističnega društva Kočevje je predsednik društva poročal tudi o pripravah za gradnjo kopaljšča, ki jih vodi poseben odbor. Lokacija za kopaljšče je določena pri kemični tovarni. Na prostoru, kjer bo kopaljšče, so že začeli vrtati sonde, da ugotovijo, kakšno je zemljišče. Tudi pogovori z lastniki hiš, ki jih bo treba porušiti, so v glavnem končani. Denar za gradnjo kopaljšča še ni zagotovljen, zato tudi še ni znano, kdaj bo dograjeno. Vendar vse kaže, da bo otvoritev kopaljšča vsaj za 500-letnico mesta Kočevje, to je leta 1971, če ne že prej.

Alojz Lesar, poveljnik občinske gasilske zveze Kočevje

zaščito prepuščajo pristojevolnim gasilskim društvom. V občini pa je bilo lani 14 požarov. Dvajsetkrat je gorelo družbeno premoženje, 2 krat pa zasebno.

Pred vojno je bilo na območju sedanje kočevske občine 45 gasilskih društev, takoj po vojni 21, danes pa jih je le še 16, od tega dve industrijski (Rudnik LIK).

V vseh društvih je danes 378 operativnih članov, ki pa

Šofer pa ni nič vedel...

V nedeljo, 17. septembra, bi morali nekdanji borci Serčerjeve brigade, ki živijo na Kočevskem, oditi na zbor brigade v Slovenjgradec na Koroškem. Občinski odbor ZZB NOV Kočevje je pravočasno izročil naročilnico za prevoz z avtobusom upravi podjetja ITAS. Avtobus bi moral odpeljati 17. septembra ob 5. uri zjutraj z avtobusne postaje. Tam se je res zbralo okoli 20 bivših borcev Serčerjeve, ki so 2 uri zaman čakali na avtobus in nato odšli. Ker je znano, da svoji ITASOV avtobus ob nedeljah v Ribnici, je odšla neka borka tja, da bi poizvedela kako in kaj. Šoferja je našla pri počitku, avtobus pa je stal pred hišo. Šofer ni o prevozu v Slovenjgradec nič vedel. Sprašujemo se: kdo je kriv, da se borci niso mogli udeležiti zbora brigade, v kateri so se nekoč borili? Dvomimo, da gre zgolj za malomarnost!

Cene v Kočevju

Pretekli ponedeljek so veljale v trgovini s sadjem in zelenjavo naslednje maloprodajne cene: krompir 0,87 Ndin, sveže zelje 1,40 Ndin, kislo zelje 2,08 Ndin, fižol v zrnu 4,77, 4,85 in 4,95 Ndin, čebula 1,84 Ndin, česen 8,07 Ndin, solata 2,56 Ndin, paradiznik 2,08 Ndin, paprika 1,40 Ndin, ribe 7,35 Ndin, jabolka 2,75 Ndin, hruške 3,16 Ndin, pomaranče 5 Ndin, mandarine 7,50 Ndin, limone 5,55 Ndin, grozjce 3,75 Ndin, slive 1,95 Ndin, breskve 3,28 Ndin, lubenice 1,05 Ndin — vse za 1 kg. Jajca so bila po 0,66 do 0,70 Ndin.

Beg podgan

Naliv je pred kratkim napodil kočevske podgane iz kanalov. Menda jih je prišlo največ na dan — naštel so jih kar 17 — pri drugi stolpnici v Kidričevi ulici.

Zbegane podgane so se ustrašile ceste in najprej zbežale proti Rinži, nato pa so se vrnile, premagale strah in prekoračile cesto. Občani, predvsem otroci, so uprizorili pravi podganji lov in jih nekaj pobili, ostale pa so se porazgubile nekje pri četrsti stolpnici in samopostrežni trgovini.

DROBNE IZ KOČEVJA

■ **OB ODHODU V JLA** je odsek za narodno obrambo skupaj s mladimi gimnazije priredil bodočim vojakom ples. Igral je domači ansambel ATOLI. V Domu telesne kulture se je zbralo precej mladine, ki se je v vedrem razpoloženju poslovalo od sotočarjev in jim zaželela srečno vrnitev. Prireditev, namenjena mladim fantom, ki odhajajo v službo domovine, bo ostala bodočim vojakom in lepem spominu. Pobudo velja iskreno pozdraviti, organizatorji pa naj poskrbijo še za to, da na takšne plesne ne bodo hodili učenci in učence osnovne šole, ki imajo za to še dovolj časa!

■ **REGISTRACIJA MOPEDOV** se je začela te dni. Naš okoliš ima osnovno številko Lj-50, kateri sledi registracijska številka mopeda. Upamo, da bo odslej manj bresobirnih voženj mopeditov, zaradi vsakoletnih tehničnih pregledov svojih vozil pa bodo morali mopede v bodoče skrbneje vzdrževati. Koristna posledica bo več reda v prometu in manj nesreč!

■ **FILATELISTI** so imeli 17. septembra prvi redni sestanek po počitnicah. Pogovorili so se o delu društva v zimski sezoni, o razstavah, o zamenjavi znamk in o srečanju s mladinskim krožkom.

■ **MINUTI** smo imeli **FOLDNE** 16. septembra v Kočevju. Najprej in res točno opoldne kot vedno je zatulia stross TEKSTILANE, 4 minute zatem je odbilo pooldne na

cerkveni uri (na kateri kaže vsaka številčnica svoj čas...), 6 minut za TEKSTILANO se je oglasila sirena v INLESOVI žagi, nato pa po vrsti še vse ostale. Skratka: 8 minut je bilo v soboto v Kočevju pooldne...

■ **MOTORNI VLAK** Kočevje—Ljubljana bo, kot zatrujejo, začel spet voziti 1. oktobra. To bo za nekatere potnike, zlasti za starejše, ki se neradi gnetejo po avtobusih, zelo ugodno. V naših avtobusih je namreč zelo malo kulturnega odnosa do starejših, do invalidov in mater z otroki.

■ **RAZPRODAJA** TEKSTILNEGA BLAGA s 30 do 50-odstotnim popustom je bila 18. septembra v trgovini TEKANINA v Kočevju. Po trgovinah je dandanes res dovolj blaga in prav razveseljivo je, da so tudi naši trgovci začeli vabiti k nakupu s popustom!

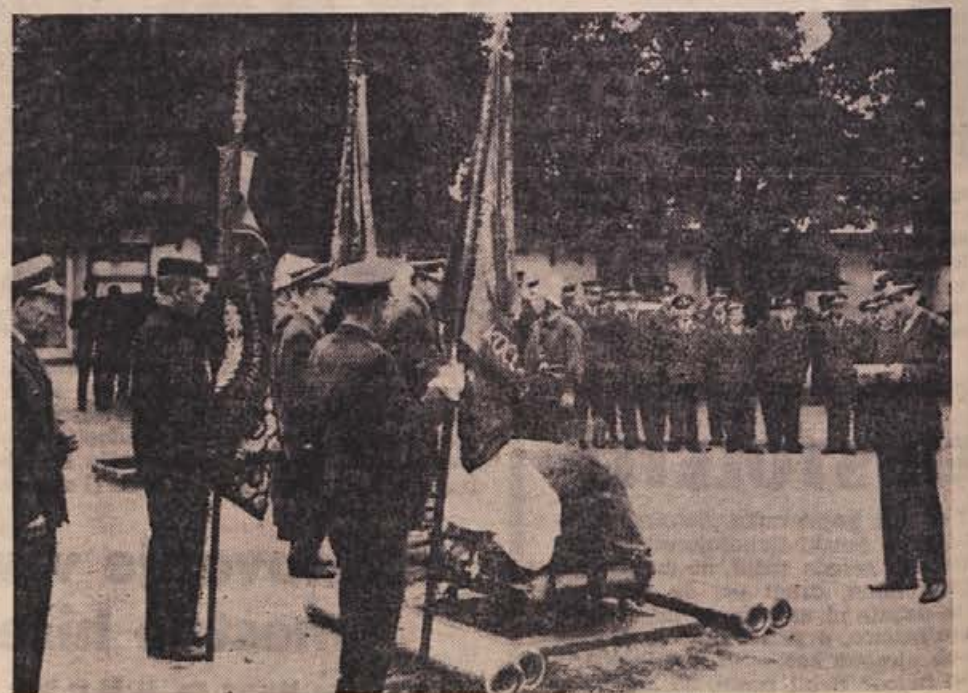
■ **SLOVENCI** IZ TRSTA so v nedeljo obiskali Kočevje. Bilo jih je za poln avtobus, med njimi pa veliko žena in mladine. Z občudovanjem so si ogledali naše mesto ter obiskali zgodovinski Seškov dom in muzej. Istega dne popoldne so se pripeljali na obisk v Kočevje člani delovnega kolektiva ELAN iz Begunj na Gorenjskem in mladinci iz Kamnika.

■ **POTNIKI SO OSTALI** na postaji in so morali čakati 1 uro do odhoda naslednjega avtobusa. To se je zgodilo 16. septembra ob 12.15 v Kočevju, ko SAPOV avtobus ni mogel vzeti vseh potnikov in jih je ostalo 10 na postaji. Znanje, da je proga Kočevje—Ljubljana za SAP najdonosnejša, avtobusi pa so nemalokrat zelo natrpani. Zgodilo se, da peljejo po tej progi zelo majhni avtobusi in zdaj smo doživeli še to, da so potniki ostali. Kaj pravijo k temu pri SAP?

Ivan Ožbolt-Očka

12. septembra smo v Belci pokopali Ivana Ožbolta-Očka, znanega partizana iz Cabranske doline. Na pogrebu so se zbrali mnogi znanci in prijatelji, člani ZZB iz Slovenske in hrvatske strani, da bi se poslednjič poslovili od tega priljubljenega partizanskega borca.

Pokojni Ivan Ožbolt-Očka se je rodil pred 80 leti. Imel je 8 otrok, kruh pa je služil v slavonskih in romunskih gozdovih, bil je dvakrat v Ameriki, pozneje pa je delal kot gozdni delavec v Kolpski dolini. V prvi svetovni vojni so ga na vzhodni fronti zajeli Rusi in v ujetništvu se je seznanil z idejami ruske revolucije. Iz ujetništva je pobegnil in se bolan vrnil domov v Belico. Ze leta 1941 je zabel soodelovati z OF z vsemi člani svoje družine. Sinovi so mu odšli v partizane, Očka pa je delal doma na trenu. Ko so 1942 Italijani požgali večino vasi in odvabili prebivalce v internacijo, je Očka pobegnil in odšel v partizane. Takrat je bil star 55 let. Okupator je razpjal za njegovo glavo 50.000 lir nagrade in ga v odsotnosti obsodil na smrt. P. S.

INDUSTRIJSKO GASILSKO DRUŠTVO kočevskega rudnika rjavega premoga je predzadnjo nedeljo prevzelo in krstilo novo gasilsko brizgalno. Slavje je opravil direktor rudnika Franc Korelec in izročil brizgalno v uporabo domačim gasilcem (Foto: Primc)

»Davek na malomarnost«

Občinska gasilska zveza Kočevje je kupila film »Davek na malomarnost«, ki ga bo predvajala v delovnih organizacijah, pa tudi na podeželju. Film, ki je veljal 1500 novih dinarjev, je namenjen preventivni vzgoji prebivalcev.

V septembru in oktobru bodo zastopniki občinske gasilske zveze obiskali vsa gasilska društva. Takrat bodo pregledali, kako gasilci vzdržujejo opremo in orodje, kako imajo urejeno pisarniško poslovanje in statistiko, preizkusili bodo znanje gasilcev itd.

Izdelan je pregled spomenikov

V občini Kočevje je doslej zabeleženih skupno 105 kulturnih spomenikov, za njihovo vzdrževanje pa pogosto ni denarja

Pregled kulturnih spomenikov v Kočevski občini je pred kratkim izdelal Zavod za spomeniško varstvo Ljubljana.

Vsebinska »Pregleda« je naslednja: uvod, seznam in karta kulturnih spomenikov.

V »Pregledu« so spomeniki razdeljeni na umetnostne, etnografske, arheološke in spomenike iz ljudske revolucije. Skupno je naštetih in

na kratko opisanih 105 spomenikov. Največ jih je iz ljudske revolucije (36) in etnografskih (32), umetnostnih je 19, arheoloških pa 18.

V »Pregledu« pa prav gotovo niso naštetii vsi kulturni spomeniki v občini. Pa še teh, ki so naštetii, običajno nihče ne vzdržuje.

»Pregleda« je izdelan na podlagi spomeniške evidence iz leta 1966.

Zanimivosti propadajo

V kočevski občini je precej zgodovinskih zanimivosti in drugih kulturnih spomenikov, ki nihče ne skrbi zanje. O nekaterih (na primer cerkvi v Ribjeku) smo že pisali. Pred dnevi pa smo zvedeli, da je ogrožena tudi cerkva na Vidmu pri Mozlju. Njena streha že vrsto let pušča, zato je pred kratkim začel odpadati omet, pod njim pa so se prikazali deli — fresk. Vsekakor bi bilo prav, da bi pristojni organi pregledali, ali cerkva in freske res predstavljajo pomembno vrednost, in če jo, naj bi cerkvice zaščiliti.

Obnova »Potrošnika«

V teh dneh bo začel obnavljati Trgopromet svojo trgovino »Potrošnika« na Reški cesti v Kočevju. Dela bo izvajalo stanovanjsko podjetje. Sedanjí prodajni prostori bodo spremenjeni v skladišča, novi prodajni prostori pa bodo v dožidanem delu. Obnova, ki bo veljala okoli 26 milijonov Sdm, bo končana do spomladi.

Nekaj turističnih razglednic

Turistično društvo Kočevje je imelo v svoji prodajni spominkov do konca avgusta letos za 20 odstotkov več prometa kot v istem obdobju lani. Letos je sicer morala prodajalna odvesti prvič tudi prometni davek, vendar zaradi tega cen niso zvišali. Nasprotno, nekaterim nekurantnim spominkom so jo celo znižali.

Turistično društvo je letos založilo preko 35.000 razglednic, od tega 32.500 barvnih, ki so bile tiskane v Italiji. To so doslej tudi najkvalitetnejše barvne razglednice o Kočevju.

Pri turističnem društvu so letos tujci zamenjali za nad 12.870 Ndin deviz. Menjalca pri TD sodeluje z menjalnico v hotelu.

Tujci so letos zunanjo podobo Kočevja v glavnem pohvalili, izjema je bila le nesrečna Rinža. Tudi v avstrijskem dnevniku »Kurir« je bil v začetku julija daljši članek o Kočevju. Mesto je bilo v glavnem pohvaljeno, Rinža pa grajana.

Številni lovci iz Avstrije, Zahodne Nemčije in Italije se že pripravljajo za jesenski lov na Kočevskem. Vse

kaže, da bo jeseni prišlo na lov več gostov, kot jih je prišlo ob začetku leta do konca avgusta.

Pri avtobusni postaji v Kočevju oziroma Ljudski restavraciji končno le grade javno stranjšče. Financirata ga občinska skupščina in podjetje SAP.

Mala maša — za suknjo vpraša

28. aprila letos je na proslavi 15-letnice KGP Kočevje v hotelu Pugled eden izmed članov kolektiva zamenjal plašč (trenčko). V veseli in razgibani družbi se pač marsikaj zgodi, ker pa je od takrat preteklo že nekaj mesecev, upam, da so sfontalne motnje že minile. Hkrati s tem je minilo tudi poletje in snov lastnik je zdaj že lahko opazil, da je odnesel plašč, ki je velik za njegova dva. Prosim ga, naj pride v hotel Pugled po svojega, moga pa naj vrne (če ga ne potrebuje za vso dru-

Amater: da ali ne?

Med letošnjim festivalom v Ribnici je od 3. do 10. septembra razstavljal v dvorani delavske univerze domačin slikar-amater Slavko Felician. V mali dvorani je razstavil devet olt, nekaj pokraj in v tihožitij ter tri portrete.

Se izpred vojne se ga spominjam, kako je doma na vrtu v senci jablane nanašal na veliko platno bleščede barve. Platno se je vedno bolj skrivalo, iz množice barv pa se je porajal obraz tragično umrlega graščaka Antona Rudeža. To je prvi blede spomin na slikarja Felician; Rudežev portret, narejen po navadni sliki, visi v očetovi hiši.

Zadnja Felicianova razstava je pokazala, da še vedno ni opustil barv in čopiča, od

Gostilno v Podklancu so preuredili

V Podklancu pri Sodražici so te dni odprli na novo urejeno gostilno Mihelič. V gostilni je zdaj več prostora, tako da se bodo turisti, ki prihajajo gledat slap Kadica, prijetno počutili.

Izredno dobra letina

Na Slemenih je letos sadje zelo dobro obrodilo. Jablane, hruške in slive se kar šibijo pod težo sadežev. Dobra letina pa je marsikateremu kmetu prinesla novo skrb, kako prodati sadje.

IZ RAZGOVORA Z LOJZEM SKULJEM, PREDSEDNIKOM TD

Na Grmadi vedno več izletnikov

Turistično društvo Grmada- Velike Poljane-Ortnik (tak dolg naslov ima zato, da ne bo zamere med temi naselij) je letos končno le doseglo, da je pot do turistične kočice na Grmadi popravljena. Razen tega so letos preplekali kočico, nakupili nekaj nove opreme in uredili okolico.

Lep uspeh je dosegla tudi foto sekcija turističnega društva, ki je od 22. do 30. julija priredila v domu na Grmadi razstavo fotografij pod naslovom »Naš domači kraj«. 5 avtorjev je razstavilo okoli 80 slik. Razstavo je obiskalo okoli 3000 ljudi. Med razstavo so prikazovali tudi barvne diapozitive teh krajev. Prizadevnost turističnih delavcev je bila lepo poplačana, saj je letos obiskalo Grmado precej več izletnikov kot prejšnja leta.

Grmada ima vsako leto več obiskovalcev, zato so turistični delavci že pripravili načrt za razširitev doma. Po tem načrtu bo pridobil dom 24 letišč (zdaj nima nobenega), kuhinjo in gostinsko sobo. Vprašanje pa je, kdaj bo načrt uresničen, ker TD nima denarja. Turistični delavci pravijo, da bodo za izgradnjo doma zbirali prostovoljne prispevke (les in denar).

RESKO GLEDALISČE »IVAN ZAJC« je sodelovalo tudi na VII. ribniškem festivalu, tokrat s »Hasanaginico«. Hvaležni obiskovalci so napolnili letno gledališče, gostje z Reke pa so poželi zasluženih aplavz (Foto: Drago Mohar)

slike do slike pa lahko opazujemo njegovo rast in razvoj. Enako dobro upodablja pokrajine, tihožitja ter ljudi, in vedno, kadar sem gledal njegove slike, sem si zastavljaj vprašanje, če je Slavko res samo amater. Je in ni, sem si odgovarjal. Amater predvsem toliko, ker nima slikarske šole, sicer pa pristen, realističen (kaj pomeni ta izraz v času vedno manj razumljive in dostopne umetnosti!) izpovedovalec in pripovedovalec čustev in zapetanj.

Letošnja razstava je posebno zanimiva predvsem zaradi portretov: lončarja Krenčka iz Dolenje vasi ob lončarskem kolovratu, lovca Klemenca in predvsem prvega ribniškega stoletnika Alojza Tomšiča. Kolikor je podoba lovca rahlo preobremenjena z nekaterimi barvami in lončar tu in tam stiliziran, je stoletnik Tomšič ves pristen, živ, enkratni, skratka — originalen. Žal je Tomšič pred nekaj meseci umrl, s Felicianovo upodobitvijo pa bo vedno živ in prisoten. Za vedno je obranjen njegov značilni obraz, vsaka gubica posebej, na stran pomaknjen klobuk in splenkača v ozadju, sekira, s katero si je dolga desetletja služil kruh.

Slavkove slike so vzbudile precejšnje zanimanje, posebno še pri gostih iz Italije, ki so nekatera dela tudi odkupili. F. GRIVEC

ZADNJA SLIKARSKA RAZSTAVA je bila za Ribnico pomemben kulturni dogodek, številni obiskovalci pa so bili hkrati tudi zelo veseli razvoja in napredka domačega slikarja-amaterja Slavka Felician. Na sliki eno izmed razstavljenih Felicianovih del: KOSARE PLETEJO (Foto: Drago Mohar)

PIONIRJI V LOŠKEM POTOKU

Dela veliko, novega vedno dovolj!

Povedali so toliko lepega in zanimivega o svojem delu, pa tudi o načrtih, da jih je bilo veselje poslušati — Veliko pozornosti posvečajo oživiljanju tradicij NOB

Pred pionirskim praznikom, ki bo 29. septembra, sem obiskal te dni pionirje osemletke na Hribu v Loškem potoku. V razgovoru s

člani odrednega štaba sem zvedel marsikaj zanimivega o njihovem delu.

V okviru jugoslovanskih pionirskih iger so lani priredili celo vrsto nastopov svojih krožkov in skupin. Tako so za republiško razstavo prispevali dve maketi — kozolet in najstarejšo hišo Loškega potoka in zemljevid njihovega šolskega okoliša, za kar so prejeli knjižno nagrado. Imajo dva pevska zbori: za celbane in za pionirje, ki nastopata na raznih domačih prireditvah.

K uspehom pa prispeva tudi podmladek Rdečega kri-

ža, ki je obdaril vse nad 80 let stare vaščane. Zbrali so več kot 200.000 S din za poplavljenice v Prekmurju ter za pomoč Indiji. Za vse to so prejeli prehodno zastavico kot najboljši PRK v občini.

Posebno prizadevni so pri oživiljanju partizanskih tradicij. Skrbe za spomenike NOB na Taboru, v Sodolu in Mrtolazu, bili so na izletih v Jelenovem žlebu, na Travnici gori in na Griču pri znani partizanski mami Ivančičevi, v Kržatih so obiskali rojstno hišo narodnega heroja Majde Šilc, na obisku pri mnogih partizanskih družinah pa v razgovoru oživiljajo dogodke iz vojnih dni.

Vsi loški pionirji se pripravljajo na svoj dan, na dan pionirjev, ko bodo imeli pionirsko konferenco, zvečer pa bodo zakurili pionirski kres in zapeli. Na prireditvi bodo povabili tudi borce, da jim bodo pripovedovali spomine iz dni narodnoosvobodilnega boja. Ob kresu bodo sprejeli program dela pionirskega odreda v tem šolskem letu.

MARJAN TRATAR

Registracija mopedov

V Ribnici so registrirali mopede v ponedeljek, včeraj in danes, 29. septembra pa bo registracija za zamudnike. V Sodražici bodo registrirali mopede 22. septembra, v Loškem potoku pa 27. septembra. Po tem datumu bodo vozniki, ki ne bodo imeli registriranih mopedov, plačali kazni. Računajo, da je v ribniški občini okoli 1500 mopedov.

sebno hrano v »Urbanu«. Bila je res dobra, saj se je v domu hranilo precej ljudi, ki so preživljali dopust v vikendih in pod šotiri.

Za letovanje v septembru ribniška počitniška skupnost ni dobila prijavi, zato je svoje prostore odstopila Mariborčanom.

Počitniška skupnost Ribnica je začela svoje delo 1952. Takrat je komaj z 1,5 milijona S din uredila 6 sob v neki hiši v Piranu. V nadaljnjih letih je skupnost skrbno gospodarila in ima danes dom, ki je vreden 75 do 100 milijonov Sdin.

„URBAN“ je bil vso sezono poln

Če ni bilo domačih gostov dovolj, so ga napolnili s tujci — V glavni sezoni je v njem letovalo 51 ribniških družin — Počitniška skupnost je v letih obstoja dobro gospodarila

Počitniški dom »Urban« v Novem gradu v Istri, ki ga je polovica last počitniške skupnosti Ribnica (ostala polovica pa je od mariborskih delovnih organizacij), je bil letošnja sezona vedno zaseden.

V predsezoni, se pravi v juniju, v delu doma, ki pripada ribniški skupnosti, so letovali učenci osnovne šole Sodražica in Loški potok, ki so imeli v Novem gradu pouk v naravi. Žal zaradi pomanjkanja denarja v domu niso letovali otroci iz Ribnice.

Julija in avgusta je letovalo v domu 51 družin iz ribniške občine, ki so preživele na morju po 10 do 14 dni dopusta. Razen njih je letovalo

RIBNIŠKI ZOBOTREBCI

■ KROMPIR JE LETOS v ribniški dolini zaradi suše slabo obrodil. Zato ljudje radi kupujejo krompir, ki ga pripeljejo v Ribnico kmetje iz Dobropoljske doline in ga prodajajo po 70 do 80 Sdin kilogram.

■ V BLIZINI ZASELKA Lepovče v Ribnici je določen prostor za odlaganje smeti. Vendar tega nekatera podjetja in posamezniki ne vedo oziroma nočejo vedeti ter odlaganje smeti, kjer se komu zljubi.

■ NA DVORIŠČU HIŠE ST. 78 v Ribnici, v kateri imajo prostore tudi občinska skupščina in politične organizacije, ima Komunalno podjetje apnenico in velik kup smeti, ki res ne spadajo sem.

■ PODRUŽNICA ZAVODA za socialno zavarovanje ima zdaj samo dva uslužbenca, ki imata zelo veliko dela. Podružnica je zgubila tudi nekatero pristojnost.

■ GOZDARSKI DOM V RIBNICI je ostal tak, kot so ga pustili

spomnili, ko so prenehali graditi. Stavba je v surovem stanju že dograjena, za dokončanje pa je zmanjkalo denarja. Podoben primer je tudi s novo stavbo podjetja ELEKTRO.

■ RIBNICANI NISO s menjava lastništva gostinskih lokalov prav nič pridobili, ker so cene ostale nespremenjene. Izjema je le gostišče pri Ulčarju, ker so vse pijače cenejše kot v drugih gostinjah.

■ ČLANI RIBNISKE DRUŽINE iz Ribnice so pred kratkim vložili v potoka Ribnica in Orh okoli 7.000 klenov in tako povečali ribji zarod.

REŠETO

Seja občinske skupščine

Petindvajsetega septembra bo seja občinske skupščine Ribnica. Na dnevnem redu bo: prispevki za les, ki ga je podri vihar, razdelitev dotacij krajevnim skupnostim, poročilo o gibanju gospodarstva v prvem polletju letos, kmetijske in stanovanjsko-komunalne zadeve, poročilo odbora za prisilno upravo v »Gradbeniku«, poročilo o obisku delegacije iz Arcevie, volitve in imenovanja ter predlog soglasja k stopnji dopolnilnega prispevka za zdravstvo in zavarovanje kmetov.

Zaradi suše veliko zanimanje za vodovod

Se nikoli ni bilo v Žlebiču tolikšno zanimanje za vodo kot letos. Ker je suša močno prizadela prebivalce tega kraja, so ti sklenili, da bodo napeljali vodovod iz starega zajetja pod Gorenjimi Lazami, kjer je dobra in zdrava voda.

V Gorenjih Lazah imajo že dolgo vodovod, o katerem vedo očanci povedati, da je speljan po lesenih ceveh, ki so še danes v zemlji. Kako so tedanji vodovodni mojstri izvrtali luknje v drevesna debela, dolga tudi štiri metra, še danes ni povsem jasno. Nekaj teh cevi bodo izkopali in dali v ribniški muzej.

V. P.

Tudi Vel. Poljane bodo dobile vodo

Ortničani so tokrat prehiteli prebivalce Velikih Poljan in prej napeljali vodo v svoje domove. Ker je vode v Ortniku veliko, so se prebivalci obeh vasi dogovorili, da bodo potegnili vodo tudi do Velikih Poljan. Vodovod bo šel skozi ortneški vrt po stari poti na Velike Poljane. Tako bodo tudi prebivalci tega kraja preskrbljeni s zdravno in dobro vodo.

V. P.

Piranski upokojenci v Ribnici

V nedeljo, 3. septembra, so obiskali Ribnico upokojenci iz Pirana in si z zanimanjem ogledali mestne zanimivosti. Po muzeju jih je vodil tovariš Janez Arko, ki jim je povedal tudi zgodovino suhorbarske in lončarske obrti. Ogledali so si tudi razstavo domačega slikarja Slavka ter se pokrepčali s posebnimi Albinove kuhinje v Ungarjevi gostilni. Piranski upokojenci so bili zelo zadovoljni z izletom in so povabili tovariše iz Ribnice, naj tudi ti pridejo v Piran, kjer jim bodo pokazali svoje klubske prostore in počitniški dom.

V. P.

Postavili so sramotilni steber

Pred vhodom v ribniški grad so pred kratkim postavili kamniti sramotilni steber. Stoji na štoru posekanega drevesa.

Cene v Ribnici

Pretekli ponedeljek so veljale v trgovini s sadjem in zelenjavo naslednje maloprodajne cene: krompir 0,90 N din, sveže zelje 1,20 N din, kislo zelje 2 N din, čebula 1,90 N din, česen 5,20 N din, solata 2,20 N din, paradižnik 2,10 N din, paprika 1,50 N din, jabolka 2,30 N din, hruške 2,30 N din, pomaranče 5,50 N din, mandarine 7,50 N din, limone 5,40 N din, grozdje 3,40 N din, breskve 3,60 N din, lubenice 1 N din — vse za 1 kg. Jajca so bila po 0,56 N din.

Novost: dežurna služba

Letošnje šolsko leto so na dragatuški osemletki začeli v prebeljenih prostorih, zato učenci še bolj pazijo na red in čistočo. Po zgledu drugih šol so uvedli tudi šolsko dežurno službo. Vsak dan čaka pri vhodu eden od učencev, ki mora stranke vpisati v dežurno knjigo in jih napotiti v pisarno da ne tavajo same po šoli.

Na šoli je letos 257 učencev v 9 oddelkih, učiteljev pa je 11. Ker so dobili dve novi učni moči, prosvetni delavci ne bodo več tako obremenjeni s poukom. Tudi šolska kuhinja je že začela poslovati. Zaenkrat je za malice prijaviteljnih le okoli 150 otrok, v zimskem času pa kot običajno pričakujejo še več prijavi. Hrane niso podražili in jo dajejo še vedno po lanski ceni — 500 Sdin na mesec. Otroci iz socialno ogroženih in številnejših družin pa dobivajo malice brezplačno.

Aktivisti Rdečega križa na Mirni gori

Krajevna organizacija Rdečega križa v Dragatušu je 3. septembra priredila avtobusni izlet na Mirno goro. Udeležili so se ga člani odbora in najbolj poštovni člani organizacije. Del stroškov za potovanje so prispevali sami, ostalo pa je kril RK ter se tako oddolžil najmarljivejšim sodelavcem za dolgoletno delo.

Udeleženci izleta so obiskali najprej Dolenjske Toplice, nato pa so preživeli prijetno popoldne na Mirni gori.

Letos manj hmelja kot lani

Na črnomaljskem področju je bila letošnja hmeljeva letina na okoli 20 odstotkov slabša od lanske. Obiralci so nabrali okoli 10 ton zvezene zlate, kvaliteta pa je bila približno enaka kot v letu 1966. Obiralcev je bilo dovolj in tudi vreme med obiranjem ni delalo težav.

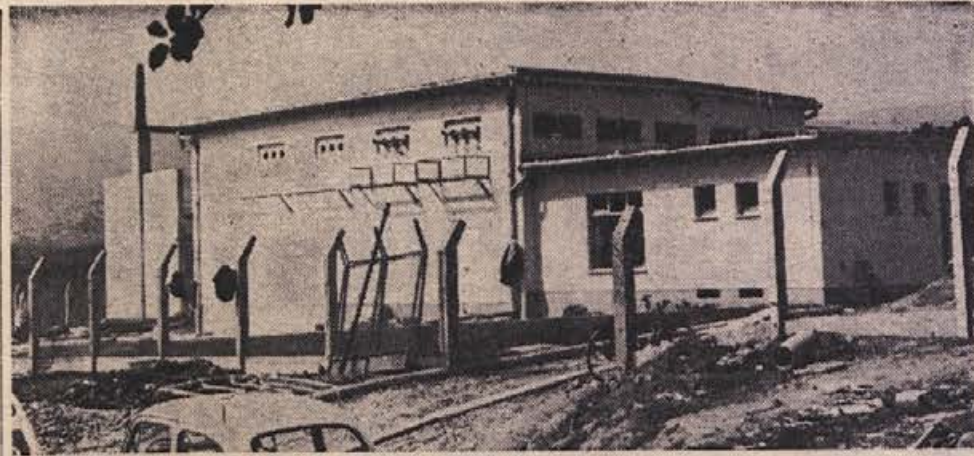
Dragatušci na velesejmu

Krajevna organizacija SZDL v Dragatušu je na pobudo vašačnov organizirala enodnevni izlet na zagrebški velesejmu. 15. septembra se je zbralo že zgodaj zjutraj okoli 30 vašačnov iz Dragatuša in sosednjih vasi ter se s posebnim avtobusom odpeljalo v Zagreb. Na velesejmu jih je zanimalo vse, najbolj pa kmetijski stroji. Ker marsikdo še nikoli ni bil v Zagrebu, so si ogledali še mesto in živalski vrt, nazaj grede pa so se ustavili na Mokricah in na Otočcu. Z izletom so bili vsi udeleženci na moč zadovoljni in so hvaležni Socialistični zvezi, da ga je omogočila.

M. B.

Semič: samo dva imata dovoljenje

V Semiču so ugodili že precej turističnih sob, vendar sta dobila le dva lastnika dovoljenje za oddajanje. Kaže, da drugi še niso prosili za dovoljenje kakor tudi, da so si nekateri lastniki s turističnimi krediti pomagali sezidati hiše, ne da bi oddajali sobe. V kratkem bodo kontrolirali porabo kreditov. Kdor posojila ni uporabil na mensko, ga bo moral vrniti, marsikdo pa tudi kazni ne bo ušel. Letos v Semiču sicer še ni bilo večjega povpraševanja po turističnih sobah, drugače pa bi bilo, če bi imeli asfaltirano cesto.

NOV TRANSFORMATOR V ČRNOMLJU. Gradbeno podjetje BEGRAD je pred dnevi končalo zidavo razdelilne transformatorske postaje blizu Črnomlja. Montažna dela opreme še niso končana, računajo pa, da bo še pred koncem leta postaja začela obratovati. Tedaj se bodo napetostne razmere v vsej Beli krajini močno izboljšale. Zadovoljni bodo lastniki raznih električnih strojev, uporabniki razsvetljave, predvsem pa ne bo več toliko izpadov električne energije. (Foto: RIA Bačar)

Poglejte
na 5. stran
današnje
številke!

**SPREJEMA
IN ODDAJA
VAŠE ŽELJE**

Konfekcijsko blago in preproge na 8-
sečno brezobrestno odplačilo nudi

„Deletekstil“ ČRNOMELJ

ZA SADJE SLABŠE KVALITETE NI VEČ KUPCEV

Kako je z odkupovanjem jabolok?

Z odkupom sadja kmetje niso zadovoljni, toda to je le ena plat zvona

Kmetovalcem ne gre v račun, da je letos odkupna cena jabolok nižja, kot je bila lani, zlasti zato ne, ker se vsi belokranjski sadovnjaki šibijo od sadja, vsak pa bi rad zaslužil. Ob negotovanju, da je cena nizka in da tovarna BELSAD ne odkupi vseh razpoložljivih jabolok, pa ne bi smeli prezreti tudi težav, ki jih imata z odkupom predelovalna industrija in kmetijska zadruga Črnomelj.

Zvedeli smo, da pri odkupu ne gre za kak večji zaslužek zadruga, kot domnevajo mnogi. Kmetijska zadruga Črnomelj je do nedavnega dostavljala jabolka v tovarno Belsad po 27 S din kg. Pri odkupu so imeli le 2 Sdin zaslužka pri kilogramu, dostikrat pa je bil zaslužek le na papirju, v resnici je šlo za izgubo. Odkupljena jabolka so v skladiščih zadruga čakala po več dni na obvestilo tovarne, da jih lahko pripeljejo, medtem pa so velike količine zgnile. To je šlo v škodo zadruga.

Od 12. septembra dalje pa je Belsad celo znižal odkupno ceno za 3 S din pri kilogramu. Jabolok je namreč pov-

sod dovolj, zato so zanje pripravljeni plačati le toliko in nič več, sicer jih po tej ceni lahko dobijo od drugod. Kmetijska zadruga je hotelo kmetovalcem ustreči, zato je ponudila večje količine belokranjskih jabolok tudi tovarni FRUCTAL v Ajdovščini in drugam, toda nikjer jih ne marajo, ker imajo svojih dovolj.

In zakaj Belsad odkupuje jabolka tudi na Hrvaškem, kar domačinom strahno zameri? S hrvaške strani dovažajo jabolka v Belsad le s področja Zumberka in Ribnika, od koder jih je tovarna dobivala vsa leta, tudi tedaj, ko domačin ni bilo. Gre torej za poslovni odnos do stalnih strank, in ne za zapostavljanje domačin jabolok. Pri tem pa je treba upoštevati, da je predelava jabolok samo del Belsadove proizvodnje.

Ob koncu še to: proizvajalci pozabljajo na dejstvo, da v pretežni meri nudijo le jabolka slabše kvalitete, za katera je vedno manj povpraševanja. Roko na srce: sadovnjaki belokranjski kmetje tudi oskrbovati, zato je kvaliteta sadja temu primerna. Verjetnjski so večinoma zelo slabo

ČRNOMALJSKI DROBIR

ZAVOD ZA KULTURNO-PROSVETNO DEJAVNOST je razpisal vpis v večerno osemletko, toda doslej še ni zbranih dovolj prijavi. Vse interese vabijo, naj se čimprej prijavijo v pisarno zavoda v stavbi občinske skupščine, II. nadstropje, sobi št. 13.

NEPRIMERNO VEDENJE nekaterih mladoletnikov pri kino predstavah v Črnomlju vzbuja vedno hujše negotovanje pri ostalih obiskovalcih kina, zato bodo vse motilice javnih predstav prijavili sodniku za prekrške.

GOSTILNICAR JANKO MULLER iz LOKE obnavlja in širi

svoj gostinski lokal, nazvan „Albanija“. Obnovitvena dela opravlja črnomaljsko gradbeno podjetje. Če bodo dela opravljena v pogodbenem roku, bo otvoritev prenovljenega gostilne že 10. oktobra.

SKUPščINA OBČINE ČRNO-MELJ je izdala odlok, da lahko pričnejo trgati grozdje v semiškem koncu šele 23. septembra, v ostalih vinorodnih predelih pa 30. septembra. Za področje Plešivice velja dogovor med vinogradniki. Ker pa je zaradi obilnega dežja začelo grozdje gniti, so nekateri že začeli trgati.

OBČINSKA KONFERENCA SZDL je skupno z Zavodom za kulturno-prosvetno dejavnost sklenila organizirati natečaj za najboljšo dramsko, pevsko in glasbeno skupino v občini. Natečaj bo predvidoma maja prihodnjega leta, posebna komisija pa bo izbrala pet najboljših skupin in jih primerno nagradila. S tem nameravajo doseči posivitev kulturnega življenja.

Finančni uspeh je manjši kot so računali

Na viniškem kopaljšču je bife odprt že od prvega maja. Ceravno je bilo kopaljšče vse poletje dobro obiskano, posebno ob nedeljah, pa finančni uspeh gostišča ni tak, kot so pričakovali. Kopalci so imeli večinoma hrano s seboj, za pijačo pa so le malo zapravili.

Letos tudi ni bilo v tujskih sobah toliko gostov kot lani, ko so bile sobe pogodbeno že vnaprej oddane. Med letošnjim poletjem je bilo, razen nekaj dni v največji sezoni, vselej mogoče dobiti pristo sobo.

Gostinsko podjetje Črnomelj, kamor spada tudi gostišče na kopaljšču Vinica, bi moralo računati s tem, da se bodo tam tudi nadalje ustavljali predvsem prehodni gostje. Ali je bila letos reklama za Vinico dovolj učinkovita? Vsekakor bo tudi v tem pogledu nujen korak naprej.

Predepa bo do Vinice zgrajena cesta, ki je za uveljavitev viniškega turizma bolj pomembna, bo treba na kopaljšču le opraviti objavljen dela. Letos so z buldožerjem že začeli delati otroško kopaljšče, vendar je zmanjkalo denarja, zato so dela začasno ustavili.

VSAKO LETO SE PONAVLJA ISTA ZGODBA

Zakaj se Semičanom tako mudi?

Če bi bili vinogradi zaščiteni, bi kmetovalci čakali s trgatvijo, tako pa...

Občinska skupščina je postavila letos rok za trgatve 24. september, vendar pa so začeli nekateri vinogradniki v Semiču trgati že 6 dni prej. Izgovarjajo se na nestalno vreme, na gnitje grozdja ter na tatove. Ti izgovori so deloma upravičeni!

Vinogradnik dejansko nima nobene lastninske zaščite, zato mu po vinogradu lahko šari, kdorkoli hoče. Malih ta-

tvin milica ne preganja, največ pa je prav takih. Tudi kokoši delajo v vinogradih veliko škodo. Večasih je morala biti vsa perjad v času zorenja grozdja pod ključem, danes pa se kure svobodno sprehajajo in čofajo grozdje. Najhujša nadlega za vinograde pa so avtobusi s turisti, ki se spravijo v vinograd in ga opustošijo.

Prav tako otroci ne ločujejo, kaj je tvoje in kaj moje. Najslabši se glede tega otroci iz nekmečkih družin. Ti gre do pri belem dnevu v vinograd in se nazobljejo po mfil volji, še več grozdja pa zmebejo po tleh. Če gospodar kakega nepridiprava zaloti in ga vpraša, zakaj je šel v njegov vinograd, mu celo zabrusi: »Ali naj grem v svojega, ko ga nimamo!»

Vse to so tehtni razlogi, ki silijo vinogradnike v prezgodnjo trgatve, po drugi strani

pa le ne bi smeli zanemariti slovesa semiškega vina. Že leta 1734 je gosposka (pravna zgodovina Metlike, str. 124) gledala na to, da je bila kvaliteta vina dobra, ter določila rok trgatve. Zato ni nič čudnega, če se je pred prvo svetovno vojno dobilo semiško vino v najboljših dunajskih restavracijah, medtem ko ga danes niti v Semiču ni.

Roka trgatve bi se morali strogo držati in kršitelje kaznovati, po drugi strani pa bi morali zaščititi lastninske pravice vinogradnikov. Zadnji čas bi bil, da bi ljudje prišli do spoznanja, da storiti isti prekršek, če greš v tuj vinograd, kot če bi segel v tuj žep. Kar je delavcu plača, to je kmetu pridelek. Če bi predlagano dosegli, bi lahko semiško vino spet dobilo veljavo, kakršno je imelo nekoč.

FRANC DERGANČ

GRŠIČEVA IZ RODIN JE SEDEMNAJSTIČ DALA KRI

Odločitev brez oklevanja

Preprosta ženska je postala krvodajalka v nenavadnih okoliščinah že med vojno

12. septembra se je na novomeški transfuzijski postaji javila kot prostovoljna krvodajalka Frančiška Gršič iz Rodin pri Črnomlju. Deželni dan je izkoristila za opravke v Novem mestu, in ker ve, da morajo na črnomaljskem področju do konca leta zbrati še 120 krvodajalcev, je kar sama šla v bolnišnico in se prijavila.

Lahko, da bo ravno lepo vreme, ko bi me kasneje iz Črnomlja poslali na oddajo krvi, kmalu pa bo trgatve. Danes si laže vzamem čas, zato sem šla, — je povedala.

Ali že dolgo sodelujete v krvodajalskih akcijah?

Prvič sem dala kri že med vojno. Bilo je za nekimi gmom v Maverlenu. Rekli so, da je prijubljeni komandant Stane Rozman ranjen in da zanj nujno potrebujejo kri. Tedaj sem se brez pomisleka odločila. Zavezali so mi oči, tako da nisem nič videla, bolelo pa me ni dosti. Danes je odvzem krvi čisto drugačen. Kasneje sem, tudi še med vojno, v Kanižarici še enkrat dala kri za ranjence.

Po vojni pa sem se za udeležbo v vseh krvodajalskih akcijah odločila leta 1957. Moj 9-letni sin je bil

v Ljubljani operiran. Imel je tumor v glavi. V bolnišnici so zanj potrebovali kri, vendar moja ni bila dobra. Iskala sem pomoč po Ljubljani, in dobila nekoga študenta, ki je bil pripravljen pomagati. Bila

Frančiška Gršič je letos dobila diplomlo za sodelovanje v krvodajalskih akcijah.

sem mu tako hvaležna, ker mi je rešil sina, da sem tedaj sklenila vedno sodelovati v krvodajalskih akcijah. Objubo držim. Danes sem že sedemnajstič dala kri.

V kakšnih razmerah živite?

Z eno besedo: v slabih! Imamo sicer 7 ha zemlje, a je od tega samo 82 arov sposobnih za obdelavo. Mož je bolan. Vedno bolj čuti posledice vojne. Odkar je bil operiran na črevesju, pa stalno boleha. Tudi sin do nedavnega ni bil zdrav. Zdaž bi šel rad v službo, pa je nikjer ne dobi. Vsi trije se mučimo na zemlji. Da bi lahko prehranili par volov, moramo dve uri in pol daleč voziti krmo. Doma še elektrike nimamo in tudi dovorna cesta v vas je zelo slaba. Nekaterim gre vse po maslu, jaz pa nisem rojena pod srečno zvezdo...

Ste za svojo poštovovalnost v krvodajalskih akcijah že dobili kakšno družbeno priznanje?

Letos so mi dali diplomo, — je rekla.

Cepprav Gršičeva mama še ne pomisli na to, da bi dajala kri zavoljo družbenih priznanj, pa je diplome vseeno vesela. In prav zares je nanjo lahko ponosna!

RA

NOVICE
črnomaljske komune

Da bi ga šment, dež preklicani!

Nedeljska zaključna turistična prireditev v Metliki zaradi slabega vremena ni povsem uspela — Nagrade za najlepše okrašene hiše v mestu so podelili, popoldne pa je bila v Domu partizana zabavna prireditev, na kateri sta pela Irena Kohont in Nino Robič

Letošnje leto je bilo v Metliki zelo plodno, kar zadeva turistično dejavnost. Podvojeni napor občinske skupščine in organizacij, zlasti pa turističnega društva, za ureditve mesta so med občani našli ugoden odziv. Ko so pred začetkom turistične sezone sklenili, da bo Metlika postala mesto cvetja, so se za akcijo ogreli vsi prebivalci mesta. K temu pa so jih spodbudile še razpisane nagrade. Razen tega, da so imele posamezne delovne organizacije, turistična društva in občina precej izdatkov za več sto oleandri, ki so jih poleti razmestili po vsem mestu, so zasebniki še posebej krasili okna in okolje hiš. Za konec vseh lepševalnih prizadevanj pa sta v nedeljo, 17. septembra, turistično dru-

štvo in gostinsko podjetje organizirala večjo turistično prireditev, ki bi se morala v celoti odvijati na Pungartu. Žal, zaradi dežja to ni bilo mogoče, tako so na prostem opravili le slovesnost ob podelitvi nagrad za najlepše okrašene hiše, medtem ko je bil zabavni del prireditve v Domu Partizana. Krmežljivo vreme pa ni preprečilo množici domačega prebivalstva udeležbe na prireditvi. Ob 10. uri se je na Pungartu zbralo veliko ljudi. Nastopila je domača godba na pihala, za njo pa so se zvrstili govori ravnatelja osnovne šole Ivana Zeleta in predsednika občinske skupščine Petra Vujčiča. V imenu turističnega društva je nato posameznikom razdelil nagrade, diplome in priznanja prof.

Jože Dular. Napovedano je bilo, da bosta pevca Irena Kohont in Nino Robič takoj nadaljevala program zabavnih melodij, vendar se je prireditev začela šele po kosilu, ker so morali medtem vse potrebno pripraviti v Domu Partizana. Gostinsko podjetje se je na prireditev dobro pripravilo. Računali so na številne goste od drugod, ki pa zaradi slabega vremena niso prišli, zato so gostinci tokrat spet povlekli kratko. Ne glede na nevšečnosti pa je zaključni praznik grozja in cvetja pokazal dobro voljo organizatorjev, in če prireditev ni uspela tako, kot smo pričakovali, je bil največ kriv dež. Škoda le, da na to možnost niso računali že od vsega začetka.

Nov lokal, namenjen turizmu

V soboto popoldne so odprli turistično pisarno

Ena izmed nalog, ki si jih je zadalo turistično društvo v Metliki, je bila ureditev na trgu so odprli lepo urejen lokal, turistično pisarno, ki je bila glede na nagel razvoj turizma že močno potrebna. Ceprav je poletna turistična sezona že mimo, računajo, da bo imela uslužbenka biroja tudi jeseni dovolj dela. Tedaj, ko v sodih zakipi novo vino, je Bela krajina še posebno privlačna pokrajina in jo izletniki radi obiskujejo. Ob otvoritvi lokala so se predstavniki turističnega društva toplo zahvalili za vso moralno in materialno podporo, ki so je bili deležni na občinski skupščini, še posebej pa so poudarili zasluge bivših in sedanjih predsednikov občinske skupščine Franca Vrvišarja in Petra Vujčiča, dalje podpredsednika Slavca Prevaljškega ter direktorja poslovne enote MERCATORJA tov. Kobeta.

Novi lokal je ob 11. uri popoldne svečano odprl predsednik občinske skupščine Peter Vujčič, za stranke pa so začeli uradovati v ponedeljek. Odslej bodo v turističnem biroju dajali vse osnovne informacije s področja turizma, organizirali bodo izlete, preskrbo gostov, prenočišča, izdajali lovne in ribolovne karte ter prodajali turistične spominke.

Lea Slančeva nenadoma odšla od nas

Stara komaj šestintrideset let je 14. septembra po hudi bolezni v Metliki umrla Lea Slanec, edina hčerka Jožeta Slanca, enega najstarejših komunistov v Beli Krajini. Ze kot otrok je morala prenašati vse tegobe, ki so zadele družino ilegalca. Vedno pa je bila svojemu očetu v pomoč in oporo. Leta 1942 je s starši zapustila dom in odšla v gozdove. Zima, mraz, sneg, vročina v dolgih pohodih, lakota in napori v otroških letih niso ostali brez posledic. Ko so pred leti Slančevi zgradili nov dom, se ga je Lea zelo veselila, toda njena sreča je bila kratka. Zadnje čase je vselej bolehalo ter vse česče iskala zdravniške pomoči. Zdaj je odšla za vedno. Vsi, ki smo jo poznali, jo bomo ohranili v spominu tako, kakršna je bila: odkrita in poštna, z globokim čutom za pravičnost in humane odnose med ljudmi. R. F.

Na Grabrovcu imajo nov most

Leto dni so se vaščani Grabrovca in okoliških naselij pritoževali zaradi podrtega mostu. Odkar je leseni most podrl neki tovarnjak, ki je pretežak peljal čezenj, so morali kmetje z vpregami voziti daleč naokrog. Prizadevanja vaščanov je letos podprla še občinska skupščina Metlika in tako so minulo soboto odprli betonski most, ki dovoljuje obremenitve do 15 ton.

Vaščani so za novi most sami prispevali okoli 1.200.000 starih dinarjev v denarju, materialu in delu, ostale stroške pa je krila občinska skupščina. Pri gradnji se je zelo izkazala gradbena skupina tovarne BETI, ki je v režiiji občinske skupščine opravila vsa dela v rekordnem času in z mnogo manjšimi stroški, kot so jih predvidevala gradbena podjetja. Vrednost novega mostu cenijo na okoli 5 milijonov Sdin.

Vlagajte pri DOLENJSKI BANKI IN HRANILNICI v Novem mestu ter pri njenih poslovnih enotah v Krškem, Metliki in Trebnjem!

RADOVIŠKA ČRNINA GRE VEDNO V DENAR

Še pet let bodo čakali na pridelek

Služba in kmetija sta dva vira dohodkov pri marsikateri hiši na Radovici — Vas vsestransko napreduje, vendar je obdržala še nekatere navade svojih prednikov — Še danes imajo »sosesko zidanico«

Gor, dol, naokoli se vije 6 km dolga pot od ocepca gorjanske asfaltne ceste do vasi Radovica, kjer so se ljudje do nedavnega preživljali samo s kmetijstvom. Že nekaj let pa skoro iz vsake hiše vsaj eden hodi v službo, bodisi v Metliko, na Šubor ali drugam. Tako imajo vaščani nekaj rednega zaslužka, popoldne pa vsi skupaj kmetujejo. Tudi pri Zlogarjevih je tako. Gospodar, 41-letni Jože, ima 5 ha zemlje, žena in hčerka pa delata v metliškem podjetju KOMET. Ko sva se on dan srečala sredi vasi, se mu je mudilo na njivo, zato ni nič kaj voljan za pogovor sedel na klop pred Slodnikovo hišo. Razgovoril se je šele tedaj, ko je beseda nanesla na radoviško črnino:

— Toča je naši vasi letos prizanesla, pridelek pa vsekakor ni dober, ker ga je vzela suša. Jaz sem se letos odločil za rigolanje vinogradov. Trta je bila marsikje stara še 70 let, zato se nas je v vasi kakih 20 gospodarjev domenilo za obnovo. Računamo, da pet let ne bo pridelka, potem pa bomo brali črnino, da bo vselej. — Ali vino lahko vsako leto spravite v denar? — Doslej sem ga še smeraj, kajti dobrega vina ni težko znovočiti. Lanskega sem prodal v Ljubljano, nekemu podjetju. Kupci imajo posebno radi našo črnino, toda kadar sklepamo kupčije, se dogovorimo tako, da morajo vzeti poleg rdečega še nekaj belega vina, sicer ne prodamo. Vseeno večina beline ostane doma in to sami spijemo. Je v vaših sodih ostalo še kaj lanske kapljice? — Nič. Že poleti sem si iz vaše kleti izposodil 50 litrov. Še dobro, da imamo to klet! Tu si vsak vinogradnik lahko izposodi dobro pijačo, jeseni pa mora vrniti za en liter 1,5 litra. Klet je last gasilskega društva, navada, da jo skupno uporabljamo, pa smo obdržali še od naših očetov in dedov. — Ali iz skupne kleti vsak sam toči? — Izgubili smo dva ključarja. Vsak ima svoj ključ, zidanica pa ima tako ključavnico, da eden brez drugega ne moreta noter. Kadar nam točita, morata biti zraven oba, tako da ni prigorov. Onadva vodita tudi evidenco, koliko je kdo vzel na posodo. Vaška zidanica pa je tudi prijetna shajališče. Na Radovici ni gostilne, zato se ob nedeljah popoldne zberemo pred skup-

Jože Zlogar s Radovice je pripovedoval o življenju v vasi in letošnji letini.

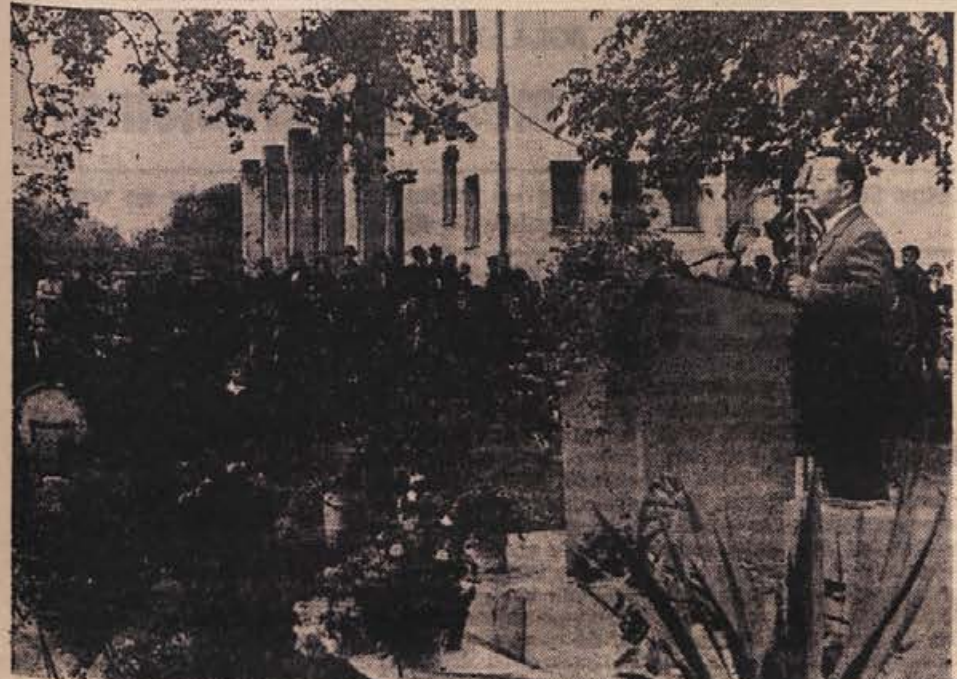
no zidanico, spijemo kak kezarček, nato pa »spolitiziramos«. To je pravzaprav naša edina razvedrilo. — Ali ste se vinogradniki še dopenili, po čem boste prodajali letošnji pridelek? — Za enkrat prodajamo vino na drobno po 400 Sdin liter, večje količine pa dajemo tudi po 300 Sdin. Če vas bodo jeseni kje spraševali za dobro vino, kar pošljite ga na Radovico. Še nobenemu ni bilo žal, da je pri nas kupiti!

Stroj so ji prinesli v hišo

Ivanka Žugelj iz Gradca 47 je pred kratkim dobila zastoj avtomatični šivalni stroj Mirna

napotila k soimenjakom na drugi konec vasi. Ocz čas je na moč začudena obstala, ko je ob prihodu domov spet zagledala neznanca v domači kuhinji. — Čestitam vam — so dejali. — Zadedli ste prvo nagrado tovarne šivalnih strojev Mirna. Pripeljali smo vam avtomatičen šivalni stroj za nagrado. — Presenečena sem obstala — je povedala tovarišica Ivanka — in kar nisem mogla verjeti, da je res, kar slišim. Pred mesecem dni sem kupila navaden šivalni stroj Mirna, garancijski list pa poslala tovarni, toda z malo upanja na nagrado. — Ali ste morda življla po poklicu?

— Delam v metliški tovarni KOMET kot čistilka nitk, šivati pa znam. In tudi mama zna. Stroj sem si želela zato, da bom lahko sama šivala za 8-mesečno hčerko Mirnico, ki vsak dan kaj potrebuje. — Ste že kdaj prej zadeli glavni dobiček? — Kot otrok sem nekoč dobila žogo, ko sem poslala križanko Pionirskemu listu, sicer pa se me je taka sreča ogibala. — Kaj boste z dvema šivalnima strojema? — Boljšega bom obdržala zase, navadnega pa namernam podariti sestri Milki, poročenici Hribar v Podbočju. Veliko uslug mi je naredila in zdaj je priložnost, da se ji oddolžim.

Z nedeljske slovesnosti na Pungartu — Prof. Jože Dular poziva nagrajence, naj pridejo na oder po diplome in priznanja (Foto: Ria Bačar)

Nagrajeni in pohvaljeni Metličani

V nedeljo so na Pungartu dobili nagrade, diplome in priznanja naslednji Metličani, ki so najlepše uredili okna in okolje svojih hiš. Prvo nagrado — pismo diplomu in po 25.000 S din sta dobili Marica Omerzel s Cankarjeve ceste 18, ter Angela Petric s CBE 73. Drugo nagrado — diplomu in po 15.000 S din — sta prejeli Minka Cernugelj, CBE 63, ter Marica Zupanič, Partizanski trg 3. Tretjo nagrado — diplomu ter 10.000 S din v gotovini so sprejele Karolina Pezdirc z Vinogradniške ceste, Regina Fir z Vinogradniške 15 in Alojzija Avguštin z Mestnega trga 4. Pismena priznanja pa je dobilo 33 meščanov: Martina Badovinac s Cankarjeve ceste 22; Stefka Barič s Partizanskega trga 15; Vida Barle s Trga svobode 2; Terezija Cižerman, Partizanski trg 11; Jožica Dular, Partizanski trg 9; Pavla Flajšman, Mestni trg 25; Hišni svet CBE 85; Hišni svet CBE 80; Hišni svet CBE 22; Pavla Hanzelj, Vinogradniška 27; Pavla Ivec, Breg revolucije 19; Barica Jakičević, CBE 39; Martina Jug, Mestni trg 24; Zvonka

Kavčič, Ulica na trg 3; Julka Koba, Vinogradniška 9; Marica Kočevar, Breg revolucije; Kolektiv biagovnice Metlika; Kolektiv hotela Bela krajina; Martina Kremesec, Stara cesta 9; Karolina Knapfelj, Mestni trg 5; Dragica Koželj, Vinogradniška 11; Ana Melek, Navratilova pot 17; Martina Okoren, CBE 61; Lov-

ro Ribič, Breg revolucije 20; Jože Stezinar, Vinogradniška 19; Alojzija Slobodnik, Partizanski trg 11; Vilma Širko, Mestni trg 17; Martina Stefančič, CBE 34; družine Tancig, Mestni trg 2; Jože Tomc, Trg svobode 4; Marija Vergot, Navratilova 29; Lojzka Vrtačič, CBE 17; Vinko Zvab, CBE 32.

IVANKA ŽUGELJ iz Gradca

Ko je šla pred kakim tednom Zugljeva Ivanka iz gradške trgovine proti domu, so jo ustavili neznanci z avtomobilom in vprašali za Zugljeve, še pomislila ni, da bi lahko njo iskali, zato jih je

Oglašuj se v DL!

metliški tednik

Poglejte na 5. stran današnje številke!

Industrija na prvem mestu

V strukturi celotnega gospodarstva novomeške občine, primerljano po ustvarjenem celotnem dohodku, zavzema prvo mesto industrija s 45,7 odst., kar je 0,7 odst. več kot lani v istem obdobju. Kmetijstvo predstavlja 7,5 odst. oziroma povečanje za 0,9 odst., gozdarstvo 3,6 oziroma zmanjšanje za 42 odst., gradbeništvo za 12,7 je povečalo svojo udeležbo za 1,4, promet s 5,5 je zmanjšal udeležbo za 0,1 odst., trgovina s 13,7 je zmanjšala udeležbo za 1 odst., gostinstvo za 2,0 je zmanjšalo za 0,1 odst., obrt s 5,1 odst. je ostala na laniški ravni, stanovanjsko-komunalna dejavnost pa je s 1,2 povečala svojo udeležbo za 0,2 odstotka.

Ponovitev v Žužemberku

Ker je slabo vreme ponajgajalo prireditvi na Loki, so žužemberški gasilci sklenili ponoviti vinsko trgatev še v nedeljo, 24. septembra. Začetek bo ob 14 uri. Za zabavo bo poskrbel priljubljeni Henčev trio, gasilci pa bodo izvedli mokre vaje.

Spomin na železniški komite še živi

Na lepi slavnosti ob 25-letnici organiziranega delovanja Komunistične partije med novomeškimi železničarji so nekdanji borci železničarske brigade NOV ugotovili, da spomin na to brigado tone v pozabo

»Kaj je delež štirinajste NOB — železničarske v narodnoosvobodilni borbi pozabljen? Kdaj se bo našlo pero, ki bo znalo prikazati delež te brigade? Hvala vsem štirim fantom, dekletom, ženam in možem, ki so v najtežjih časih naše zgodovine zavestno in predano, na kakršen koli način sodelovali z dolenskim železničarjem v borbi proti skupnemu sovražniku. Brez teh in takih sodelavcev naš boj ne bi bil uspešen. Zato še enkrat borbeni tovariški pozdrav in iskrena hvala!« je rekel Jože Zagorc.

Na Karlovcih pri Hmeljniku je bilo preteklo nedeljo partizansko slavo, posvečeno 25-letnici ustanovitve železničarskega komiteja KP Novo mesto. Pred hišo, v kateri je bil ustanovljen komite, je sbrane železničarje — borce, sodelavce in občane pozdravil Franc Hribernik, predsednik delavskega sveta Transportnega železničarskega podjetja Ljubljana. Pozdravil je narodnega heroja Jožeta Boršnarja, aktivnega sodelavca tedanjega komiteja, predstavnike družbeno-političnih organizacij ter vse, ki so prišli na to partizansko slavo.

Nato je spregovoril prvi sekretar komiteja Jože Zagorc — Dolski, ki je na kratko podaril prispevek železničarjem, ki so ga imeli v pripravi revolucionarnega odpora in kasneje v samem gibanju. Spomnil se je vseh železničarjev — borcev ter ostalih borcov železničarske brigade ter sodelavcev in jim na tem mestu izrekel zahvalo. Povalil jih je k sodelovanju za šbiranje spominov, da bi tudi ta brigada dobila končno svoj domičil.

V svojem govoru se je spomnil železničarjev borcev, ki so se v najtežjih trenutkih slovenske in jugoslovanske

Za 5 milijonov letovalo 373 otrok!

Na letovanje v prihodnjem letu in denar zanj je treba misliti že letos

V obmorskih in drugih krajih je letovalo letos 373 otrok iz novomeške občine. Za to je bilo porabljen nekaj manj kot 5 milijonov Sdin. Denar so dale delovne organizacije, Center za socialno delo, krajevne organizacije RK, občinski odbor RK, starši in drugi. V nabiralni akciji so dobili 3.198.000 Sdin. Pri tem delu je bil marljiv zlasti Vid Pintar, krajevni zdravnik v Dolenjskih Toplicah.

Občinski odbor RK v Novem mestu je na seji 8. septembra ugodno ocenil organizacijo letošnjega letovanja otrok tudi zato, ker so z dobredelno akcijo dobili toliko denarja, da so lahko poslali v počitniške domove 140 otrok več kot lani.

V razpravi so odborovi člani omenili podjetja, ki so za otroke svojih zaposlenih pokazala popolno razumevanje, s prispevki pa pomagala na letovanje tudi drugim otrokom. Ta podjetja so: NOVO-TEKS (500.000 Sdin), KRKA (okoli 500.000 Sdin), UPORI,

Sentjernej, (273.000 Sdin); 83 otrok NOVOLESOVIH delavcev pa je letovalo na Čehoslovaškem. Opozorili so, da bi tudi za letovanje v prihodnjem letu podobno zbirali denar, da pa bi morali na to misliti že letos. Predlagali so, naj bi podjetja že pred zaključnimi računi pogledala, če bo kaj denarja za letovanja. To bo občinskemu odboru RK velika pomoč, ko bo v prihodnjem letu spet delal načrt letovanj in račun, koliko otrok bo lahko razveselili za toliko in toliko denarja.

Občinski odbor RK je obravnaval tudi prošnje prebivalcev za pomoč v elementarnih nezgodah, hkrati pa ga je zaskrbelo, koliko časa bo še reševal take prošnje, ker je v skladu za elementarne nezgode čedalje manj denarja in čedalje manj upanja na dotok.

KRI, KI REŠUJE ŽIVLJENJA

Pretekli teden so darovali kri na novomeški transfuzijski postaji: Ivan Gorenc in Florjan Kuplenik, člana kolektiva INIS, Novo mesto; Drago Bučar, Mirko Ferbežar, Marjan Kmet, Slavko Kovačič in Peter Gimpelj, člani kolektiva Iskra, Novo mesto; Jože Surla iz cestnega podjetja Novo mesto; Alojz Sašek, član kolektiva splošne bolnice Novo mesto; Alojz Kristan, član kolektiva Novoteks, Novo mesto; Bograd Stanešič, Jože Čučnik, Anton Vidic, Ivana Kovač, Ivan Gorenc, Marjanca Bele, Jože Slak, Alojz Erbecnik, Jože Prešeren, Ludvik Bartolj, Alojz Kraševc, Ivan Ivanušič, Anton Makovec, Alojz Ponikvar, Stanke Luzar in Rudi Miklavčič, člani kolektiva Elektro, Novo mesto; Anton Miklavčič in Ivan Turk, člana kolektiva IMV Novo mesto; Viktor Senica in Albert Mervar, člana kolektiva Gorjanci, Novo mesto; Jože Zura, član kolektiva Dolenjka, Novo mesto; Franc Volf, član kolektiva Litostroj, Ljubljana; Mirko Volf, član kolektiva Novoles, Straža; Franc Pungertič, član kolektiva Dolenjski list, Novo mesto; Jože Bohte, Matija Rus, Stanke Medved, Marija Djukič, Vida Oberč, Dragica Pejanovič, Marta Mežnaršič in Dora Obrekar, člani kolektiva medobčinske zavarovalnice Novo mesto.

ŠKODO SO OCENILI NA 10,5 MILIJONA

Toča uničila kakih 100 ton jabolk v Šentjerneju

11. septembra popoldne je toča presenetila prebivalce Šmarja, Sel, Vrbovc, Brezovice, Brezij, Šentjerneja in drugih vasi v njegovi okolici, uničila sadovnjak kmetijske zadruge v Brezovici in hudo poškodovala vinograde in poljske pridelke. Občinska komisija si je v minulem tednu ogledala zemljišča, koder je toča najbolj bila. Škode še niso ocenili.

Najbolj je točo občutil sadovnjak kmetijske zadruge v Brezovici, kjer so letos pričakovali pridelok okoli 110 ton zelo kakovostnih jabolk. Ledena zrna so tako hudo ranila sadeže, da jih bodo lahko porabili le za predelavo. Lani je dal ta sadovnjak večji izkupiček kot vsa odkupljena jabolka v novomeški občini, letos pa bo imela kmetijska zadruga 10 do 10,5 milijona Sdin izgube. Jabolka sicer niso propadla, vendar je njihova

va vrednost zaradi toče za 75 odstotkov manjša.

Oškodovani prebivalci so povedali, da se je toča usula povsem nepričakovano, tako rekoč iz enega oblaka, ki se je prizibal nad Šentjernejsko dolino. Niso si mislili, da bi jim mogel navaden oblak tako prerešetati pridelke vinogradov in sadovnjakov. Ko pa gosta, dolgotrajna in kot fiziol debela ledena zrna le niso prerahala padati, so vedeli, da bo škoda večja od največje v zadnjih letih.

OSNOVNA ŠOLA »KATJA RUPENA«

Pod nenehnim metežem problemov

Letos 50 oddelkov s 1574 učenci — Dobra desetina učencev se vozi — V napoto je dijaška kuhinja — Kako je z vrtiljakom?

Pravkar pričeto novo šolsko leto novomeški osnovni šoli »Katja Rupena« ni prineslo omenbe vrednih sprememb, zlasti ne razveseljivih. Metež problemov je spet zasul šolo kot vsako leto.

Letos obiskuje novomeško osnovno 1.574 učencev. Razporejeni so v 50 oddelkih, pouk pa imajo spet eni dopoldne, drugi popoldne. 172 otrok se k pouku vozi iz Prečne, Karteljevega, Hudega in z Malega Slatnika. Šola nima zanje prostora, v katerem bi lahko čakali na avtobus in se učili. Tudi dodatne pomoči jim ne more dati, čeprav bi

jo učenci z največ slabimi ocenami hudo potrebovali. Mnogi so prepričani, da bi težave vozečih se učencev ublažili, če bi jim omogočili obiskovati pouk dopoldne. Tega pa ni mogoče napraviti, ker je v posameznih oddelkih premalo takih učencev, da bi jih dali v skupne razrede, vozijo pa se učenci od prvega do osmega razreda. Tega

problema šola ni mogla zadovoljivo rešiti niti s tako organizacijo pouka, da obiskujejo razredi pouk en teden dopoldne, en teden popoldne. Čeprav je spricho pomanjkanja prostorov taka organizacija pouka nujna, ljudje niso povsem zadovoljni.

Šola si prizadeva »izriniti« dijaško kuhinjo. Če se ji bo to posrečilo, bo pridobila prostor za vozeče se učence in mlečno kuhinjo. V mlečni kuhinji bi pripravljali tudi tople enolončnice. Letos se bodo malice podražile, ker kuhinja ne dobiva več mednarodne pomoči.

Letos poskuša šola s pomočjo prometnih organov razrešiti še en problem: urediti prehod učencev prek zelo prometne Ceste herojev. Nedavno je neki voznik pred šolo podrl dva učenca, na srečo hujših posledic ni bilo. Dogodek je spet opozoril šolo in prometne organe, da morajo čimprej začrtati prehode čez cesto. vzdolž ceste pa postaviti prometne znake.

Gostje in udeleženci partizanske slavlja v Karlovcih (Foto: S. Dokl)

DRAGO GREGORC

200 let DOLENJSKIH TOPLIC

Dolejnske Toplice za časa osvobodilne vojne

Po italijanski zasedbi je življenje v zdravilišču skoraj zamrlo, okupator pa si je na vse kriplje prizadeval, da bi vse postalo zopet normalno. Osvobodilna fronta je kmalu začela delovati tudi v Toplicah. V njih je bil že od jeseni 1941 sedež podokrožnega odbora OF; od poletja 1942 dalje so bili že po vseh okoliških vaseh organizirani terenski odbori OF kot tudi narodna zaščita. Prebivalstvo se je zavedalo, da vojne še ni konec, in je po veliki večini podpiralo partizanske borce. Spomladaj 1942 je tudi v Toplicah postajalo italijanski vojski vedno bolj vroče. Kljub posadki in karabinerjem je najprej prišlo do Italijanov silno zago-

netne zastrupitve vojaških muš. Vedno večja aktivnost partizanskih čet, ki so se zbirale zlasti v gozdovih Roga, je pripravila Italijane do tega, da so maja 1942 zapustili Toplice, nakar so 27. maja v vas vkorakali partizani. Toplice z okolico so postale osvobojeno ozemlje. Sicer se je italijanska posadka iz sosednje Straže večkrat vracala v Toplice, predvsem zato, da bi se vojski kopalci, vendar za trajno Toplice niso več zasedli.

Ob italijanski ofenzivi na Rog so Toplice doživele nekaj zelo hudih dni. Sovražniki so po Toplicah gospodarili kot Turki. Pienili so po hišah, ki so jih prebivalci v strahu za življenje zapustili, povsod pa so pobijali domačo perjad in praznili svinjake. Prebivalstvo Toplice in okoliških vasi je s stra-

hom gledalo, kako so odrasle moške (pa tudi žene so bile vmes) odganjali v zapore in internacijo. 16. avgusta so v Vavti vasi postrelili 16 fantov in mož iz Podhoste. Vendar tudi po ofenzivi Italijani niso več stalno ostali v Toplicah, in ko se je bližala italijanska kapitulacija, so Toplice postale važna postaja za vse, ki so iz Ljubljane in drugih krajev preko Novega mesta prihajali v partizane. Ves čas od poletja 1942 dalje pa so se v Toplicah dostikrat ustavljali partizanski bataljoni, ki so prihajali na kopanje v naše terme.

Po kapitulaciji Italije je bilo v Toplicah živahno kot še nikoli. Borci so prihajali od vseh strani; iz Ljubljane in drugih krajev je prihajalo zlasti veliko izobraženstva in kulturnih de-

V Žabji vasi zahtevajo avtobusno postajališče

Prebivalci Zabje vasi in Kodeljevega hriba zahtevajo, da bi jim uredili avtobusno postajališče, češ da je do sedanjih postaj predaleč. Komisija si je že ogledala primeren kraj, zaradi pomanjkanja denarja pa bodo to vprašanje urejevali v prihodnjem letu.

Izbira peči na olje

V novomeški prodajalni ELEKTROTEHNE imajo izbrano peči na olje. Kontaktovne oljne peči (7500 kal.) imajo bele in rjave barve. Fenix peči (7500 kal.) imajo oele in so primerne za v kuhinje. Italijanske peči Queen (10.000 kal.) so po 106.000 S din, oljno peč EMO 5 pa lahko dobi za 64.000 Sdin.

Prodajalna je dobro založena tudi z električnimi pečmi, kaloriferji, infra pečmi za kopalnice in električnimi radiatorji, ki se polnijo z vodo ali oljem.

Njena „slaščica“ je komunalna dejavnost

NOVOMEŠKA KRAJEVNA SKUPNOST SE JE DOBRO UVELJAVILA

Organizatorica, svetovalka, plačnica mnogih javnih in drugih del

Polletni načrt javnih del je novomeška krajevna skupnost uresničila presenetljivo dobro, zato ji ne more nihče očitati dremavosti ali nesposobnosti. Nasprotno, morali bi ji čestitati za številne uspehe na raznih področjih; tu pa bodi omenjeno, da so najbolj vidna komunalna dela, ki jih je krajevna skupnost ali sama plačala ali pa jih je organizirala in bila soplačnica.

Poročilo, ki ga je 13. septembra obravnavala v ugodno ocenil svet krajevne skupnosti, navaja, kaj je krajevna skupnost naredila, kje se je pojavljala, za kaj je skrbel, kaj organizirala ali si zamislila. Toda čeprav je obširno in precej podrobno, se zdi preskopo, ker vsebuje vse premalo podatkov o tem in onem. Zakaj v poročilu so omenjena le večja dela, večje akcije, večji objekti, medtem

ko o vrsti drobnih in navidezno nepomembnih delih sploh ne piše.

Krajevna skupnost je zajela predvsem štiri glavna področja: zdravstvo in socialno skrbstvo, šolstvo, prosveto in kulturo ter komunalno.

Vprašanja s področja zdravstva in socialnega skrbstva je razreševala posebna komisija pri svetu krajevne skupnosti. Dnevni red komisije so navadno izpolnile razprave o prošnjah občanov za pomoč, o čistoči v mestu in vaseh, o nastanitvi Ciganov in drugih vprašanjih.

Šolstvo je bilo obravnavano na vseh sejah sveta, osrednjo pozornost pa so člani vselej posvetili zbiranju prispevkov za novo šolo in predlogom, kje naj bi ta šola stala. Do zdaj se je v skladu za novo šolo nabralo okoli 36 milijonov S din, čeprav se še ni posrečilo dobiti samoprispevka od upokojencev in obljubljenih prispevkov od delovnih organizacij.

Na področju prosvete in

kulture se je krajevna skupnost pojavljala kot svetovalka, pomočnica, organizatorica, in če je bilo možno ob njenih skromnih sredstvih tudi soplačnica del in dejavnosti.

Komunalna dejavnost je bila neke vrste »slaščica« za krajevno skupnost, kar dokazuje tudi poročilo, ki je na ustreznem mestu precej izčrpano. Na tem področju je krajevna skupnost organizirala dela za nove vodovode (Cegelnica, Šmihel), spodbujala k obnovi kanalizacije (Cvelbarjeva in Kosova ulica), pomagala pri obnovi in asfaltiranju ulic in cest (Trdinova ulica, Društveni trg, Cvelbarjeva ulica itd.), dala denar za popravilo vaških poti, gramoz, dala popraviti škarpe in postaviti klopi v parkih, sodelovala pri urejanju mestnih parkirišč in uvedla čuvajsko službo. Pri neštetihih delih so z denarjem pomagali občani, katerih nesebični prispevek je prikazan tudi v velikem številu prostovoljnih delovnih ur.

Polletno poročilo seveda ne omenja dejavnosti od julija do septembra; če bi ga, bi bil tudi tale sestavek bolj izčrpan. Krajevna skupnost si prizadeva biti resnična samoupravna skupnost obča-

Postrvi tudi na novomeškem trgu

Leta 1964 so na Dvoru zgradili ribogojnico, v kateri zdaj gojijo 276.000 kalifornijskih postrvi šarenk. Letno vložijo okoli 150.000 ribjih mladici, ki jih dobijo iz ribogojnice Bukovlje pri Frankolovem. V prvem polletju so prodali 10.000 kg rib ali za 4,3 milijona S din, do konca leta pa jih bodo prodali za okoli 8,5 milijona S din. Postrvi prodajajo po vsej Sloveniji in tudi na Hrvaško. Po Dolenjski razvažajo ribe s svojim tovornjakom.

Za dosedanja dela so porabili 80 milijonov S din. Ker ima Ribogojstvo Krka izredno ugodno lego, bodo v prihodnjih letih zgradili še skladišča in nove ribnike, za kar bodo porabili 20 milijonov S din. Posojilo bi lahko dobili že lani, toda pogoji so bili zelo težki.

Od oktobra dalje bodo vsak ponedeljek in petek postrvi prodajali na drobno tudi na novomeški tržnici.

Živiljenjski stroški – osebni dohodki

Živiljenjski stroški v občini Novo mesto so se v primerjavi s preteklim letom povečali v celoti za 8,4 odst., oz. če primerjamo samo prvi polletji v letu 1966 in 1967, za 8,7 odst. Ker so se v istem času povečali povprečni osebni dohodki za 17 odst., lahko postavimo trditve o porastu živiljenjske ravni zaposlenih oz. njihovih družin.

Edini kovinar daleč naokoli

Ivan Hraštar, ključavničarski mojster iz Sušic, je pred pol leta odprl na Dvoru kovinarsko delavnico. To je edina delavnica te vrste od Soteske do Zagradca, zato ji dela ne manjka. Hraštar dela žlebove, kljuke, popravila kmetijsko orodje, je vodovodni instalater in opravlja druga kovinarska in ključavničarska dela.

Iz Žužemberka

POKOPALISCE bo lepo urejeno do dneva mrtvih. Krajevna skupnost je že zgradila orodjarjo pri mrtvašnici in vodnjak ter uredila sanitarije. Kmalu bodo preuredili še mrtvašnico, stezice pa posuli s peskom. Tako bo tudi na žužemberškem pokopališču zavladal red, ki ga doslej ni bilo, zlasti glede odlaganja plevela, suhih venov in druge navlake.
POTI NA CVIBELJ so urejene. Krajevna skupnost bo poskrbela tudi za ureditev okolja pri velikem spomeniku na Cvibelju. Počistili in uredili so poti k spomeniku, prihodnje leto pa je v načrtu zasaditev okolice spomenika z okrasnim drevjem. M. S.

Še o slavnosti seji v Dol. Toplicah

Na slavnostni seji sveta zdravilišča v Dolenjskih Toplicah, o kateri smo poročali v prejšnji številki, so dobili priznanje za požrtvovalno delo v zdravilišču člani kolektiva: šefinja kuhinje Marija Gimpelj, zidar Jože Janko, finančna knjigovodkinja Ana Kenda, glavna natakarica Marija Vohar, gospodar ekonomije Stane Novinec, glavna perica Pepca Senica, glavna sobarica Ana Perpar in vodja splošnega sektorja Karlo Oblak. Osemindvajset brezplačni penzion so dobili stalni gostje zdravilišča: Matija Wahter iz Novega mesta, iz Ljubljane pa: Brane Kovač, Josip Garzaroli in Ljudmila Erzin. Nekatera imena so bila zaradi naglice pri poročanju objavljena napačno, zato jih zdaj popravljamo. Prizadete prosimo, da nam oprostijo.

UREDNIŠTVO

Parkirne ure: da ali ne?

V Novem mestu so že pred meseci uvedli parkirne ure, se pravi, določili, koliko časa sme stati motorno vozilo na parkirišču. Na podlagi občinskega odloka so modre tablice z ustreznimi označbami postavili na Glavnem in Novem trgu in drugih krajih. Vozniki so to novost sprva spoštovali in se ravnali po predpisih, kasneje pa čedalje manj in naposled nič, saj jih za tak prekršek ni nihče kaznoval.

Povprašali smo, zakaj prekrškov nihče ne kaznuje. Odgovoril je inšpektor pri prometni milici v Novem mestu tov. Valentin Dobnikar:

»Znaki za omejitve parkirne časa so bili postavljene na podlagi občinskega odloka. Pričakovali smo, da bo občinska skupščina poskrbela tudi

za izvajanje odloka. Žal je bilo v ta namen malo narejenega, saj niti blokov za pobiranje mandatnih kazni do danes še ni. V zadnjem času se je povečalo sodelovanje milice s pristojnimi službami v občinski upravi in kaže, da bo poslej boljši red. Nočem reči, da so miličniki čakali samo na bloke in spodbude; spričo pomanjkanja miličnikov in obilice dela je bilo omenjen občinski odlok skoraj težko izvajati.»

Tov. Dobnikar je pripomnil, da je po njegovem prepričanju v Novem mestu že kar preveč raznih znakov za omejitve v prometu. Dodal je, da bi morda zadostovalo, če bi imeli parkirne ure le v sezoni, zunanje in zlasti pozimi, ko se promet na novomeških ulicah občutno zmanjša, pa bi jih lahko ukinitili.

V službo le s posredovanjem zavoda

Če bodo delovne organizacije upoštevale priporočilo, bodo odpravljene mnoge pomanjkljivosti pri zaposlovanju

Ker so se mnogi, ki so iskali delo neposredno v delovnih organizacijah, prej zaposlili kot tisti, ki so bili prijavljeni – nekateri tudi po več mesecev – pri zavodu za zaposlovanje, je skupščina skupnosti za zaposlovanje 12. septembra v Novem mestu priporočila delovnim organizacijam, naj dajo delo najprej tistim ljudem, ki jim jih bo poslal zavod. Na ta način bi prišli prej do kruha tisti, ki so najdlje brez dela.

Delovnim organizacijam so tudi priporočili, naj vse, ki iščejo delo mimo službe za zaposlovanje, napotijo na zavod, kateremu pa naj prav tako sporočijo, koliko delavcev nameravajo odpuščati. Na seji so poudarili, da so te organizacije dolžne poskrbeti, da bodo odpuščeni delavci dobili delo drugje. Pripomnili so, da zavod za zaposlovanje v Novem mestu nima denarja in ne more pomagati vsem, ki izgubijo delo.

Pri novomeškem zavodu je bilo v letošnjem prvem polletju prijavljeno skoraj dvakrat toliko brezposelnih kot lani v enakem obdobju. Brezposelnost se je tudi po letošnjem juniju povečevala, tako da je imel zavod v avgustu

65 odstotkov žensk. Na seji skupščine skupnosti za zaposlovanje so sicer sprejeli pomembno priporočilo glede nadaljnega zaposlovanja na Dolenjskem, izboljšanje pa lahko pričakujemo le, če delovne organizacije priporočila ne bodo vrgle v kos, kot se rado zgodi. Če pa, da brezposelnosti ne bomo zavezili le s priporočili, saj je problematika zaposlovanja zlasti v obdobju reforme take narave, da bi jo morali reševati v širšem obsegu in ne samo na poti zavod – podjetje.

Med prijavljenimi za zaposlitev je 52 odstotkov nekvalificiranih delavcev, starih do 26 let. Okoli 600 ljudi, ki čakajo na delo, sploh nima dohodkov za preživetje. Med prijavljenimi brezposelnimi

V Šmihelu ustregli vlakarjem

Pouk za vlakarje se začne pred sedmo in konča pred dvanajsto – Težave s telovadnico

Med 524 učenci osnovne šole v Šmihelu pri Novem mestu je 112 takih, ki se vozijo z vlakom. Zaradi njih se prične pouk že deset minut pred sedmo in se konča pred dvanajsto. Popoldne hodijo v šolo le višji razredi, medtem ko imajo nižji razredi pouk popoldne. Starši se s tako organizacijo pouka strinjajo.

Učitelji in predmetni učitelji so hudo zaposleni in

skoraj ne morejo dajati dodatne pomoči slabšim učencem. Učilnice so polne ves dan in tudi zaradi tega ne morejo organizirati dodatnega pouka. Šola je v precej hudi zagati, ker nima svoje telovadnice. Za uporabo prostora v dijaškem domu plačuje veliko odškodnino. Mnogi so prepričani, da bi z denarjem, ki ga daje za najete prostore, šola sčasoma zgradila svojo telovadnico.

delavci nastanili na Riglju, v Podhosti se je zbirali javni in znanstveni delavci itd. V okoliških vaseh so se nastanili razni oddelki upravne komisije, iz Novega mesta in od drugod pa so noč in dan vozili v roške gozdove obilen vojaški plen. Na topliškem trgu je bila 12. septembra 1943 ustanovljena Levstikova brigada. Dan kasneje so Novo mesto prvič bombardirali Nemci in še tisto noč se je začela iz Novega mesta seliti partizanska bolnišnica, ki se je nastanila v zdravilišču. Ko je bilo Novo mesto v začetku oktobra drugič bombardirano, se je bolnišnica preselila v Novi tabor pod Črmošnjicami.

Ves september in v dobri polovici oktobra je bilo v Toplicah več prireditev in partizanskih mitingov. Vedno pogosteje pa so tudi Toplice in okolico preletavala nemška letala, ki so večkrat obstreljevala posamezne kraje ali skupine ljudi. Ob vdoru Nemcev v Novo mesto 21. oktobra je v Toplice pribežalo veliko Novomeščanov, pa tu-

di v Toplicah se je začelo veliko izseljevanje, predvsem partizanskih skupin, skladišč itd. Ze naslednji dan so Nemci bombardirali Toplice, kar se je drugega dne spet ponovilo. 27. oktobra so Nemci vdrli v Toplice in nekaj dni so nemški vojski tudi s tanki prodirali skozi Toplice na Rog.

Po končani nemški ofenzivi so Toplice spet postale osvobojeno ozemlje. Sem so v letu 1944 nekajkrat vdrli domobranci in Nemci iz Novega mesta, vsled česar so Toplice večkrat močno trpele.

Hude dni so Toplice doživele že čisto na pragu svobode. Nemci in domobranci so se hoteli polastiti Roga, zato je na njem in okoli vasi pod njim prišlo do hudih bojov zlasti v drugi polovici aprila. V začetku maja pa se je sovražnik pod pritiskom jugoslovanske armade umaknil in 3. maja so bile Toplice dokončno svobodne.

Dolenjske Toplice po osvoboditvi

Po osvoboditvi je dolenjsko zdravilišče prešlo v državno last in je zdaj

pravo ljudsko kopalnišče ter zdravilišče, ki je namenjeno v prvi vrsti vsem delovnim ljudem, da si s kopanjem in z zdravilnimi termami pozdravijo različni revmatizem. Zdravilišče je odprto vse leto, pa tudi pozimi, saj ima centralno kurjavo z ustrežno toploto v vseh prostorih kopalniškega doma, tako da se pacientom ni treba bati prehlada.

Tudi za invalide je bila ponovno zgrajena moderna stavba, v kateri so se zdravili vse do zadnjih let...

V Dolenjskih Toplicah zdravijo predvsem revmatizem sklepov ter mišic vseh vrst, protin in čezmerno debelost, bolezn živčnega sistema, razna vnetja živcev, ženske bolezni, splošno oslabilost in druge bolezni oz. odstranijo posledice preostanih bolezni. V splošnem traja enkratno zdravljenje 21 dni rednega kopanja, zlasti pa priporočajo bolnikom, da kopanje ponovijo.

(Konec prihodnjé)

AVTOMAT Z ZVEČILNIMI kroglicami je MERCATORJEVA prodajalna na Glavnem trgu umaknila z ulice in ga namestila na enem izmed njenih pultov. Dokler je bil avtomat zunaj, so našli v njem vsega več kot 20-dinarskih kovancev. Sladokosci so avtomat večkrat pokvarili. V prodajalni pravijo, da sicer prodajo manj zvečilnih kroglic, odkar je avtomat notri, vendar se jim ni treba bati, da bi sladokosci izvabili sladke kroglice iz avtomata s čim drugim kot s kovanci.

O TEM, KJE NAJ STOJI nova šola, se bodo med drugim pogovarjali v prostorih železniške postaje jutri popoldne na seji bršlinske organizacije SZDL.

HISNI SVET V BLOKU 5c na Trdinovi ulici je sklenil urediti za nemarjeno okolico bloka in poravnati stare račune za elektriko, vodo in odvoz smeti. Stanovalci bodo morali kar globoko poseči v žep, v prihodnje pa bodo pristojbine v rokih plačevali, za kar bo poskrbelo novo izvoljeno vodstvo hišnega sveta.

NA MESTNIH NJIVAH so se pred kratkim nekateri stanovalci stolpiček skupno z mladino spet izkazali s prostovoljnimi deli, ki ga druge skoro ne poznajo več. Stanovanjsko podjetje je dostavi-

lo več kubikov peska, stanovalci pa so ga sami razvozili in razmetali po cestnici.

NOVI 35-STANOVANJSKI BLOK so začeli pred nedavnimi graditi v naselju Nad mlini. Investitor je SGP PIONIR Novo mesto, ki gradi novo veliko stanovanjsko stavbo deloma s predplačili kupcev posameznih stanovanj. Upamo lahko da bo hkrati z gradnjami stanovanj, ki so predvidene v naselju Nad mlini, dobilo to sicer lepo naselje svoje komunalne naprave, zlasti pa urejeno dovzno cesto, ki jo zdaj stanovalci zelo pogrešajo!

TRŽNICA je bila tudi v ponedeljek prav dobro založena. Melancane so prodajali po 200 Sdin kg, paradiznike po 160 Sdin, solato po 300 Sdin, kumare po 100 Sdin, papriko po 160 Sdin, čebulo po 200 Sdin, fižol po 300 Sdin. Jajca so stala v denar po 75 din, grozde po 300 Sdin, breskve po 300 Sdin in slive po 180 Sdin. Na nepokritelem črni tržnici, pod kostonji, pa je iz tedna v teden več stojnic s kofekcijo, pletenimi in okraski.

GIBANJE PREBIVALSTVA – rodilo se: Francka Stepec s Kurisce post 6 – Brigito, Milica Jankovin iz naselja Majde Silc 4 – deklico, Anica Udovič iz Trubar-

Nogometaši nič uspeha

Nedeljska nogometna srečanja niso bila uspešna za naše predstavnike. Nogometaši Novega mesta so bres večjega odpora podpisali predajo pred boljšimi ljubljancimi. Poraz 3:0 ne obeta nič dobrega, verjetno bo potrebno v bodoče vložiti več truda in poštrevnosti. — Belokranjci so bili poraženi v Sežani. Domači Tabor je zabeležil pomembno zmago, slasti po slabem začetku v prvem delu tekme.

Novo mesto - Ilirija (Ljubljana) 0:3

V prvenstvenem nogometni tekmi slovenske oonake lige je Ilirija iz Ljubljane pred 300 igralci v nedeljo v Novem mestu premagala domačo nogometnaše s rezultatom 3:0. Ilirija je v nedeljskem srečanju prikazala izredno igro ter je tehnično in taktično nadgrala domačine. Če hočejo Novomeščani ostati v ligi, bodo morali trenirati in igrati po taktičnih trenerjevih namislih.

V predigri so mladinci Novega mesta izgubili srečanje s sovratniki iz Ljubljane s rezultatom 2:1. J. M.

NK Brežice - Partizan (Krško) 1:3

Cepprav so brežiški nogometaši izgubili nekaj najboljših igralcev, včasno nadaljujejo s tekmovalnjem v celjski nogometni podzvezi. — V tretjem kolu so se pomerili doma s ekipo Partizana iz Krškega. Mlako igršče je onemogočalo lepo igro, vendar so domačini prej znašli in povedli s 1:0. To je bil tudi rezultat polčasa. V drugem polčasu pa so jih gostje nadigrali in zmagali s 3:1.

Senovo : Vojnik 3:2

Igršče Rudarja, gledalcev okoli 300, sodnik Romih iz Celja. Enajsterica Senovega je v nedeljo zaslušeno premagala goste iz Vojnika. Vojnik je še v drugi minuti dosegil gol in s tem presenetil domače igralce. Za tem zadetkom so Senovečani zaigrali hitreje in s večjim poletom, tako da je Bresoček izenačil še v 15. minuti. V 36. minuti je prodorni Gaser povisal na 2:1, nakar so Senovečani še močnejše napadali in Gaser je v 70. minuti dosegil še en gol. Po tretjem голу so Senovečani popustili in dovolili gostom, da so dosegli še en zadetek. Pri domačinih so bili najboljši Gaser, Bresoček in Šibila. J. KODELJA

Mirna : Medvode 5:3

Nogometaši Mirne, ki letos prvič teknujejo v ligi, so v nedeljo, 17. septembra, zaigrali zelo dobro in na blatnem in teškem terenu s izredno igro zaslušeno premagali moštvo Medvod. — jm

Tabor : Bela krajina 3:1

Nogometaši Bele krajine so na igršču Tabora v Sežani izgubili tekmo s ekipo Tabora s rezultatom 3:1 (0:1). Igralec Crnomeljja so v prvem polčasu kljub premoči domačinov povedli zaradi avtogola Bajliča. V drugem, zelo razburjivem polčasu Crnomaljec niso imeli sreče, saj žoga nikakor ni hotela v gol. Po izenačenju, ki ga je dosegel Trebec II,

Brežičanom čestitke!

V zadnjem kolu so rokometnaši Brežice osvojili ves izkupiček. Moški so doma s lahkoto premagali Pirančane, ki so tako našim predstavnikom oddali ves izkupiček. Prod tedni so jih namreč porazili tudi Ribničani. Dekleta so na tujem igršču pobrale obe točki Hrastničankam. Za nameček so jih premagale s 11 goli razlike. Ribničani so doma izgubili s bivšim zveznim ligašem Celjem. Hrabrost in borbenost nista mogla nadoknaditi izkušenj in tehnike boljših gostov. V ljubljanski oonaki rokometni ligi so Novomeščani krepko odpravili Krše. Ostala srečanja v tej ligi so se končala, kot smo pričakovali.

Novo mesto - Krize 16:9

V nedeljo sta se na rokometnem igršču na Loki v prvenstveni tekmi pomerili ekipi Novega mesta in Krize. Domači rokometnaši so igrali mnogo bolje in so dosegali zelo lepe zadetke. Pri domačih sta se izkazala vratar Perko, ki je obranil dva penala, in Lozar s šestimi zadetki.

Novo mesto: Perko, Globokar 1, Bele, Seničar, Jaklič 3, Jožef, Setina 2, Lozar 6, Gantar, Pelko 4.

Krize: Ahčič, Ješe 1, Jazbec P. 4, Jazbec J., Teran 1, Ferne 1, Ribnikar, Hladnik 1, Mail 1, Sitar.

Tekmo je pred 50 gledalci dobro vodil Mavrič iz Ljubljane. Naslednje tekmo bodo Novomeščani igrali v Sentvidu. Jap

Steklar - Brežice 5:16 (2:8)

Brežičanke so se v nedeljo v Hrastniku pomerile s novincom v republiški rokometni ligi. Gostje so bile tehnično in kondicijsko mnogo boljše. Ko ne bi igrale s možko žogo, bi bil rezultat lahko še mnogo višji. Za Brežice so igrale: Božičnik, Bužančič 6, Molan 2, Mišič 5, Engel 1, Slak, Kolar 1, Zorko in Stegenšek 1.

Krško : Hrastnik 22:13

V zelo lepi in razgibani tekmi so domači rokometnaši zaslušeno premagali dobre in borbene nasprotnice iz Hrastnika. Gostje, ki so imeli poškodovanega najboljšega igralca Kralja, so se uspešno upirali razigranim domačinom samo v prvem polčasu. Sodnik Simčič iz Brežice je tekmo odlično vodil. Krško je nastopilo v postavi: Levičar, Kovačič, Arh, Roman (2), Humar (1), Jelen (2), R. Iskra (9), Slamnik (4), Suic (4), Škobrnje in S. Iskra. S. I.

Ribnica : Celje 13:18

Na domačem igršču Ribničani niso mogli ukaniti odličnih gostov iz Celja, Celjani, ki so preteklo leto igrali v zvezni ligi, se niso dali presenetiti: domače so premagali s 19:13. Ribnica je nastopila v postavi: Kernšič, Vučemilovič, Mikulčin (1), A. Matejlić, Česarek (1), Joras, S. Kernšič, L. Ponikvar (7), F. Ponikvar (1), Bavdek (3) in Mikulčin (1).

Kaj pa tokrat?

V drugi slovenski odbojgarski ligi se bodo pomerili v nedeljo, 24. septembra: Kočevje z Rohinjem in Sentur s Trebnjem. V republiški moški rokometni ligi se bosta srečala »Drava« z Ribnico, Celje pa z Brežicami. V ženski rokometni ligi imajo Brežičanke v gosteh igrake Branika. V ljubljanski oonaki rokometni ligi so naslednja srečanja: Krmelj : Krško, Sentvid : Novo mesto in Hrastnik Grosuplje.

Najboljši odpotovali v Dubrovnik

V petek popoldne, 15. septembra, so odpotovali iz Krškega na zagrebško letališče trije plavalci Celuzorjara: Franc Čargo, Tone Bizjak in Ljubo Potočnik, s njimi pa je šel tudi trener Niko Zibert. Plavalci Celuzorjara so odšli na državno prvenstvo posameznikov v Dubrovnik. O njihovem nastopu bomo še poročali. v. n.

VODENICA

O vodenici govorimo takrat, kadar v tkiva priteka vlaga ali pa se tam nabira. Vzrok za to je, ker ni mogoče poskrbeti vlage nazaj v žile lasnice ali pa pronica iz lasnic preveč vode. Čimbolj je tkivo rahlo, lažje se tam nabere voda. Mlada tkiva so sploh bolj sočna, stara pa uvela. Saj pravijo nekateri, da je staranje nezmožnost tkiv, da bi ohranila vodo v sebi. Tako ima dojenček približno 75 odstotkov vode, starec pa le 50 odstotkov ali še manj.

Voda pa se seveda lahko nabira tudi v telesnih votlinah in ne samo v tkivih. Take votline so: medrebrje, osrčnik, trebušna votlina, votlina v glavi in druge manjše.

Vodenica je lahko splošna, po vsem telesu, ali pa le krajevna, zajame posamezen del telesa ali organ. Vsak vodenični del je otečen, nabrekli, napet, bleđ, tog, na pritisk se vda in se vdolbina, ko smo pritisk popustili, le počasi spet izgledi.

Vodenica, ki nastane, če je oslabiljeno srce, je splošna in v spodnjih delih telesa najbolj vidna. Zato opazimo pri srčnem bolniku najprej zatekanje nog, in sicer proti večeru, ko so mu čevlji kar tesni, včasih mu koža visie čez robove čevljev. Pozneje začno otekati gležnji in oteklina leze navzgor. Kmalu se začne nabirati voda tudi v trebušni votlini in drugih votlinah. Tak bolnik se mora strogo držati zdravniških navodil in jemati ustrezna zdravila ter uporabljati dietno prehrano.

Ce gre za vnetje ledvic, se pojavi vodenica prav tako po vsem telesu, vendar najprej opazimo nabrekle veke in tkivo okrog oči, ponavadi že zjutraj. Tudi pri tej bolezni je uboganje zdravnika, točna uporaba zdravil, neslane diete in čim manj tekočin nujna potreba.

Vodenica lahko nastane tudi zaradi stradanja, zaradi visoke starosti, pa tudi zaradi okvar ravnovesja žlez z notranjim izločenjem.

Krajevna vodenica zajame ohromel del telesa, nastane na mestu in v bližini mesta pika mrčesa, nastane zaradi preobčutljivostne reakcije telesa na določene snovi, vzrok je lahko vnetje, operacija in drugo.

Naj bo že vzrok splošne ali krajevne vodenice kakršen koli, potrebno je, da bolnik obišče zdravnika, ki bo edini lahko presodil, za kaj gre, in ustrezno ukrepal. Čakanje doma, češ saj bo že prešlo, ni umestno, ker je včasih zamujen čas za zdravljenje težko ujeti in so posledice resne. Dr. BOŽO OBLAK

ODBOJKA

Drugoligaši uspešni

Nedeljska odbojgarska srečanja so bila uspešna za naša drugoligaša Trebnje in Kočevje. Zabeležila sta pomembni zmagi. Nasprotno pa so odbojkarji Novega mesta podlegli odlični ekipi Ljubljane z rezultatom 3 : 0. Ekipi iz Trebnja in Kočevja nas razveseljuita z ugodnimi športnimi dosežki, za kar nas Novomeščani vsako nedeljo prikrajšajo.

Trebnje - Jelšane 3:2

Z disciplinirano in požrtvovalno igro na razmnoženem igršču so trebanjski odbojkarji v nedeljo pred sto domačimi gledalci premagali ekipo Jelšan, ki jim je bila že od nekdanj hud nasprotnik. Izid srečanja je bil 3:2 v korist Trebnjega (14:16, 15:10, 15:5, 9:15 in 15:7). Za domačine so tokrat nastopili: J. Pavlin, J. Mišmaš, I. Slak, J. Mrvar, D. Pandža in P. Štor. Vsi igralci so se začrneno borili; posebno navdušenje so pri gledalcih zbudili Jože Mišmaš z igro v polju, I. Slak, J. Pavlin ter P. Štor pa z igro na mreži.

Novo mesto - Ljubljana 0:3

V četrtki sta se na odbojgarskem igršču na Loki v prvenstveni tekmi slovenske odbojgarske lige pomerili ekipi Novega mesta in Ljubljane. Igra je bila nezanimiva, ker so domači odbojkarji igrali slabo. V tretjem setu bi domači lahko zmagali, saj so vodili s 7:0.

Postavi - Novo mesto: Potrč, Primo, Goleš, Šonc, Lapajne, Berger, Muren, Koprivnik.

Ljubljana: Struclj, Baggia, Marušič, Amon Breščak, Obrsnal, Jerdretič.

Tekmo je pred 30 gledalci vodil Romih iz Novega mesta. Jap

Kočevje : Bovec 3:1

V tretjem kolu druge slovenske odbojgarske lige so kočevski odbojkarji gostovali v Bovecu. Srečanje se je končalo v korist Kočevja z rezultatom 3:1 (14:16, 15:3, 15:9 in 15:5). Na tekmovalce so morali odpotovati že v so-

Neuspeh Dolenjcev v Kranju

Na kregijskem prvenstvu posameznikov Slovenije, ki je bilo 17. septembra v Kranju, so zastopniki Dolenjske nepričakovano dosegli slabše rezultate, saj se nihče izmed njih ni uvrstil na državno prvenstvo.

KK Luknja je v nedeljo gostoval v Karlovcu in izgubil z Grafičarjem s rezultatom 462 : 477.

Ta teden se je začelo prvenstvo Novega mesta v borbenih igrah. V prvi ligi je Luknja premagala Starih devet s rezultatom 435:340. jm

boto, ker bi tako dolga pot pred srečanjem igrance preveč utrudila. A. ARKO

KOŠARKA

Partizan Semič : Gimnazija Črnomelj 98:82

16. septembra je bila v Semiču košarkarska tekma med moštvi gimnazije iz Črnomolja in domačim Partizanom. Zmagalo je moštvo Semiča s rezultatom 98 : 82 (42 : 27). V prvem polčasu so bili domačini občutno boljše, v drugem polčasu pa sta bili obe ekipi zelo izenačeni. Pri Semičanih sta spet nastopila Kočever in Bukovec, ki sta veliko pripomogla k zmagi. Za Črnomoljsko gimnazijo so igrali: Šimonovič 3, Tkaličič 29, Kramarič, Glaser 32, Fortun 18; za Semiča Partizan pa: Malnaric 4, Bukovec 18, Kočever 18, Plut 45, Pavlakovič 6 in Handič 7. DUSAN PLUT

Ilirija : Kočevje 29:20

Mladinke in pionirji TVD Partizan iz Kočevja so se pridružili košarkarskemu občinskemu tekmovalju ljubljanske tekmovalne skupnosti. To srečanje je bilo obema moštvoma prvo resno tekmovalje. V nedeljo so pionirji igrali s pionirji Ilirije iz Ljubljane. V prvem polčasu je bila igra obeh ekip enakovredna; ob odmoru so imeli domačini celo štiri koše prednosti. V nadaljevanju igre niso vzdržali, tako da so srečanje izgubili s rezultatom 20 : 29 (17 : 13). Gostje so bili telesno močnejši, domačim igralcem pa je manjkalo tekmovalne spretnosti. A. ARKO

Strelci PIONIRJA prvi

V nedeljo je bilo v Novem mestu na strelšču na trzinici občinsko prvenstvo v streljanju z zračno puško. Tekmovalja se je udeležilo sedemnajst ekip, vsaka ekipa pa je bila sestavljena iz treh strelcev. Pohvaliti moramo strelsko društvo Vinka Paderšiča, ki je na tekmovalnje poslala šest ekip.

Vrstni red posameznikov: Remš (246 krogov od 300 možnih), Krka, Berlan Janex (243 — Pionir), Tomaž Možina (239 — V. Paderšič), Marjan Kos (239 — Pionir) itd.

Vrstni red ekip: Pionir I. 728 krogov (300 možnih), Pionir II. 688, Krka 654. Organizacija tekmovalja je bila dobra. Prihodnje nedelje bo na strelšču v Bršlino tekmovaljeje z malokalibrsko puško. Jap

ŠPORTNE NOVICE:

Prosveta najboljša tudi v atletiki

Na šestih delavskih športnih igrah v atletiki, ki so bile na Senovem, je nastopilo 150 tekmovalcev (7 moških in 2 ženski ekipi) iz krške občine. Končni vrstni red: Prosveta 8610 točk, rudnik Senovo 8303, Agrokombinat 7354, Celuloza 7127, Elektranra 6702, Kovinarska 5114 in občinska skupščina 4796 točk. R. K.

Zdravko Slak drugi v državi

Državnega prvenstva za mlajše mladince v atletiki, ki je bilo v soboto in nedeljo v Novi Gorici, se je udeležil tudi Novomeščan Zdravko Slak, član AK Novo mesto. Slak je na tem pomembnem tekmovalju zabeležil lep uspeh, ko je v troskoku preskočil 13,18 m. Manj uspešen je bil na višini, kjer je preskočil samo 175 cm in zasedel četrto mesto. Vsi trije skakalci pred njim so preskočili 178 cm. Jap

Penko zmagovalec

Brzoturnirja za september, ki je bil odigran v novih prostorih šahovskega kluba na Dilančevu 1, se je udeležilo dvanajst igralcev. Zmagal je mojstrski kandidat Igor Penko. Vrstni red: Penko 9,5, Škerj 9, Stokanovič 7, Pček 7, Adamič 7, Avsec 7, Ščap 6, Vene 5,5, Hrovatič 5, Poredoš 2, Cujnik 1, Kristan 0.

V petek, 21. septembra, bo v novih prostorih šahovskega društva turnir brezkatégorikov. Jap

ODGOVARJA FRANC MOLJK, PREDSEDNIK OBČINSKE ZVEZE ZA TELESNO KULTURO OBČINE ČRNOMELJ

Pomagajmo, dokler je še čas!

Ocenite na kratko trenutno stanje v telesni vzgoji v vaši občini: kvaliteto športa, problem kadrov, kako je s objekti, kako dosegate morebitno množičnost v telesni vzgoji itd. Občinska zveza za telesno kulturo Črnomelj si je prizadevala, da bi telesnovzgojna dejavnost čimbolj zaživela, zavedajoč se, da je naša belokranjska mladina zelo nadarjena in sposobna doseči velike uspehe. To so dokazali že v predvojnih časih motoristi, boksarji, smučarji, atleti, orodni telovadniki, kakor tudi povojne generacije v atletiki, rokometu, saj so osvojile celo republiška, državna in balkanska prvenstva.

ObZTK si je prizadevala ustvariti čim boljše materiale in kadrovske pogoje ter organizacijske oblike dela v vseh panogah telesne kulture. Zato je ObZTK organizirala vrsto tekmovalj, nastopov, pohodov, štafet, izletov in občinskem merilu, kvalitetnim ekipam in posameznikom je omogočila nastope na okrajnih, republiških in zveznih tekmovaljih. Namen teh nastopov in tekmovalj je bil pritegniti večje število nastopajočih, predvsem pa mladine, v naše organizacije, kajti slasti na mladega človeka je potrebno, da tekmuje ter mari svojo moč, spretnost, izurjenost, brzino in odličnost.

PREGLJEDE DEJAVNOSTI DRUŠTEV IN OSNOVNIH ORGANIZACIJ

Leta 1963 je bilo zajetih v 12 organizacijah 1496 članov.

Ce pa pogledamo stanje v letu 1967, dobimo tole sliko: Partizan Semič - 60 članov, Partizan Črnomelj samo vodstvo, SD Črnomelj - 60 članov (rokomet, šah), NK Bela krajina 40 članov, Strelska družina 300 članov. S telesno kulturo po organizacijah se

ukvarja še okoli 500 članov. Mnogo ugodnejšo sliko pa kaže udeležba v delavskih športnih igrah, ki jih organizira občinska sindikalni svet s strokovno pomočjo članov ObZTK. Glede na že rečeno je običajno na občini občine dve društvi Partizan, a še ti dve se borita z materialnimi, finančnimi in kadrovskega problema. TVD Partizan Semič ima sicer urejen telovadni dom in telovadišče na prostem, ni pa dovolj telovadnega orodja, še manj pa strokovnega kadra in finančnih sredstev za vzdrževanje objektov in izvajanje osnovnega programa. Kljub težavam društvo vsako leto redno prireja društveni nastop ter prebivalcem Semiča nudi vsaj en dan prijetnega razvedrila na prostem. TVD Partizan Črnomelj je brez doma in telovadnice, to pa je glavno, kar ovira delo v društvu.

Nogometni klub Bela krajina je v zadnjih letih dosegel lepe uspehe kljub finančnim in kadrovskega težavam.

Po številu članstva je najmočnejše zastopan strelski šport, ker ne potrebuje mnogo sredstev. Strelske družine teknujejo ob vseh praznikih. SD Črnomelj vključuje šah, atletiko, rokomet. Delo v društvu je zaradi pomanjkanja kadrov zelo zaskrbiljujoče.

Kakor sem omenil, so delavske športne igre že dobile svoje mesto, to pa zato, ker tekmovalje financirajo delovni kolektivci. V letih 1964, 1965, 1966 in 1967 je bilo vključenih in je tekmovalo nad 1000 tek-

morcev in tekmovalk v naslednjih panogah: nogometu, odbojki, streljanju, smučanju, košarskeju, namiznem tenisu in šahu.

Kaj bi bilo treba narediti, da se stanje telesne vzgoje v občini izboljša?

Za organizacijo in izvajanje programa telesne vzgoje na šolah imamo kadre na gimnaziji in osnovni šoli Črnomelj. Na teh šolah so zaposleni en profesor ter dva učitelja za telesno vzgojo. To je hkrati ves strokovni kader za telesno vzgojo v šolah. Problem strokovnega kadra v drugih organizacijah je še bolj pereč. Najbolj nas tare nerešeno vprašanje in občinski zvez; če bi imeli pri ObZTK strokovno poklicno moč za organiziranje celotnega dela, za občinska tekmovalja in za različne tečajne za izobraževanje kadrov, bi telesa kultura v naši občini še hitreje zaživela. Zato bo nujno treba zagotoviti (dokler je še čas) potrebna sredstva in dobiti ustrezno pomoč. Belokranjska mladina si želi predvsem robirih vodnikov, ki bi organizirali tekmovalja in občinskem merilu v okviru ligiških tekmovalj med delovnimi kolektivci.

Zanima nas, koliko finančnih sredstev ste dobili oz. namenili telesni vzgoji? Ali ste se morda odločili za prioriteto določenih športnih panog?

Letos je imela ObZTK Črnomelj na voljo za vso dejavnost 900.000 Sdin, lani pa 2 milijona Sdin. Stevilka sama pove, kaj lahko pričakujemo v telesnovzgojni dejavnosti. S temi sredstvi financiramo tekmovalni šport. Prioritetne liste športnih panog nimamo. Letos podpiramo predvsem NK Bela krajina, ker je samo nogomet zares kvaliteten in sodeluje v oonaki slovenski ligi. V ObZTK in v organizacijah nimamo nobenega plačanega trenerja.

RIBNICA:

Ustanovili so klub OZN

»Mladinski komite naj bi bil samo idejno jedro mladine, ki bi ji pomagal z nasveti in denarjem, če je potrebno. Privedite in druge delovne akcije pa naj bi krajevni aktiv organizirali sami,« je povedal Miro Fegic, sekretar mladinskega komiteja v Ribnici. »Seveda, če kake prireditve ne bi mogli pripraviti samo en aktiv, bi moral komite pritegniti k sodelovanju tudi mladince iz drugih krajev. Sodelovanje med krajevnimi aktivisti je v naši občini slabo, posebno med počitnicami. Tudi povezava med komitejem in aktivisti ni najboljša, čeprav so predsedniki aktivov tudi člani komiteja. Pred nedavnim smo združili terenske in mladinske aktivne v podjetjih, tako da je zdaj samo 6 aktivov po vaseh in trije v šolah. Med njimi je najbolj delaven aktiv v Grčaricah. Mladinci v tej vasi organizirajo za vsak praznik proslavo; priredili so tudi veselico in si tako sami priskrbeli denar.

Letos mladinski komite ni organiziral kake večje prireditve. V sodelovanju z garnizijo smo v Loškem potoku, Sodražici in Ribnici priredili koncerte resne in zabavne glasbe, ki so bili zelo dobro obiskani. Take koncerte bomo organizirali tudi v jeseni; verjetno bomo gostovali tudi v sosednjih občinah (Cerkljici). Razen tega mladinci sodelujejo tudi v jamarskem, ribiškem in taborniškem društvu ter pri TVD Partizan. Aktiv v Dolenji vasi je priredil tudi nogometni turnir, ki se ga je udeležilo več klubov.

V Ribnici včasih mladinci niso imeli kje plesati, zdaj pa je vsako soboto zvečer ples v Domu JLA. V nedeljo dopoldne in popoldne pa na ploščadi v gradu. Upamo, da bomo plesne lahko organizirali tudi pozimi.

Mladinski komite je že spomladi začel med mladinci zbirati prijave za članstvo v mladinskem klubu OZN, ki smo ga ustanovili julija. Klub ima svoje prostore, v katerih se mladinci radi zbirajo. Namen tega novega mladinskega centra v Ribnici ni samo politično delo, ampak tudi kulturno-zabavno. Zato upravičeno upamo, da bo v bodoče v Ribnici več tovrstnih prireditev.

Komite namerava oktobra ali novembra prirediti tudi seminar za vodstva terenskih aktivov. Udeleženci bodo poslušali predavanja o samo-

upravljanju, gospodarstvu, notranji politiki in drugem.

Poudaril bi, da je mladina v naši občini precej zapostavljena, ter da ni nobenega sodelovanja z drugimi organizacijami. Posebno v podjetjih je marsikaj slišati: »Kaj boste vi, mladi, ki nič ne veste!«

Nakup desk za oder

Za uprizoritev Mlinarjevega Janeza na sevniskem gradu je občinski svete zveze kulturno prosvetnih organizacij kupil deske pri KOPITARNI Sevnica v skupni vrednosti 500.000 Sdin. Pomoč so jim prvotno obljubili gasilci in krajevna organizacija ZB. Slednja je še vedno pripravljena prispevati 100.000 Sdin. Kljub temu občinski svet ne bo mogel prevzeti nase breme celotnega nakupa. Na pobudo krajevne organizacije ZB so se odločili, da bodo zbrali prispevke pri delovnih organizacijah v občini. Oder je na gradu nujno potreben, saj bo omogočil še več podobnih kulturnih prireditev na prostem.

Kuharske bukvice

PREŽGANA JUHA

Napravi temno rumeno prežganje in nekaj žlic moke. Zalij z mrzlo vodo, da se ne napravijo cmoki, in potem zlij to gosto zaprčko v slan krop, v katerem se je kuhala žlica kurkume. Ko juha dobro prevre, izlij vanjo še eno ali dve dobro stepeni jajci.

Na juho devamo navadno prepečen, na kocke zrezan kruh ali zrezane in prepečene zemlje.

GOBOVA JUHA

Namoči na vsako osebo za otroško pest suhih gob. Prvo vodo odlij.

Ko so gobe kuhane, jih sesekaj bolj na drobno. Npravi v kozici prežganje, ki ga zaliješ z gobovo juho, in vse skupaj zmešaj. V prežganje deni drobno sesekljane čebule in peteršilja. Osoli, popopraj in okisaj. Prideni še na drobne kocke zrezanega krompirja, nastrganega krompirja in malo paradiznika.

Juha se dela tudi iz svežih gob.

ZELENJAVNA JUHA

Zreži na drobne koščke ali kocke: peteršilj, korenje, zeleno, zelje, čebulo, karfijolo, grah (vsakemu letnemu času primerno zelenjavo) in deni na razbeljeno mast ali olje. Premešaj večkrat, da se ne prime. Zapraši potem z moko in pusti zarumeneti. Ko je zelenjava mehka, prideni nekaj pesti riža ali dobro poparjenega in izpranega ričeta ter zalij s slanim kropom. Ko se riž zmehča, je juha kuhana.

Na to juho lahko devaš opečen, na kocke zrezan kruh ali zemlje.

Še o mladinskem plesu v Kočevju

Tovariš urednik!

V sestavku, ki je izšel v DL 14. septembra pod naslovom »Kočevje: mladinski plesi da ali ne«, ni popolna moja izjava, ki sem jo dal piscu sestavka, zato jo sedaj dopolnjujem.

Ne bi hotel zagovarjati, zakaj ni plesov v domu telesne kulture, saj so mladi sami dovolj jasno povedali, da imajo mladinsko organizacijo samo na papirju in da niti ne vedo, kdo je njen predsednik. Nam starim očitajo, da nismo sodelovali z mladino. Žal je to že precej oguljena fraza, izrečena v sil, ko ni drugih prepričljivejših izgovorov. Se kako želimo sodelovati z mladino? Ali delo pri TVD Partizan in drugih športnih društvih ni delo z mladino, ki ga vodimo sami starejši? Pa šahisti, planinci, taborniki, streliči in druge dejavnosti, h kateri si tako želimo pritegniti mlade ljudi? V teh društvih je zajeta večina mladine razen »profesionalnega mladinstva«, za katerega pa mladi sami trdijo, da ne vedo, če še obstaja in kdo je predsednik.

Mimi Orel, ki je izjavila piscu sestavka, kot je bilo objavljeno, je bila osebno pri predsedniku občine, kjer smo se dogovorili, da bomo obnovili ples v domu, brž ko bo ustanovljen mladinski klub. Pisci sestavka je izjavila, češ da govori, da bodo klub ustanovili, o tem pa ne ve

nič bolj natančnega. Res smo se dogovorili, da bo klub ustanovljen, toda zakaj ga še ni in zakaj ni plesov, verjetno sama najbolje ve, saj se najbolj živo zanima za uvedbo mladinskih plesov v Kočevju.

Na koncu naj pristavim še to: mladina naj se zabava, če meni, da je svoje probleme in naloge za bodoče življenje uredila s tako zavzetostjo, kot jo kaže za ples. Ne nasprotujem temu, če mladina pleše v domu, vendar morajo imeti take prireditve določeno obliko in dostojnost. Ni spora med mladino, ki se želi zabavati, in nami stariji, ki menimo, (kot sklepa dopisnik), da je prav samo tisto, kar mislimo mi starejši. Da ne bo ugibanja, naj še enkrat ponovim. Pri plesih se nisem nikdar vtikal v to, kako je kdo oblečen, ostrizen ali lasat. Nisem se zanimal za to, če plešejo dekleta boste ob histeričnem cviljenju; nisem pa dopuščal, da bi v dom prihajali vinjeni mladinci, da bi plesali v popolni temi, da bi razbijali steklenice ali metalne petarde med plesalce. Samo enkrat sem prekinil ples, ker sem opazil, da lomijo v sanitarijah vodovodno napeljavo. Teh izgovorov pa je bilo še več.

Vse to je pripomoglo, da so bili plesi ukinjeni, ker ni bilo organizatorjev, ki bi skrbeli za red, saj je res nesmiselno, da bi bili mi zmotljivi starci čuvarji reda in dostojnosti na mladinskih plesih. Vedno sem bil za to, da prirejajo ples v domu, toda nasprotno sem točenju alkoholnih pijač in se zavzemal za oliko, ki jo spoštujemo po vsem svetu mladi in stari.

ANDREJ ARKO
upravnik doma telesne kulture v Kočevju

Zimski oddih za kmete

Zagrebsko turistično podjetje »Generalturista« bo pripravilo v zimi prvič zdravniško in klimatsko zdravljenje za kmete. Prek kmetijskih zadrug in drugih organizacij bo agencija »Generalturista« skrbelo za prevoz in nastanitev kmetov, ki se bodo za to odločili, v vseh klimatskih in zdraviliških krajih naše države. Računajo, da bo dnevna oskrba skupaj s stroški zdravniškega pregleda znašala 2400 Sdin.

(Po Kmečkem glasu)

NA CESTI NISI SAM

Zavore so glasno zacvilile

Skozi lep sončni popoldan vhlacame z zmernimi osemdesetimi kilometri proti Kočevju. Malo pred gostilno v Stari cerkvi zagledam svetlo zelenega fička, ki je pripeljal s straniške ceste, se pred asfaltom ustavil, kot bi pregletoval, če je cesta prosta. Rahllo zmanjšam hitrost, tedaj pa, ko sem bil le še nekaj korakov od križišča, zapelje fič na cesto, proti Kočevju. Zavore so silovito zacvilile, pločevino pod menoj je pričelo srdito zanašati sem in tja in okrog dva metra za fičom je obstala. Voznik v fiču je ob cviljenju preseščeno pogledal, nato pa počasi odkolovratil, ne da bi se zmenil za skorajšen karambol...

V mislih sem se zahvalil urnim nogam in dobrim zavoram ter z grozo pomislil, kaj bi bilo, če bi bila cesta mokra, če bi deževalo!

Je voznik v fiču LJ-583-99 pomislil na to? Je pozabil, da bi za podobno napako na izpitu krepko padel? Je pozabil, da se mora

prepričati, če je cesta prosta, preden zapelje nanjo? Težko, saj bi se sicer na cesti ne obnašal tako vsem prepisom in človeški vesti navkljub!

Mnogokrat škripljejo zavore, predvsem po zaslugi cestnih objestnežev. Posledice so višne na mnogih mestih po naših cestah, ki jih sicer imenujemo »srne točke«. Popolnoma se strinjam s člankom v prejšnji številki DL, da so mnoge cestne nesreče pravzaprav umori.

Vse prej kot kavalirsko se na cestah obnašajo tudi poklicni šoferji. Hitrost avtoбусov je sicer uradno omejena, celo na 50 km na uro, če potniki stoje, toda še vedno vozijo nabito polni avtoбусi krepko nad 50, 60 ali še več kilometrov. Kot v posmeh vsem prepisom in zakonom.

Mnogi vozniki se na cesti obnašajo res čudno, kot na domačem dvorišču; mislijo, da je vsa cesta njihova, in pozabljajo, da se igrajo z življenji.

F. GRIVEC

Zakaj tako?

Doklej še udor pri Dolenjskih Toplicah?

Manj kot 200 metrov pred Dolenjskimi Toplicami (če pridemo v ta kraj iz Vavte vasi) se je pred dobrimi sedmimi meseci odkrutil del asfaltnega cestišča z nasipom vred in zgrmel proti Sušici. Udarno mesto so obdali in »zavarovali« z opozorilnimi prometnimi znaki, to pa je tudi vse, kar so od zime do jeseni naredili.

Med tem časom je v Dolenjskih Toplicah že minila letošnja turistična sezona in si lahko mislimo, kaj so številni domači in tuji obiskovalci govorili, ko so se na lastne oči lahko prepričali, kako »hitro« v novomeški občini popravljamo ceste. Zaradi udora je cesta tako zelo na, da se dve vozili ne moreta srečati, kar zelo ovira promet. V letošnjem mednarodnem letu turizma vozi na dan po 1.500, oz nedeljah in praznikih (morda v septembru kaj manj) pa celo po 3.000 motornih vozil. Nevarnost je nenehno prežala na voznike!

Nedvomno pa so bili in so najbolj ogorčeni Topličani, ki imajo to napako — brččas po malomarnosti novomeškega cestnega podjetja — pred nosom že osmi mesec. Mnogi pravijo, da je to škandal za dolenjski turizem, še bolj za turizem Dolenjskih Toplic. Opozarjajo, da lahko zgrmi v prepred še druga polovica cestišča na istem mestu, to pa bi pomenilo, da bi bile Dolenjske Toplice odrezane od sveta.

Skrajni čas je, da pristojni in odgovorni napako odpravijo in dajo Dolenjskim Toplicam cesto, po kateri bodo avtomobili in druga motorna vozila varno vozili.

Za 1,123 milijona dolarjev večji izvoz

Do konca julija je novomeška industrija izvozila za 2.710.806 dolarjev izdelkov, enakem razdobju 1966 pa za 1.587.427 dolarjev izdelkov. V juliju letos je bilo prodanih na tuja tržišča za 299 tisoč dolarjev vrednosti. Pretežni del izvoza je stvarjen na tržiščih s trdo valuto. Kot vse kaže, bo letni plan izvoza v vrednosti 3.731.000 dolarjev dosežen.

Dr. ŽELJKO ŠRIBAR:

Nosečnost

Nadaljnja naloga staršev pa je, da tudi starejšim otrokom še naprej nudijo materinsko in očetovsko ljubezen, ki jo otrok potrebuje tja do pubertete ali še dlje.

Poseben dogodek za bodočo mater v razvoju nosečnosti so prvi otrokovi gibi, ki jih začuti prvorodka na polovici nosečnosti, mnogorodke pa že nekako 2 tedna prej. Tedaj postane nosečnica še bolj pozorna na plod, varuje se vseh nezdov, da bi pred njimi obvarovala svoje dete. Proti koncu nosečnosti kaže žena navzven neko umirjenost, umirjena pa mora biti tudi takrat, ko začuti, da se bliža porod. Marsikatere se še preveč boje porodnih popadkov, ker so bile neupoučeno zastrašene. Po porodu žene povedo, da so pričakovale vse huje, kot pa so prestale.

Bodoča mati mora tako kot za umirjeno duševno življenje skrbeti tudi za telesno umirje-

nost. Delo (duševno ali telesno) naj ji poteka lagodno, enakomerno in brez naglice. Opravila v naglici utrujajo in ženo razburjajo. Lahko delo, če je pravilno razdeljeno čez ves dan (to je v službi in doma), pa nosečnico krepi in jo poživlja. Težko delo je škodljivo, prav tako tudi lenarjenje.

Nosečnico zelo utruja dolgo trajajoča nespremenjena drža, pri kateri so nekatere mišice v stalni napetosti (na primer pri dolgotrajnem sedenju ali če dolgo časa stoji pri delu). Pri dolgotrajnem stanju se v nogah in spodnjem delu telesa nabere več krvi, žile postanejo ohlapne in se rade pojavijo krčne žile. Krčne žile so dedne, torej jih ne povzročata nosečnost, pač pa jih poslabša. Prav tako jih nekoliko poslabša vsaka naslednja nosečnost. Priporočljivi so krajši sprehodi in povijanje nog z elastičnim povojem ali nošenje posebnih elastičnih nogavic. Uspeh pa

(4)

doseže žena le tedaj, če si povije ali obleče noge takoj zjutraj, ko vstane, sicer noge kasneje nabrekne. Ponoči morajo biti noge proste, nepovite; bolj je, da so malo dvignjene (pod noge položimo blazino). V času nosečnosti ne pripravljamo niti injekcij ne operacij za odstranjevanje žil. Tudi porodnica s krčnimi žilami naj začne čimprej razgibavati noge s tem, da vstane. Poležavanje škoduje in povzroča vnetje krčnih žil.

Pripomniti moram, da tudi žene, ki niso nikoli rodile, dobe krčne žile, če imajo za to dedno osnovo. Vzporoden pojav z nabiranjem večje količine krvi v nogah (pri dolgotrajni stoji) je zato slabša prekrvavitev možgan in posledica tega so slabosti, kratkotrajna onesveščanja. Težave takoj minejo, če se žena uleže. Nosečnica naj prebiva tudi v dovolj zračnih in čistih prostorih. To velja zlasti za spalnice, saj potrebuje noseča žena dovolj krepkega spanja. Varuje naj se prepiha, ker ji škoduje.

V nosečnosti je prepovedano:

- 1. delo pri strojih, kjer se telo stresa;
- 2. dviganje težkih bremen;
- 3. nočno in nadurno delo;
- 4. delo v nehygienskih prostorih (škodljivi plini, pare, prah).

Za varstvo zaposlene noseče žene so pri nas jasni pravni predpisi, ki jim zagotavljajo popolno zdravstveno in socialno varstvo, primerno lahko delo in porodniški dopust skupno 105 dni, od tega obvezno 28 dni pred porodom. Razen tega dopusta dobi porodnica do otrokovega osmega meseca starosti pravico do štirinurnega delovnika.

Zadnje mesece nosečnosti naj si žena večkrat leže odpočije, opravlja naj le tista dela, ki je ne utrujajo, predvsem pa naj se varuje naglice. Zadnje dni tik pred porodom so zelo priporočljivi krajši sprehodi, ki olajšajo porod.

Potovanja med nosečnostjo

Daljša potovanja skoraj med vso nosečnostjo niso priporočljiva, zlasti pa ne tista, ki so združena z močnejšim tresenjem (na primer mopedom, kolesom, motorjem). Še najmanj škodi vožnja z vlakom. Pri nujnejših daljših potovanjih se je dobro prej posvetovati z zdravnikom. Vse žene,

ki so kadarkoli prežgodaj rodile ali proti volji splavile, naj se izogibljejo vseh nepotrebnih potovanj.

Osebna higiena

Poleg vseh organov je tudi koža v nosečnosti bolj obremenjena in močneje presnavlja, močneje izloča, zato je potrebno umivanje ali tuširanje vsega telesa z mlačno vodo in milom. Kopanje v bazenih, rekah in morju, če je voda čista in primerno topla, v prvi polovici nosečnosti ne škoduje. V drugi polovici nosečnosti je priporočljiv le tuš.

Posebno nego zahtevajo zobje, ker so bolj obremenjeni in jim primanjkuje kalcija, zato naj umivanje zob pri nosečnicah po vsaki jedi preide v navado. Popravljanje zob je možno med vso nosečnostjo.

V nosečnosti tvori spolovilo več istoka, predvsem v nožnici, toda zaradi tega navadno ni težav. Močan iztok, ki peče, pa je običajno znak vnetja, ki v tem času zahteva takojšnje zdravljenje. Razen rednega umivanja spolovila in bolj pogostega menjavanja perila, druga nega ni potrebna, medtem ko izpiranje nožnice sploh ni priporočljivo.

Naročite že sedaj „Kmetijski priročnik 1968“

Poleg novega koledarja boste našli v njem še strokovne nasvete: — Poglavitne značilnosti republiškega zakona o gozdovih — Izkoriščanje gozdov — Gozdnogospodarski načrti — Odkazovanje drevja za sečnjo — Gozdni požari — Čuvanje kmetijskih pridelkov za prodajo — Priprava pridelkov za trg — Prodaja pridelkov in na kaj moramo paziti pri sklepanju pogodb — Pregledna tabela sredstev za varstvo rastlin — Karantenske bolezni v gozdu — Škodljive žuželke na lesu — O vrednosti kemične analize tal in gnojilni odmerki — Kako spoznamo dobro seme — Preprosti krmni obroki — Zajedalci in zajedalske bolezni pri prašičih — Higiena mleka — Skropilnice — Motorne žage — Kako popravimo orodje — Trgatev in priprava za kletarjenje — Jagodičevje — Cepljenje orehov — Žive meje — Brajda — Uporaba polivinilastih ponjav — Sejemski dnevi v Sloveniji — Pravni nasveti za kmete in podobno.

Poleg izpolnjene naročnice vplačate 12 Ndin (1200 starih dinarjev) na naslov »Kmečki glas«, Ljubljana, v korist računa št. 501-1-125/1. »Kmetijski priročnik 1968« vam bomo poslali takoj po izdaji v oktobru letos.

NAROČILNICA (DL)

za »Kmetijski priročnik 1968«
Naročam »KMETIJSKI PRIROČNIK 1968«

Priimek in ime _____

Naslov _____

Pošta _____

(Podpis)

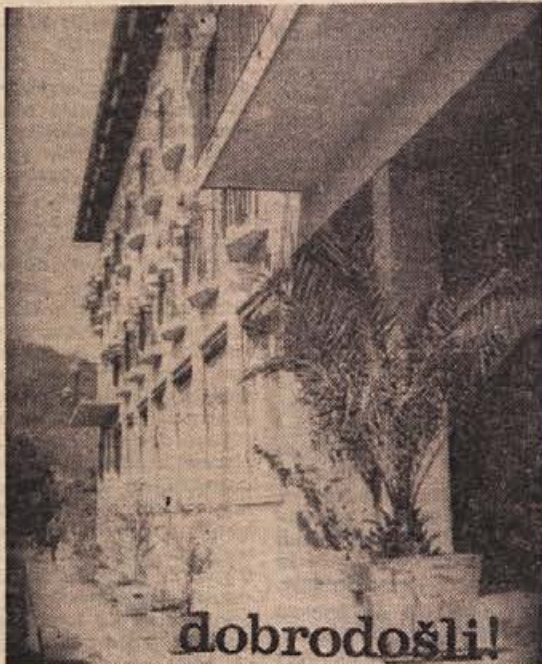
Pošljite v kuverti

CASOPISNO PODJETJE
»KMEČKI GLAS«
LJUBLJANA, Miklošičeva 4/I
p. p. 47/I

TURIST HOTEL

„SREMIČ“, KRŠKO,

s svojimi obrati v Krškem, Kostanjevici, Leskovcu, Starem gradu, na Senovem in v Koprivnici slavi desetletnico obstoja.

Ob tem skromnem jubileju, ko pregledujemo uspehe svojega dela, hkrati planiramo bodoče naloge. Pri tem nas vodi osnovna želja: zadovoljiti gosta z vsem, kar mu nudi sodoben čas, s tem pa želimo pritegniti nase čim večje število ljudi, ki v tako razgibanem turističnem času iščejo zase gostinske in druge usluge. Pri tem želimo, da nam cenjeni gostje pomagajo s čim večjim obiskom. V cenah bomo ostali konkurenčni.

Organiziramo zabave za zaključene družbe v prostorih hotela in v naravi, prirejamo bankete, organiziramo izlete za goste in jim med izletom prirejamo piknike. Vsako soboto prirejamo zabave s plesom.

Skrbimo za družbeno prehrano, dostavljamo hrano v kolektive, organiziramo mrežo vinotočev z dostopno ceno vin za vsakega potrošnika.

Vodimo v kvaliteti vin, ki so pri nas v prodaji. Vsem našim gostom najboljšo želje in topla priporočila!

KOLEKTIV TURIST HOTELA
»SREMIČ« - KRŠKO

labod
NOVO MESTO

Najkvalitetnejše moške in otroške
srajce v modernih desenh in krojih!

Delavski svet

**PODJETJA ZA STANOVANJSKO
GOSPODARSTVO IN UREJANJE
NASELIJ - NOVO MESTO**

razpisuje
prosto delovno mesto

GEODETSKEGA REFERENTA ZA UREJANJE ZEMLJIŠČ

Pogoji:

tehniška gradbena srednja šola — geodetski odsek, opravljeni strokovni izpit in najmanj 5 let prakse v stroki.

Pretežno delo s strankami. Stanovanje ni zagotovljeno. Nastop dela možen takoj.

Rok za predložitev ponudb je do 5. X. 1967 na:

Podjetje za stanovanjsko gospodarstvo in urejanje naselij, Novo mesto.

Tekstilna tovarna

»NOVOTEKS«, Novo mesto

razpisuje prosto delovno mesto

VODJA PROIZVODNEGA SEKTORJA

Delovno področje obsega proizvodno dejavnost podjetja v okviru gospodarskega načrta. Za opravljanje nalog je potrebna samostojnost in odgovornost na svojem delovnem področju v okviru splošne poslovne politike podjetja.

Zahtevamo:

1. končano fakulteto za naravoslovje in tehnologijo — tekstilni oddelek,
2. najmanj tr. leta delovnih izkušenj pri proizvodnji česanih volnenih in sintetičnih prejet ter tkanin,
3. organizacijsko sposobnost in sposobnost vodenja. Stanovanje ni zagotovljeno.

Ponudbe z dokazili sprejemamo do vključno 6. 10. 1967.

Kandidati lahko dobijo podrobnejša pojasnila v splošnem sektorju podjetja.

Udeležence razpisa bomo obvestili o izbiri v osmih dneh po odločitvi delavskega sveta.

otročka
konfekcija
športne
hlačke
ženske kopalke

Jutranjka
KONFEKCIJA • SEVNICA

Vzgojno varstveni
zavod Novo mesto
Kristanova 12-a

razpisuje
JAVNO LICITACIJO
za prodajo

motornega tricikla
»KURIR«

s mopedovim motorjem
in zaprtim kasonom

Licitacija bo v sredo, 27.
9. 1967, ob 9. uri v pro-
storih vrta na Ljubljans-
ki cesti 6.

Mizarsko podjetje

»PODGORJE«
SENTJERNEJ

razpisuje
prosta delovna mesta

mizarjev

Pogoji za sprejem: mlaj-
ših let, prosto vojaščine,
enomesečno poskusno de-
lo. Razpis velja 15 dni!

**Oglašujte
v DL!**

Po lepem oddihu smo se spet odločili:

tudi za dopust v 1968 bomo začeli varčevati že zdaj pri
DOLENJSKI BANKI IN HRANILNICI V NOVEM MESTU

Ali že veste? Hranilno knjižico lahko dobite tudi Vi v No-
vem mestu, Krškem, Trebnjem ali v Metliki, pa tudi pri
vseh poštah na področju teh občin! — Po 1. avgustu 1967
obrestuje DBH v Novem mestu navadne hranilne vloge po
6,50 %, vse vezane vloge pa do 8 odstotkov!

POTROŠNIKOM
OB JUBILEJU

V POVPREČJU
30%
ZNIŽANJE CEN

SEQUENCE
zodiac
CAROLINA
bojana
Caprice

kot rezultat modernizacije pro-
izvodnje in sodobne tehnologije

40 POLZELA

